

Program ekonomskih reformi (PER) Bosne i Hercegovine od 2026. do 2028.godine

Sadržaj

1. SVEUKUPNI OKVIR I CILJEVI POLITIKE	3
2. IMPLEMENTACIJA SMJERNICA POLITIKE	4
3. MAKROEKONOMSKI OKVIR	14
3.1. <i>Najnovija ekonomska kretanja</i>	<i>14</i>
3.2. <i>Srednjoročni makroekonomski scenarij.....</i>	<i>14</i>
3.3. <i>Alternativni scenariji i rizici.....</i>	<i>25</i>
4. FISKALNI OKVIR	28
4.1. <i>Strategija i srednjoročni ciljevi politike.....</i>	<i>28</i>
4.2. <i>Implementacija budžeta u 2025. godini.....</i>	<i>30</i>
4.3. <i>Planovi budžeta za godinu podnošenja PER-a.....</i>	<i>31</i>
4.4. <i>Srednjoročni izgledi budžeta i povezanih politika.....</i>	<i>33</i>
4.5. <i>Strukturni bilans (ciklična komponenta deficita, jednokratne i privremene mjere, fiskalna politika).....</i>	<i>35</i>
4.6. <i>Nivo zaduženosti i razvoj događaja, analiza vanrednih operacija i usklađivanje toka i stanja.....</i>	<i>37</i>
4.7. <i>Analiza osjetljivosti i upoređivanje s prethodnim programom</i>	<i>42</i>
4.8. <i>Kvalitet javnih finansija</i>	<i>44</i>
4.9. <i>Fiskalno upravljanje i budžetski okviri</i>	<i>45</i>
4.10. <i>Održivost javnih finansija</i>	<i>50</i>
5. USKLADENOST REFORMSKE AGENDE SA MAKRO-FISKALNIM OKVIROM ERP-a..	52
6. INSTITUCIONALNA PITANJA I UKLJUČENOST ZAINTERESOVANIH STRANA	62
7. ANEKSI.....	64

1. SVEUKUPNI OKVIR I CILJEVI POLITIKE

Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine 2026–2028 (PER BiH), u sinergiji s Reformskom agendom BiH, ključni je dokument u procesu stabilizacije i pridruživanja BiH za ispunjavanje ekonomskih kriterija za članstvo u EU. PER definiše mjere ekonomskih politika svih razina vlasti za naredni trogodišnji period i usklađen je sa tri pravca održivog razvoja u BiH: 1) Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom, 2) Pametan rast, 3) Društvo jednakih mogućnosti, te dvije horizontalne teme: 1) Ljudski kapital za budućnost i 2) Princip „Niko ne smije biti isključen“. Prilikom izrade PER-a, pored uzimanja u obzir svih relevantnih strateških dokumenata na nivou BiH, entiteta i Brčko distrikta, uzete su u obzir i smjernice i preporuke Europske komisije iz maja 2025. godine, čije je ispunjenje u funkciji ispunjenja ekonomskih kriterija za članstvo u EU. U izradi dokumenta, važnu ulogu ima i provođenje konsultativnog procesa sa zainteresovanim stranama sa svih nivoa vlasti, u skladu sa smjernicama Europske komisije.

Ekonomija BiH će prema zvaničnim procjenama u 2026. godini zabilježiti realni rast BDP-a od 2,6%, koji će biti prvenstveno vođen jačanjem domaće tražnje. Rast zaposlenosti, plata i doznaka, uz očekivanu inflaciju od 2,8%, doprinijeće povećanju raspoloživog dohotka i rastu privatne potrošnje od 2,0%, dok se javna potrošnja očekuje da poraste za 2,2%. Ukupna finalna potrošnja trebala bi rasti 2,0% i dati ključni doprinos ekonomskom rastu, s obzirom na njen visok udio u BDP-u. Investicije se očekuju da porastu za oko 4,5%, uz pozitivan doprinos rastu BDP-a od skoro 1,2 p.p. Vanjski sektor će imati umjeren uticaj uz povećanje vanjskotrgovinskog bilansa od 2,6%.

U sredjem roku, prema osnovnom makroekonomskom scenariju, očekuje se prosječan godišnji rast BDP-a od oko 3,0% u srednjem roku, odnosno 3,0% u 2027; 3,1% u 2028. uz pretpostavku da se izbjegne dodatno pogoršanje internih i eksternih rizika. Glavni nosilac rasta biće domaća tražnja, prije svega privatna potrošnja, koja se očekuje da raste prosječno 1,7% godišnje, potpomognuta rastom zaposlenosti, investicija i raspoloživog dohotka. Investicije će imati značajniji doprinos rastu, sa prosječnom godišnjom stopom rasta od oko 5,7%, uz dominantan udio privatnih investicija, ali uz rastuću ulogu javnih investicija, posebno u oblasti infrastrukture i energetike. U vanjskotrgovinskom sektoru očekuje se stabilizacija vanjskotrgovinskog deficita, dok bi pokrivenost uvoza izvozom do 2028. godine dostigla oko 76%.

Plan fiskalne politike za 2026. godinu predviđa pogoršanje fiskalnog rezultata na konsolidovanom nivou. Planirani fiskalni deficit iznosiće oko 1,95% BDP-a, uz istovremeni prelazak i primarnog bilansa u deficit. Navedeno će biti uslovljeno rastom rashoda za socijalnu zaštitu, rashoda za zaposlene i nastavkom realizacije kapitalnih projekata, kao i smanjenjem neporeskih prihoda. U srednjoročnom periodu 2027-2028. godine projektuje se postepeno fiskalno prilagođavanje. Učešće ukupnih rashoda u BDP-u smanjuje se bržom dinamikom u odnosu na prihode, i posljedično fiskalni deficit se postepeno smanjuje sa oko 1,64% BDP-a u 2027. godini na oko 1,21% BDP-a u 2028. godini, uz pretpostavku stabilnog makroekonomskog okruženja i izostanka dodatnih diskrecionih rashodnih mjera.

Ostvarivanju navedenih projekcija u PER BiH 2026-2028. će doprinijeti većina reformi iz Reformske Agende gdje spadaju energetska tranzicija, digitalizacija, obnovljivi izvori energije, reforma javnih preduzeća i ljudski kapital.

2. IMPLEMENTACIJA SMJERNICA POLITIKE

Ovo poglavlje prikazuje aktivnosti implementacije preporuka iz Smjernica Europske komisije za programe ekonomskih reformi zemalja kandidata i potencijalnih kandidata od 2026. do 2028. godine, koje su dio Zajedničkih zaključaka usvojenih na sastanku Vijeća Europske unije za ekonomska i finansijska pitanja (ECOFIN) održanom u petom mjesecu 2025. godine u Briselu, u okviru „Ekonomske i finansijske dijaloga između Evropske unije i zemalja Zapadnog Balkana i Turske.” Opis implementacije je u nastavku.

1.1 Usvojiti Globalni fiskalni okvir na vrijeme koji bi pružio efikasne smjernice za pripremu budžeta svih budžetskih jedinica (tj. institucija BiH, FBiH, RS i Brčko distrikta) i osigurao pravovremeno usvajanje budžeta na svim nivoima.

Fiskalni savjet u Bosni i Hercegovini, iako su preduzeti određeni koraci u tom pravcu, nije u rokovima predviđenim budžetskim kalendarom usvojio Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH za period 2026–2028. godine. Zbog toga još uvijek ne postoji pravni osnov za pripremu Dokumenta okvirnog budžeta institucija BiH za period 2026–2028. godine, niti za izradu Nacrta zakona o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2026. godinu.

S druge strane, Vlada Republike Srpske je na 127. sjednici, održanoj 27. jula 2025. godine, usvojila Dokument okvirnog budžeta Republike Srpske za period 2026–2028. godina, kao dokument srednjoročnog planiranja koji uključuje analize i projekcije za sektor opšte vlade Republike Srpske i predstavlja osnov za pripremu i izradu godišnjeg budžeta Republike Srpske.

Takođe, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 9. jula 2025. godine usvojila Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2026–2028. godine.

1.2 Povećati udio kapitalne potrošnje u BDP-u usvajanjem mjera za poboljšanje upravljanja javnim investicijama i omogućavanjem ubrzane implementacije onih investicionih projekata koji su bili predmet jasne pozitivne procjene troškova i koristi.

Prema podacima Globalnog fiskalnog okvira BiH 2025-2027. godina, u konsolidovanom budžetu BiH procjenjuje se rast kapitalne potrošnje sa 3,6% BDP-a u 2023. godini na 4,0% BDP-a u 2024. godini. Javne investicije će u 2025. godini biti na nivou od 4,1% BDP-a, dok će u 2026. godini pasti na 4,0% BDP-a, a u 2027. godini na 3,8% BDP-a BiH. U narednom periodu potrebno je učiniti dodatne napore kako bi se promijenila struktura javne potrošnje u pravcu jačanja kapitalnih investicija, a na teret smanjenja tekućih rashoda. Istovremeno, metodološke nedosljednosti između nacionalnih računovodstvenih okvira i standarda ESA 2010, kao i nedovoljni kapaciteti za fiskalne projekcije u skladu sa standardima EU takođe su razlozi nižih procijenjenih javnih investicija u srednjem roku, posebno u drugoj i trećoj godini. Ministarstva finansija sa svih nivoa vlasti u BiH ulažu dodatne napore na jačanju kapaciteta za fiskalne projekcije, prije svega kroz projekat IPA 2018 Podrška PER-u u BiH.

Unapređenje sistema javnih investicija planirano je u pojedinačnim i Sveobuhvatnoj PFM strategiji BiH. U izradi je Odluka o načinu i kriterijumima za pripremu, izradu i praćenje realizacije Programa javnih investicija u institucijama BiH, a nakon toga će biti osnovana Komisija za ocjenu kandidovanih projektnih prijedloga u institucijama BiH, a koja će se sastojati od predstavnika nekoliko relevantnih sektora Ministarstva finansija i trezora BiH (MFT BiH). Novi informacioni sistem za upravljanje javnim investicijama je u pripremi (projekat IPA 2020). Ovaj informacioni sistem će biti povezan sa informacionim sistemom za pripremu budžeta i finansijsko upravljanje (ISFU). Takođe, novi IP obrazac za popunjavanje podataka o projektima javnih investicija je harmonizovan na svim nivoima vlasti u BiH.

Na nivou Federacije BiH, Vlada provodi niz mjera usmjerenih na jačanje institucionalnog okvira i metodološke dosljednosti u planiranju i realizaciji javnih investicija. Pored harmonizacije IP obrasca i pripreme ažurirane verzije PIMIS sistema, izvršena je izmjena i dopuna Uredbe o načinu i kriterijima za

pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija s ciljem da se uvedu jasniji kriteriji za ocjenu i identifikaciju zrelosti projekata, čime se osigurava da se u Program javnih investicija uvrštavaju samo projekti sa dokazanim socio-ekonomskim efektima i spremnošću za implementaciju. Pored toga, na osnovu novog Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH, u postupku donošenja su i drugi podzakonski akti koji će integritati dodatne provjere zrelosti projekata prije podnošenja inicijative za osiguranje sredstava. Time se želi ojačati fiskalna disciplina i smanjiti rizik od pokretanja nedovoljno pripremljenih investicija, što direktno doprinosi cilju povećanja udjela kapitalne potrošnje u BDP-u.

S ciljem unapređenja upravljanja javnim investicijama u Republici Srpskoj, u Program javnih investicija Republike Srpske pored prioriternih projekata ministarstava/institucija, od 2022. godine uključeni su i prioriterni projekti jedinica lokalne samouprave, a s ciljem izrade sveobuhvatne Jedinственe liste prioriternih projekata kao sastavnog dijela Prijedloga programa javnih investicija Republike Srpske. Takođe, donesen je i vodič za odabir, pripremu i realizaciju projekata javno-privatnog partnerstva (JPP).

Unapređenje procesa upravljanja javnim investicijama nastavlja se sprovođenjem aktivnosti na poboljšanju usklađenosti prioritizacije projekata javnih investicija sa sektorskim strategijama, povezivanju planiranja projekata sa procesom pripreme budžeta, a čemu će doprinos dati izrada novog sveobuhvatnog softverskog rješenja za evidenciju i praćenje projekata javnih investicija, izmjena aktuelne Uredbe o pravilima za odabir, ocjenu i utvrđivanje prioriteta projekata javnih investicija u Republici Srpskoj, te obuke za predstavnike javnog sektora za pripremu projekata JPP, kao i obuke zaposlenih u javnom sektoru za upravljanje projektima, prema raspoloživim mogućnostima.

1.3 Razjasniti ustavnu nadležnost za uspostavljanje centralnog (tj. na nivou BiH) registra bankovnih računa fizičkih lica, u skladu sa EU *acquis*.

U skladu s ustavnim nadležnostima i ovlaštenjima, registar računa fizičkih lica regulisan je na entitetskom nivou. Zakonom o unutrašnjem platnom prometu Federacije Bosne i Hercegovine je propisano da Finansijsko-informatička agencija Sarajevo uspostavlja i vodi jedinstveni registar računa fizičkih lica za Federaciju Bosne i Hercegovine. Zakonom o unutrašnjem platnom prometu Republike Srpske je propisano da Agencija za posredničke, informatičke i finansijske usluge Banja Luka uspostavlja i vodi Jedinstveni registar računa fizičkih lica za Republiku Srpsku. Navedeno rješenje se primjenjuje u praksi. Takođe, u Federaciji BiH uspostavljen je registar računa fizičkih lica (pravni okvir je obezbijeđen). Dva registra, na bazi sporazuma nadležnih organa, kako zakon dozvoljava, i utvrđenih sigurnosnih protokola, mogu razmjenjivati podatke, u skladu sa zakonom, i time obezbijediti funkcionalno jedinstven registar za cijelu BiH.

Centralna banka Bosne i Hercegovine je u prethodnom periodu tehnički razvila prijedlog rješenja kojim bi se omogućila podrška uspostavi Jedinstvenog registra računa poslovnih subjekata, kao i potencijalna interoperabilnost s evidencijama računa fizičkih lica. Navedeni prijedlog nije mogao biti dalje razmatran u postojećem obliku, imajući u vidu važeći ustavni i zakonski okvir. U tom kontekstu, nastaviti će se razmatranje mogućnosti koje predstavljaju adekvatno i pravno utemeljeno rješenje prihvatljivo za sve nivoe vlasti u Bosni i Hercegovini.

U kontekstu buduće integracije Bosne i Hercegovine u SEPA područje, kao i očekivanih obaveza koje proizlaze iz pravila SEPA instant plaćanja, naročito u pogledu obavezne provjere primaoca plaćanja (Verification of Payee – VoP), neophodno je razmatrati isključivo rješenja koja su u potpunosti usklađena s važećim propisima i jasno definisanim nadležnostima institucija na entitetskom nivou.

S tim u vezi, potrebno je da se postojeći entitetski registri računa, koji se vode u skladu s važećim zakonodavstvom, na odgovarajući način programski i tehnički povežu, kako bi se omogućila razmjena podataka i kontrolisan pristup istima, isključivo za svrhe propisane zakonom, uključujući potrebe funkcionisanja platnih sistema.

Također, instant platni sistem TIPS Clone predstavlja projekat koji zahtijeva dalji razvoj i dodatno institucionalno, tehničko i regulatorno uređenje. Njegova eventualna implementacija mora biti zasnovana na zakonitim rješenjima, jasno definisanim nadležnostima i punoj saglasnosti svih relevantnih institucija, bez

oslanjanja na tehničke ili tehnološke argumente kao osnov za postupanje koje nije u skladu s važećim propisima.

2.1 Uključiti u predstojeći PER 2026-2028 (i) sveobuhvatnu procjenu fiskalnih rizika i potencijalnih obaveza na svim nivoima vlasti, uključujući one koje se odnose na preduzeća u javnom vlasništvu, i (ii) konkretne mjere politike za upravljanje takvim rizicima i obuzdavanje pojave novih potencijalnih obaveza.

U prethodnom periodu ojačana je funkcija praćenja fiskalnih rizika u okviru entitetskih ministarstava finansija uz nastavak obuka i jačanje kapaciteta za procjenu fiskalnih rizika.

Od 2023. godine Ministarstvo finansija Republike Srpske, uz podršku Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), preduzima aktivnosti vezane za upoređivanje i analiziranje podataka o finansijskim rezultatima javnih preduzeća od posebnog interesa, s ciljem izvještavanja o fiskalnim rizicima koji se odnose na javna preduzeća. U julu 2025. godine Ministarstvo finansija Republike Srpske je izradilo Izvještaj o fiskalnim rizicima javnih preduzeća u Republici Srpskoj u 2024. godini, koji je Vlada usvojila u sedmom mjesecu 2025. godine. Navedeni izvještaj se izrađuje na godišnjem nivou i pruža uvid u finansijsku poziciju javnih preduzeća i fiskalne rizike koje ista mogu prouzrokovati.

U narednom periodu planirano je proširenje izvještaja o fiskalnim rizicima sa rizicima koji potiču od ostvarenja makroekonomskih projekcija, uključujući i specifične rizike, uz nastavak saradnje sa Međunarodnim monetarnim fondom.

2.2 U cilju poboljšanja kvaliteta agregacije podataka i izvještavanja, ojačati analitičke kapacitete institucija na svim nivoima nadležnih za fiskalno računovodstvo i planiranje, posebno u Ministarstvu finansija i trezora BiH, te unaprijediti procedure za pripremu PER-a kako bi se osigurala blagovremena dostava i usklađenost sa zahtjevima.

MFT BiH je u 2025. godini ojačalo analitičke kapacitete za izradu PER-a kroz popunjavanje jednog radnog mjesta u Odsjeku za evropske integracije i programiranje pomoći EU, koji je koordinator za izradu Poglavlja 4 Fiskalni okvir PER-a. Pored toga, zaposleni u Odsjeku su tokom 2025. godine učestvovali na obukama u okviru projekta IPA 2018 Podrška PER-u u BiH, a u cilju unapređenja znanja iz oblasti fiskalnog računovodstva i konsolidacije fiskalnih podataka za potrebe pripreme PER-a. U cilju unapređenja procedura za pripremu PER-a, a u saradnji sa projektom Podrška PER-u u BiH, ažurirane su Smjernice za izradu Poglavlja 4 Fiskalni okvir PER-a, te pripremljene Instrukcije za primjenu ESA 2010 metodologije u fiskalnom izvještavanju. Dodatno, u oblasti unapređenja procedura za izradu PER-a na nivou Bosne i Hercegovine, važno je istaći da je do aprila 2026. godine osiguran nastavak projekta *EU4ERP*, čiji je osnovni cilj unapređenje kvaliteta i konzistentnosti PER-a. Uz podršku ovog projekta, nastavlja se rad na daljnjem unapređenju procedura za pripremu PER-a, kako bi one, u složenim institucionalnim okolnostima u BiH, postale efikasnije, brže i funkcionalnije.

Istovremeno, kroz projekt *EU4ERP* i druge oblike tehničke pomoći, jačaju se kapaciteti institucija na svim nivoima vlasti za izradu PER-a putem ciljanih obuka, razmjene znanja i unapređenja koordinacijskih mehanizama, čime se doprinosi održivom unapređenju procesa fiskalnog planiranja i izvještavanja u BiH.

Federalni zavod za programiranje razvoja učestvuje na radionicama CEF-a vezanim za unapređenje procedura za pripremu PER-a. Zavod ojačava komunikaciju sa relevantnim federalnim institucijama i koordinaciju izrade PER-a.

Ministarstvo finansija Republike Srpske, u skladu sa Zaduženjem od strane Vlade, aktivno učestvuje u obukama u okviru projekta Podrške programu ekonomskih reformi, koji, između ostalog, ima za cilj poboljšanje pripreme i implementacije Programa ekonomskih reformi. U 2025. godini nastavljene su aktivnosti na izgradnji analitičkih kapaciteta u okviru Ministarstva finansija Republike Srpske, s ciljem unapređenja fiskalnog računovodstva i planiranja, uključujući i kapacitete potrebne za pripremu PER-a i unapređenje procedura za pripremu PER-a.

2.3 Nastaviti jačati kapacitete na svim nivoima u oblastima makroekonomske statistike, regionalnih računa, ankete o radnoj snazi i statistike javnih finansija, posebno dogovaranjem o sektorizaciji nacionalnog računa, te povećati napore za poboljšanje obuhvata i pravovremenosti svih statistika.

Prema podacima Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS), u dijelu nacionalnih računa, razvoj ekonomskih statistika provodi se kroz međunarodne projekte.

Tijekom IPA MBP 2019 projekta pripremljena je i objavljena sektorska klasifikacija. Sve aktivne statističke jedinice razvrstane su u sektore i podsektore, pri čemu podsektori sektora S.13 još uvijek nisu definirani. Sektorska klasifikacija objavljuje se na web stranici Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, kao i na web stranicama entitetskih zavoda za statistiku.

Izvršena je promjena referentne godine u serijama kvartalnih i godišnjih procjena BDP-a prema rashodnom i proizvodnom pristupu. Referentna godina promijenjena je s 2015=100 na 2021=100. Od 30. rujna serije se objavljuju i dostavljaju Eurostatu u tekućim cijenama, cijenama prethodne godine te u lančano povezanim vrijednostima, s 2021. godinom kao referentnom.

Prijenos podataka u Eurostat provodi se u skladu s ESA 2010 transmisijskim programom. U okviru realizacije IPA 2022 višekorisničkog projekta, Nacionalni računi uključeni su u dva statistička projekta: SP 1.3 Metodologija nacionalnih računa i SP 1.4 Transmisijski program nacionalnih računa. Misije se održavaju redovito i u skladu s planovima rada. Provedena je revizija serije godišnjih podataka BDP-a prema rashodnom pristupu, koja obuhvaća razdoblje od 2000. do 2024. godine. Implementirana je nova Klasifikacija individualne potrošnje prema namjeni (COICOP 2018). Do kraja godine planiran je završetak revizije kvartalnih podataka BDP-a prema rashodnom pristupu.

Anketa o radnoj snazi od 2021. godine usklađena je s važećim regulativama Europske unije. Mikropodaci Ankete o radnoj snazi dostavljaju se Eurostatu pravodobno, na kvartalnoj i godišnjoj razini, u skladu s rokovima i zahtjevima Eurostata, odnosno istovremeno s državama članicama EU. Eurostat redovito objavljuje rezultate Ankete o radnoj snazi za BiH, što predstavlja potvrdu njezine usklađenosti s EU regulativama. Vremenska serija rezultata Ankete o radnoj snazi, dostupna u online bazi podataka Eurostata (<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database> kategorije *Population and social conditions / Labour market*), obuhvaća razdoblje od prvog tromjesečja 2021. godine, uključujući i godišnje rezultate. Osim kvartalnih i godišnjih mikropodataka, BHAS Eurostatu redovito dostavlja i kvartalna te godišnja izvješća o kvaliteti podataka. Na svojoj web stranici BHAS (<https://bhas.gov.ba/Calendar/Category?id=13&page=2&statGroup=13&tabId=2>) pravodobno i u skladu s kalendarom objava publicira kvartalna i godišnja priopćenja, kao i 25 tablica s različitim rezultatima i indikatorima Ankete o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini, za vremensku seriju od prvog tromjesečja 2021. godine do posljednjih objavljenih kvartalnih, odnosno godišnjih rezultata.

Federalni zavod za statistiku (FZS) u suradnji sa Agencijom za statistiku BiH i Zavodom za statistiku Republike Srpske kontinuirano radi na unaprjeđenju izrade blagovremenih i detaljnih podataka o nacionalnim računima. FZS pravovremeno dostavlja podatke BHAS-u kako bi se uspjeli ispoštovati rokovi za transmisiiju podataka u Eurostat. Uspostavljena je sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica (S11-S15) u suradnji sa Agencijom za statistiku BiH i Republičkim zavodom za statistiku Republike Srpske. S tim da podsektori unutar sektora S13 još nisu dogovoreni.

FZS kontinuirano vrši aktivnosti na sektorizaciji rezidentnih jedinica u institucionalne sektore prema kriterijima koji su definirani međunarodnim metodologijama i standardima: ESA 2010 i Priručnik o deficitu i dugu sektora države – MGDD, kao i u skladu sa Odlukom o utvrđivanju statističke klasifikacije institucionalnih sektora (Službeni glasnik BiH, broj 19/17). Također, raspolaže listama aktivnih poslovnih subjekata sa svim dodjeljenim šiframa sektora (S11-S15) za godine 2015-2024. Svi podaci su dostavljeni Agenciji za statistiku BiH u skladu sa dogovorenim rokom i u dogovorenom formatu.

Na web stranici FZS-a objavljene su liste rezidentnih jedinica (poslovnih subjekata) razvrstanih prema Sektorskoj klasifikaciji institucionalnih jedinica (S11-S15) sa stanjem 31.12.2023. godine i 31.12.2024. godine.

Odsjeci za statistiku nacionalnih računa entitetskih zavoda učestvuju u IPA 2022 MBP u okviru komponente SP 1.3 Metodologija Nacionalnih računa, obzirom da nisu bili uključeni u nekoliko posljednjih IPA projekata. U 2025. godini održane su dvije misije za navedenu komponentu u kojoj su učestvovala sve tri statističke institucije. Ova aktivnost je ojačala institucionalnu suradnju, pojasnila metodološke postupke i postavila temelje za izradu usklađenih i usporedivih procjena FISIM-a (usluge financijskog posredovanja indirektno mjerene) na svim nivoima statističkog sistema u Bosni i Hercegovini, kao i usklađenost s metodološkim standardima ESA 2010. Također, ekspert je pregledao postojeći Opis izvora i metoda (IPA 2019) i utvrdio da je kvaliteta postojećeg teksta visoka i da je dokument već uglavnom strukturiran kao GNI Inventory (Gross National Income Inventory), te je dogovoren detaljan plan za izradu prvog GNI Inventory za 2023. godinu u skladu sa smjernicama ESA 2010 Inventory Guide and PT Guide.

Projekt se pokazao vrlo zahtjevnim i po obimu i po složenosti. S obzirom na širok raspon ciljeva definiranih za Bosnu i Hercegovinu u okviru Projekta 1.3, statističke institucije se trenutno suočavaju sa znatnim izazovima u pogledu vremena i raspoloživih resursa. Kako bi se prevazišli spomenuti izazovi, BHAS je zatražio da se razmotri produljenje trajanja projekta za dodatnih šest mjeseci što bi osiguralo potrebno vrijeme za potpunu provedbu svih planiranih aktivnosti u okviru Projekta 1.3, posebno onih koje se odnose na pripremu GNI Inventory, koja je od velike strateške važnosti za Bosnu i Hercegovinu. U dijelu izazova, nedovoljan broj zaposlenih u Odsjeku za statistiku nacionalnih računa predstavlja najveću prepreku daljnjem unaprijeđenju statistike nacionalni računa, te je nužno je zapošljavanje novih kadrova.

Počev od 2017. godine, na internet stranici Ministarstva finansija Republike Srpske objavljuju se podaci prezentovani u GFS kodovima (GFS 2014), mjesečno za centralnu vladu Republike Srpske, a kvartalno konsolidovani podaci za centralnu vladu Republike Srpske, vanbudžetske fondove koji nisu uključeni u republički budžet i sve jedinice lokalne samouprave. Republički zavod za statistiku Republike Srpske (RZSRS) će u saradnji sa Ministarstvom finansija, u procesu uspostavljanja sistema izvještavanja uz podršku MMF-a i EUROSTAT-a, u narednom srednjoročnom periodu učestvovati u metodološkim pripremama u realizaciji GFS 2014 i ESA 2010 metodologije u Statistici vladinih finansija. RZSRS u svom radu, u skladu sa strateškim, programskim i planskim dokumentima, kontinuirano jača statističke kapacitete, te nastoji da osigura i poveća pokrivenost statističkih podataka. Poštujući načela Kodeksa prakse evropske statistike, uključujući i načelo pravovremenosti objave statističkih podataka, RZSRS osigurava visok nivo kvaliteta statističkih proizvoda i usluga.

Statistički kapaciteti se ujednačavanjem sadašnjih metodologija i prakse sa pravnim tekovinama i standardima EU, najviše unapređuju u okviru ekspertske podrške tokom implementacije projekata međunarodne saradnje u kojima RZSRS učestvuje zajedno sa ostalim statističkim institucijama u BiH. Ovo je kontinuiran proces, a biće nastavljen i u budućem periodu.

RZSRS prilikom obračuna makroekonomskih agregata kontinuirano primjenjuje nove međunarodne metodologije ESA 2010/SNA 2008. Podaci o BDP-u po stanovniku za Republiku Srpsku su objavljeni i raspoloživi na internet stranici RZSRS (2000–2024). RZSRS je objavio tromjesečne BDP procjene prema proizvodnom pristupu za 2025. godinu, za prvo i drugo i treće tromjesečje u tekućim cijenama, cijenama prethodne godine i u lančano povezanim vrijednostima, sa 2021. godinom kao referentnom. RZSRS od 2019. godine objavljuje listu poslovnih subjekata sa svim sektorima S11–S15, koja se ažurira svake godine.

Vežano za institucionalnu sektorsku klasifikaciju, RZSRS je svakom aktivnom poslovnom subjektu, čije sjedište je na teritoriji Republike Srpske, dodijelio sektorski kod za 2024. godinu. Izvršena je sektorska reklasifikacija za poslovne subjekte koji za tri uzastopne godine nisu prošli tržišni test, od 2015. do 2024. godine. Tokom decembra 2025. godine objavljena je lista poslovnih subjekata razvrstanih prema Sektorskoj klasifikaciji institucionalnih jedinica na dan 31. decembar 2024. godine. Tokom 2025. godine nastavljene su aktivnosti na Sektorskoj klasifikaciji poslovnih subjekata za 2024. godinu, koji će se publikovati krajem novembra ove godine.

Anketa o radnoj snazi (LFS) je metodološki usklađena sa EU uredbom br. 2019/2240. Sprovodi se kontinuirano tokom cijele godine, a rezultati se objavljuju tromjesečno. RZSRS je objavio podatke za prva tri tromjesečja 2025. Godine. Upitnik za Anketu (LFS) je u toku 2025. godine proširen novim setom pitanja koja su u skladu sa zahtjevima EU.

Centralna Banka BiH se obavezala da nastavlja sa radom i redovnom transmisijom GFS/EDP podataka u skladu sa transmisijskim programom Eurostata. Plan je da se krene sa zvaničnom transmisijom od oktobarske notifikacije 2026. Podaci će biti poslani za 2024 i 2025. godinu, čime bi se obezbijedilo da nema prekida u seriji podataka, s obzirom da je zadnja transmisija bila za 2023. godinu. Neophodan korak prije samog slanja podataka je ažuriranje postojećeg Memoranduma o razumijevanju sa Agencijom za statistiku BiH, u kojem bi se izmijenilo nekoliko članova Memoranduma, s obzirom da je CBBiH donijela odluku kako će preuzeti kompletan posao na izradi i slanju GFS/EDP podataka.

CBBiH je, u oblasti Monetarne i finansijske statistike, pokrenula projekat izrade granularnog sistema prikupljanja podataka o kreditima (putem Centralnog registra kredita), pod nazivom Anakredit (Analitički kredit). Ovo je, djelimično, i direktan zahtjev Evropske centralne banke. Cilj je da se u naredne dvije godine projekat implementira uz suradnju sa komercijalnim bankama.

3.1 Nastaviti temeljnu procjenu kretanja cijena i unapređenje statistike cijena, uključujući blagovremeno objavljivanje pondera CPI i razvijanje i objavljivanje zvanične serije bazne inflacije.

Prema Zakonu o statistici BiH (Službeni list BiH, broj 34/2002), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS) je nadležna da, u skladu sa međunarodno prihvaćenom metodologijom, izrađuje i objavljuje zvanične statističke podatke za nivo Bosne i Hercegovine, koristeći podatke entitetskih zavoda za statistiku, i podružnice BHAS u Brčko distriktu.

Indeks potrošačkih cijena na razini Bosne i Hercegovine redovito se objavljuje na mjesečnoj razini, a s njim povezani detaljni ponderi na godišnjoj razini dostavljaju se svim relevantnim institucijama u zemlji koje ih zahtijevaju za potrebe svojih analiza kretanja cijena. Temeljnu inflaciju (core inflation) za Bosnu i Hercegovinu izračunava CBBiH na temelju podataka koje dostavlja BHAS. Zbog ograničenih kapaciteta BHAS trenutačno nije u mogućnosti preuzeti obvezu navedenog izračuna.

BHAS kontinuirano radi na usklađivanju statističkih pokazatelja s propisanim europskim regulativama i relevantnim preporukama. U narednom razdoblju planira se započeti s objavom i dostavom Eurostatu Harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena (HICP), uključujući HICP-CT i HICP-AP.

FZS je ustupio BHAS baze sa svim relevantnim podacima korištenim za izračunavanje Indeksa potrošačkih cijena za period 2015-2024. godina, kao i prvi kvartal 2025. godine, a koji su potrebni za pripremu novih baza za izračun indeksa potrošačkih cijena i harmoniziranog indeksa za nivo BiH usklađenog sa evropskim regulativama. U novembru 2025. godine održan je sastanak prestavnika Odsjeka za statistiku cijena i IT-a BHAS i FZS na kojem je detaljno razmotreno trenutno stanje u proizvodnji i objavi Indeksa potrošačkih cijena i definirani prioritetni koraci za unapređenje kvaliteta i potpunu usklađenost sa zahtjevima Eurostata. Za uspješnu provedbu planiranih aktivnosti nužna je jasna, institucionalna i pravovremena podrška uprava nadležnih statističkih institucija. FZS je ponovno podsjetio na značaj CPI za nivo FBiH obzirom da je ovaj Indeks ugrađen u zakonske propise te se koristi za usklađivanje primanja raznih socijalnih kategorija, usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima kao i za cijenovno prilagođavanje klauzula u dugoročnim kupoprodajnim ugovorima. Zbog svega navedenog, FZS je apelirao na BHAS da je potrebno hitno osigurati novu aplikaciju za izračun CPI za FBiH.

Kadrovska situacija u Odsjeku za statistiku cijena je nepovoljna i potrebno je hitno zapošljavanje novih kadrova posebice imajući u vidu značaj i široku primjenu indeksa cijena.

U vezi poboljšanja obuhvata i pravovremenosti poslovnih statistika, FZS je u prethodnom periodu sproveo niz aktivnosti za povećavanjem obima i kvaliteta prikupljenih podataka prvenstveno kroz povećanje saradnje

sa administrativnim izvorima podataka. S tim u vezi potpisan je sporazum sa Agencijom za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA) kojim je Federalnom zavodu za statistiku omogućen pristup podacima o registriranim cestovnim motornim i priključnim vozilima na web serveru IDDEEA-e. Ovo omogućava promjenu periodike provođenja istraživanja i objave podataka, te se sa godišnje periodike provođenja istraživanja prešlo na kvartalnu.

U 2025. godini, po prvi put su prikupljeni, obrađeni i publicirani podaci o dužini lokalnih cesta u Federaciji BiH. Također, uvedeno je novo istraživanje o statistici robne razmjene Federacije BiH sa inostranstvom prema vrsti valute. U ostalim segmentima kratkoročnih poslovnih statistika izvršeno je niz kontakata sa vlasnicima baza podataka i trenutno se vrše pregovori, analize i razmatranja njihovog korištenja u službi zvanične statistike u Federaciji BiH.

RZSRS, u skladu sa svojim programskim i planskim dokumentima, detaljno prati kretanje cijena i objavljuje indekse potrošačkih cijena (CPI) na mjesečnoj osnovi. Što se pondera tiče, oni se, takođe, objavljuju u skladu sa pristiglim podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava, a pitanje bazne inflacije (kao i serije baznih inflacija) više je u domenu centralnih banaka.

Do momenta objave zvanične statistike temeljne inflacije u BiH, CBBiH procjenjuje temeljnu inflaciju u BiH, na osnovu cjenovnih indeksa, i pripadajućih pondera, koje kreira BHAS. Svoje procjene, mjesečno, objavljuje na web stranici CBBiH, uz pripadajuće metodološko objašnjenje o obuhvatnosti. CBBiH, na osnovu istog izvora, procjenjuje i inflaciju u sektoru usluga, i objavljuje je, u identičnom formatu i frekvenciji, na web stranici CBBiH. Pored analitičkog praćenja cijena u svojim redovnim publikacijama, CBBiH radi i, i objavljuje, srednjoročne makroekonomske projekcije inflacije (sa proljetnim i jesenjim krugom srednjoročnih makroekonomskih projekcija, usklađeno sa kalendarom Evropske komisije), te brze procjene ukupne i temeljne inflacije u kratkom roku (kvartalno).

3.2 Nastaviti sa čuvanjem integriteta aranžmana valutnog odbora i nezavisnosti centralne banke.

CBBiH, u skladu sa Zakonom o CBBiH, redovno objavljuje Godišnji izvještaj, u čijem sklopu je i izvještaj nezavisnog vanjskog revizora. Redovno se objavljuje, na web stranici CBBiH, i izvještaj o aranžmanu valutnog odbora, iz kojeg se može derivirati pokriće monetarne pasive deviznim rezervama. Ova informacija je ključna za ocjenu kredibiliteta aranžmana valutnog odbora.

U slučaju Viaduct, CBBiH ni u jednom trenutku nije bila na bilo koji način učesnik sudskog/arbitražnog postupka koji je bio usmjeren protiv države Bosne i Hercegovine u svojstvu davaoca garancije za realizaciju koncesionog ugovora, a koji je prethodio izvršnom postupku gdje se izvršenje, između ostalog, usmjerava i protiv imovine CBBiH, kao jedne od institucija Bosne i Hercegovine. Opštinski sud u Mostaru (11.04.2025. godine) i Osnovni sud u Banja Luci (02.06.2025. godine) su prijedlog za izvršenje prihvatili, i donijeli Rješenja o izvršenju kojim se namirenje potraživanja tražioca izvršenja u slučaju da ne dođe do dobrovoljnog izmirenja (isplate dosuđenog iznosa sa kamatama i troškovima postupka) odobrava, i to na način da se zaplijeni imovina u Mostaru i Banja Luci, a sve sa ciljem njene prodaje u odgovarajućem postupku, odakle bi se namirilo cjelokupno potraživanje tražioca izvršenja sa svim troškovima.

Na navedena Rješenja o izvršenju CBBiH je imala pravo ulaganja redovnog pravnog lijeka odnosno izjavljivanje Prigovora, što je i učinjeno preko Pravobranilaštva Bosne i Hercegovine (opunomoćeni zastupnik CBBiH u ovom predmetu), koje je prethodno zastupalo Bosnu i Hercegovinu u istom predmetu. Ni jedan od navedenih sudova (Mostar i Banja Luka) nije donio nikakvu odluku po izjavljenom Prigovoru.

U međuvremenu, Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu je donio odluku kojom se mijenja Zakon o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Sl. glasnik BiH", br. 44/25) koja izmjena ima direktno posljedicu u kontekstu predmeta Viaduct, o čemu je Pravobranilaštvo BiH odgovarajućim podnescima od 17.07.2025. godine, obavijestilo Osnovni sud u Banja Luci i Opštinski sud u Mostaru. Time su finansijska nezavisnost CBBiH i njena imovina zaštićene u ovom, ali i od potencijalnim sličnim slučajevima u budućnosti.

3.3 Unaprijediti nadzor zasnovan na procjeni rizika u skladu s najboljim praksama, uključujući praćenje privremenih mjera koje utiču na formiranje kamatnih stopa kako bi se osiguralo da one ne ometaju tržišne mehanizme, uspostavljanjem jedinstvenog fonda za restrukturiranje i unapređivanjem prikupljanja podataka, naročito u vezi sa sektorom nekretnina i razvoja privatnog duga, kako bi se omogućila sveobuhvatna procjena rizika finansijskog sektora.

Regulatorni okvir za bankarski sektor u Federaciji BiH je u najvećoj mogućoj mjeri usaglašen sa EU regulatornim okvirom, uvažavajući specifičnosti domaćeg tržišta, stepen razvoja bankarskog sektora, te osnovanosti za usklađivanje (primjenjivosti) određenih dijelova EU regulatornog okvira. Nadzor nad bankama provodi se u skladu s međunarodnim nadzornim standardima kroz rizikom orijentiran pristup, uključujući primjenu procesa nadzorne provjere i procjene odnosno SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) metodologije, što je u potpunosti usklađeno sa nadzornim i regulatornim praksama Evropske unije. Ovakav okvir omogućava pravovremenu identifikaciju rizika i proporcionalan nadzorni odgovor. Praćenje poslovanja banaka se realizuje kroz kontinuiran proces neposrednog i posrednog nadzora i komunikaciju sa predstavnicima banaka, eksternim revizorima banaka, kao i regulatorima iz zemalja gdje se nalaze sjedišta bankarskih grupa čije su članice banke sa sjedištem u FBiH, kako bi se sinhronizovale i koordinirale aktivnosti u okviru nadzora bankarskog sektora.

FBA u okviru zakonom propisanih nadležnosti kontinuirano poduzima mjere i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i dobre kapitaliziranosti bankarskog sektora FBiH i zaštite deponenata, te unapređenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH, te donosi podzakonske akte kojima se uređuje upravljanje rizicima u bankama. Kako bi se očuvala stabilnost bankarskog sektora i pravovremeno ublažio rizik izazvan značajnim rastom referentnih kamatnih stopa, povišenom inflacijom i drugim poremećajima koji mogu narušiti makroekonomske pokazatelje i stabilnost bankarskog sektora u Federaciji BiH, FBA je u prethodnom periodu poduzela niz aktivnosti koje su podrazumijevale i donošenje regulatornog i izvještajnog seta privremenih mjera za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, s ciljem preveniranja mogućih negativnih efekata na finansijski sistem, korisnike finansijskih usluga i ekonomiju BiH, a cijeneći institucionalni i regulatorni okvir koji ne omogućava upravljanje inflacijom putem mjera monetarne politike. Navedene mjere ne zabranjuju povećanje kamatnih stopa, već zahtijevaju da svako povećanje bude praćeno adekvatnom procjenom kreditnog rizika, odnosno predviđaju povećanje minimalnih stopa koje su banke u obavezi primjenjivati za očekivane kreditne gubitke (ECL) u slučaju značajnijeg rasta kamatnih stopa. Pozitivni efekti primjene ovih mjera su višestruki, a FBA kontinuirano provodi aktivnosti na praćenju primjene ovih mjera, sa ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga, stabilnosti bankarskog sistema u smislu utjecaja efekata primjene na kvalitet kreditnog portfolija banaka, te postizanja makroekonomske ravnoteže.

Vežano za dio preporuke koja se odnosi na unapređivanje prikupljanja podataka, naročito u vezi sa sektorom nekretnina i razvoja privatnog duga, ističemo da FBA u okviru propisanih nadležnosti, kontinuirano poduzima aktivnosti na unapređenju regulatornih mjera i uspostavljanju kapitalnih zahtjeva koji imaju za cilj očuvanje stabilnosti bankarskog sektora, održivu profitabilnost banaka, smanjenje sistemskih rizika i omogućavanje dugoročnog, odgovornog kreditiranja na lokalnom tržištu. Shodno navedenom, u prethodnom periodu su se intenzivno provodile aktivnosti u segmentu razvoja regulatornog i izvještajnog okvira makroprudencijalnih mjera i instrumenata usmjerenih na dužnike, a koji su važan dio okvira za pružanje pravovremenog odgovora na moguće ekonomske i finansijske šokove, te eventualni rast sistemskog rizika. Do kraja godine se očekuje usvajanje novog regulatornog i izvještajnog okvira, kojim bi se propisali pokazatelji, izvještajni zahtjev i mjere usmjerene na dužnike koje FBA može donijeti u cilju ublažavanja rizika koji nastaje kao posljedica prekomjerne kreditne aktivnosti banaka u FBiH. Tokom 2026. godine planirano je započinjanje aktivnog prikupljanja podataka potrebnih za provođenje makroprudencijalnih instrumenata usmjerenih na dužnike. FBA će u okviru svojih nadležnosti, u narednom periodu razmotriti eventualno uvođenje obavezujućih makroprudencijalnih mjera i instrumenata usmjerenih na povećanje otpornosti i očuvanje stabilnosti finansijskog sistema u cjelini, te eventualno postavljanje ograničenja / limita za iste. Donošenje navedene odluke i uvođenje obavezujućih mjera, će zavisiti od procjene sistemskih rizika za finansijsku stabilnost BiH u narednom periodu i analizi prikupljenih podataka banaka iz FBiH.

Dodatno, važno je istaći značaj donošenja regulatornog okvira za sistemski značajne banke koji je sa primjenom počeo u 2025. godini, a koji ima za cilj identifikaciju banaka čiji bi potencijalni finansijski problemi mogli ugroziti stabilnost cjelokupnog bankarskog sistema i ekonomije u BiH, te omogućava propisivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva za povećanje otpornosti identifikovanih banaka na potencijalne ekonomske šokove. Na taj način doprinosi se očuvanju stabilnosti i sigurnosti finansijskog sistema, zaštiti deponenata i jačanju povjerenja javnosti u bankarski sektor.

Izrada i implementacija makroprudencijalnog okvira zavisi prvenstveno od saradnje i koordinacije svih nadležnih institucija u okviru njihovih ovlaštenja i dodijeljenih mandata. S ciljem praćenja i očuvanja stabilnosti finansijskog sistema u BiH je formirano tijelo Stalni odbor za finansijsku stabilnost (SOFS) Bosne i Hercegovine, koje se sastoji od ključnih finansijskih institucija u zemlji na entitetskom i državnom nivou, uključujući Centralnu banku Bosne i Hercegovine, nadležna ministarstva finansija i trezora, entitetske agencije za bankarstvo i Agenciju za osiguranje depozita BiH. Osnovni zadatak SOFS-a je održavanje redovnih sastanaka s ciljem analize stanje finansijskog sektora, identifikacije potencijalnih rizika i poduzimanja odgovarajućih mjera za njihovo ublažavanje, u skladu sa nadležnostima svakog tijela, te utvrđivanje ciljeva i potencijalnih instrumenata.

Pitanje uspostavljanja jedinstvenog Fonda za restrukturiranje predstavlja oblast koja zahtijeva angažman organa na nivou BiH, entitetskih ministarstava finansija i drugih nadležnih aktera u okviru šireg okvira finansijske stabilnosti.

Osnivanje fonda za finansiranje restrukturiranja prepoznato je od strane Republike Srpske kao obaveza po relevantnoj EU direktivi, a njegovo nepostojanje identifikovano je kao nedostajuća karika cjelovitog sistema restrukturiranja banaka. Ministarstvo finansija Republike Srpske prepoznaje potrebu i podržava ideju uspostavljanja fonda za restrukturiranje u perspektivi. S druge strane, nepostojanje fonda za restrukturiranje, koji bi bio finansiran unaprijed uplaćenim naknadama (pre-funded fond), ne predstavlja smetnju za dosljednu primjenu zakonskog okvira za restrukturiranje banaka. Prethodno iskustvo uspješnog restrukturiranja banaka u BiH, iz grupacije Sberbank, pokazalo je da, u određenim okolnostima, uz dosljednu primjenu nadležnosti i ovlaštenja organa za restrukturiranje, efikasnost restrukturiranja nije nužno uslovljena postojanjem pre-funded fonda.

U Republici Srpskoj u maju 2025. godine usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bankama Republike Srpske, kojim se doprinosi ispunjavanju obaveza iz člana 89. SSP-a, kao i zadržavanju statusa ekvivalentnosti nadzornih i regulatornih zahtjeva u bankarskom sektoru sa zahtjevima EU, koji je dodijelila Evropska komisija. Zakonom su unaprijeđene odredbe o restrukturiranju u pravcu njihovog dodatnog usklađivanja sa Direktivom (EU) 2014/59 (BRRD I) i Direktivom (EU) 2019/879 (BRRD II), radi preduzimanja mjera koje treba da spriječe ili ublaže nastupanje kriznih situacija kod pojedinačne banke, ili bankarskog i finansijskog sistema u cjelini, a samim tim i obezbijede efikasno restrukturiranje banke koja ne može ili vjerovatno neće moći nastaviti da posluje.

Vezano za dio preporuke kojom se navodi „unaprijediti nadzor zasnovan na riziku u skladu sa najboljim praksama“, bitno je napomenuti da je Agencija za bankarstvo Republike Srpske (ABRS) u prethodnom periodu sprovela ključne strateške aktivnosti na usklađivanju regulatornog okvira sa relevantnim uredbama i direktivama Evropske unije (EU), kao i na implementaciji nadzornog pristupa koji je zasnovan na najboljim međunarodnim praksama koje se primjenjuju i u EU.

Nakon sprovedene detaljne procjene regulatornog i nadzornog okvira tokom 2019–2021. godine od strane Evropske agencije za bankarstvo (engl. European Banking Authority – EBA) i Evropske komisije, dana 1. oktobra 2021. godine donesena je Provedbena odluka komisije o ekvivalentnosti nadzornih i regulatornih zahtjeva određenih trećih zemalja i državnih područja za potrebe tretmana izloženosti u skladu sa Uredbom (EU) br. 575/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta, kojom se BiH uvrštava u red trećih zemalja koje u svom bankarskom sektoru primjenjuju nadzorni i regulatorni okvir ekvivalentan onom koji se primjenjuje u EU. Da bi se postigao ovaj cilj, prudencijalni, nadzorni i regulatorni aranžmani u Bosni i Hercegovini, ispunjavaju niz operativnih, organizacionih i nadzornih standarda koji odražavaju osnovne elemente zahtjeva Evropske unije koji su primjenjivi na relevantne finansijske institucije.

Kako bi se obezbijedila kontinuirana usklađenost sa ključnim propisima Evropske unije sa kojima se uređuje poslovanje banaka, ABRS je u 2022. godini usvojila dokument: „Strategija prioritarnih aktivnosti za

održavanje usklađenosti bankarske regulative sa regulativom EU za period 2022–2026. godine“, koji sadrži plan izmjena podzakonskih propisa neophodnih za održavanje statusa ekvivalentnosti bankarske regulative sa EU regulatornim okvirom do 2026. godine. Poseban akcenat u strateškom okviru stavljen je na usklađivanje sa izmjenama Direktive (EU) 2019/878 o kapitalnim zahtjevima (CRD 5) i Uredbe (EU) 2019/876 o kapitalnim zahtjevima (CRR 2), ali je Strategijom predviđeno i usklađivanje sa revidiranim CRR 3 i CRD 6.

ABRS u kontinuitetu preduzima značajne aktivnosti na unapređenju i jačanju nadzora nad bankama, jačanju kapaciteta za efikasnu superviziju i restrukturiranje banaka. Nadzorne aktivnosti obuhvataju, između ostalog: neposredni nadzor zasnovan na riziku, posredni nadzor, sprovođenje SREP-a, procjenu ICAAP i ILAAP sistema, pregled planova oporavka, nadzor internih modela, utvrđivanje MREL zahtjeva, ažuriranje planova restrukturiranja, nadzor platnog prometa, sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kao i nadzor informacionih sistema u bankama. ABRS kontinuirano unapređuje regulatorni okvir i usklađuje podzakonske propise sa EU regulativom. Najznačajnije aktivnosti uključuju usvajanje odluka o zaštitnim slojevima kapitala, identifikaciju sistemski značajnih banaka, uvođenje P2G kapitalnih preporuka na osnovu stres testova, kao i donošenje Odluke o upravljanju informacionim sistemima i IKT rizicima u bankama, u skladu sa Uredbom (EU) 2022/2554 (DORA).

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o bankama Republike Srpske izvršeno je dodatno usklađivanje sa CRD 5 i CRR 2, kao i sa BRRD I i BRRD II direktivama, radi očuvanja finansijske stabilnosti i obezbjeđenja efikasnog restrukturiranja banaka. ABRS će u zakonom predviđenim rokovima donijeti pripadajuće podzakonske propise.

ABRS razmjenjuje informacije i učestvuje u međunarodnim kolegijima supervizora, te ostvaruje kontinuiranu saradnju sa Agencijom za bankarstvo Federacije BiH. Privremene mjere koje je donijela ABRS ne utiču na tržišne mehanizme određivanja kamatnih stopa, već su usmjerene na jačanje pokrivenosti kreditnih rizika i smanjenje udjela nekvalitetne aktive. Ove mjere važe do 31. decembra 2025. godine ili do opoziva, a njihovo trajanje zavisi od kretanja rizika i geopolitičke neizvjesnosti.

3. MAKROEKONOMSKI OKVIR

3.1. Najnovija ekonomska kretanja

Makroekonomski pokazatelji za period 2023. -2028. godina

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nominalni BDP u mil KM	51.973	55.091	57.969	60.992	64.030	67.211
Nominalni rast u %	11,7	6,0	5,2	5,2	5,0	5,0
BDP deflator (prethodna godina = 100)	107,3	103,4	102,9	102,5	101,9	101,8
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	48.458	53.299	56.336	59.496	62.818	66.018
Realni rast u %	4,1	2,6	2,3	2,6	3,0	3,1
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	6,1	1,7	3,9	2,8	2,0	1,9
Potrošnja u mil KM	44.348	47.560	50.153	52.459	54.563	56.527
Realni rast u %	3,6	4,1	2,2	2,0	1,9	1,7
Vladina potrošnja u mil KM	9.548	10.524	10.924	11.328	11.781	12.253
Realni rast u %	2,1	2,8	1,8	2,2	1,9	2,1
Privatna potrošnja u mil KM	34.801	37.036	39.229	41.130	42.782	44.274
Realni rast u %	4,0	4,4	2,3	2,0	1,9	1,6
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	11.878	13.097	13.935	14.684	15.748	16.854
Realni rast u %	13,0	10,2	4,4	3,3	5,5	5,5
Vladine investicije u mil KM	1.566	1.831	1.959	2.145	2.345	2.579
Realni rast u %	7,2	16,9	2,9	7,2	7,4	7,7
Privatne investicije u mil KM	10.311	11.266	11.976	12.538	13.404	14.275
Realni rast u %	14,0	9,2	4,6	2,6	5,2	5,1
Uvoz u mil KM	27.806	29.057	30.881	32.169	33.853	35.751
Nominalni rast u %	-1,5	4,5	6,3	4,2	5,2	5,6
Realni rast u %	-1,3	4,7	4,2	2,6	3,5	4,1
Izvoz u mil KM	21.931	21.879	22.973	23.960	25.447	27.191
Nominalni rast u %	-0,5	-0,2	5,0	4,3	6,2	6,9
Realni rast u %	-1,2	-1,6	3,3	2,6	4,6	5,2
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	23,6	23,0	22,7	23,2	23,9	24,8
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.157	-2.129	-2.550	-2.580	-2.542	-2.544
Rast u %	-42,2	84,0	19,8	1,2	-1,5	0,1
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-2,2	-3,9	-4,4	-4,2	-4,0	-3,8

3.2. Srednjoročni makroekonomski scenarij

Realni sektor

Ekonomska kretanja

Ekonomska kretanja u 2025. godini

Preliminarni statistički podaci za 2024. godinu (statistika nacionalnih računa, rashodovni pristup) ukazuju da je Bosna i Hercegovina u prethodnoj godini ostvarila ekonomski rast od 2,6%. S druge strane, trenutno raspoloživi podaci (kratkoročni indikatori i kvartalni nacionalni računi) ukazuju da je ovaj trend rasta ekonomske aktivnosti u zemlji nastavljen i tokom 2025. godine. Naime, prema podacima BHAS-a za K1 2025. godine (BDP, rashodni pristup, tromjesečni podaci) procjenjuje se da je realni rast BDP-a iznosio 1,7%. Ako se pažljivije posmatra struktura ekonomskog rasta u K1 2025. godine može se zaključiti da je domaća tražnja kroz povećanje potrošnje i investicija predstavljala glavni oslonac rasta, dok je doprinos trgovinskog bilansa

bio blago negativan. Ako se ima u vidu zastupljenost ukupne finalne potrošnje u strukturi BDP-a od oko 2/3, može se konstatovati da je stopa rasta iste od 1,7% i doprinos ekonomskom rastu od 1,6 p.p predstavljala ključni nosilac rasta u zemlji. Detaljnije posmatrano, prema raspoloživim podacima BHAS-a za K1 2025. godine u Bosni i Hercegovini je rast privatne potrošnje iznosio 1,7%, uz doprinos rastu 1,3 p.p, dok je javna potrošnja uvećana za 1,6% i doprinos rastu od 0,3 p.p. Vrijedi istaći da su ova povećanja potrošnje ostvarena unatoč povećanju inflacije koja je u K1 2025. godine iznosila 3,4% što je nešto viši nivo cijena u odnosu na prethodnu godinu. Pored potrošnje, raspoloživi statistički podaci BHAS-a za K1 2025. godine ukazuju i na povećanje bruto investicija od 5,5% u odnosu na isti period prethodne godine uz pozitivan doprinos ekonomskom rastu od oko 1,0 p.p. Međutim, prilikom interpretacije doprinosa investicija u strukturi ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini potreban je određen nivo opreznosti obzirom da se statistički posmatrano¹ u okviru investicija nalaze i zalihe. S druge strane, određeni pokazatelji iz vanjskog okruženja kao i preliminarni podaci o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni u Bosni i Hercegovini su nešto povoljniji u odnosu na prethodnu godinu. Naime, prema podacima BHAS-a realni rast ukupnog izvoza je iznosio 0,4%, dok je istovremeno povećanje uvoza iznosilo 1,6% tako da je negativan doprinos ukupnom ekonomskom rastu iznosio 0,8 p.p. Na osnovu ovih kratkoročnih pokazatelja i raspoloživih makroekonomskih modela, **procjena DEP-a je da bi ekonomski rast na kraju 2025. godine mogao iznositi 2,3%.**¹ Procjenjuje se da bi domaća tražnja kroz povećanje finalne potrošnje i djelimično investicija trebala predstavljati glavno uporište ekonomskog rasta, dok je očekivani doprinos trgovinskog bilansa blago negativan. Naime, prema procjeni DEP-a za 2025. godinu rast finalne potrošnje iznosio bi 2,2%, tako da bi doprinos iste u rastu BDP-a iznosi 1,9 p.p. Detaljnije posmatrano, očekivani rast privatne potrošnje iznosio bi 2,3% uz pozitivan doprinos ekonomskom rastu od 1,6 p.p, dok je očekivani rast javne potrošnje 1,8% a doprinos rastu BDP-a 0,3 p.p.

Ovaj rast privatne potrošnje omogućen je zahvaljujući određenom povećanju plata i penzija, te povećanom prilivu doznaka građana iz inostranstva unatoč povećanju inflacije u zemlji u posljednjih nekoliko mjeseci. S druge strane, nešto viši nivo javnih rashoda na svim nivoima vlasti s ciljem zaštite životog standarda građana u sklopu borbe protiv inflacije bio je ključni razlog povećanja javne potrošnje u zemlji. Pored finalne potrošnje, tokom 2025. godine u Bosni i Hercegovini se očekuje pozitivan doprinos investicija sa procjenjenom stopom rasta od oko 5% i doprinosom rastu od oko 1,3 p.p. Kada su u pitanju kretanja u vanjskom sektoru vrijedi istaći da su ista u dosadašnjem periodu uglavnom ovisila o ekonomskim kretanjima u vanjskom okruženju, odnosno izvoznoj tražnji. Posljednji raspoloživi podaci Eurostat-a ukazuju na postepenu stabilizaciju ekonomskih prilika u zemljama EU koje su istovremeno i glavna izvozna tržišta za bosanskohercegovačke izvozne proizvode. Naime, prema podacima Eurostat-a rast BDP-a u zemljama EU u P1 2025. godine iznosio je 1,7% što je znatno više u odnosu na isti period prethodne godine kada je stopa rasta iznosila 0,7%.² Ovi pokazatelji, kao i trenutna kretanja (P1 2025. godine rast robnog izvoza od 5,8%, rast robnog uvoza 4,5%) ukazuju da bi trend rasta vanjskotrgovinske razmjene trebao biti nastavljen. U skladu s tim, u 2025. godini prema projekcijama DEP-a se očekuje rast izvoza od 3,3% (2,9% izvoz roba i 4,0% rast izvoza usluga), dok je s druge strane očekivani rast ukupnog uvoza 4,2% (rast uvoza roba 4,2% i rast uvoza usluga 4,3%). Ovakva kretanja izvoza i uvoza u 2025. godini bi rezultirali povećanjem vanjskotrgovinskog deficita od 7,2% što bi u konačnici rezultiralo negativnim doprinosom istog u ekonomskom rastu od -0,9 p.p.³

Ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u 2026. godini

Trenutno raspoloživi izvještaji međunarodnih referentnih institucija u 2026. godini ukazuju na nastavak trenda raste ekonomske aktivnosti kako u svijetu tako i u zemljama EU. U skladu s tim i u Bosni i Hercegovini se može očekivati nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti. Naime, prema projekcijama DEP-a a na bazi raspoloživih podataka i makroekonomskih modela u Bosni i Hercegovini se u 2026. godine očekuje realni rast BDP-a od 2,6%. Glave pretpostavke u osnovnom scenariju ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini za 2026. godinu predstavljaju nešto povoljnije vanjsko okruženje (viša stopa ekonomskog rasta u zemljama EU i regiona), stabilizacija internih dinamika u zemlji. U skladu s tim, očekuje se da bi domaća tražnja kroz povećanje potrošnje i djelimično investicija trebala predstavljati glavno uporište projektovanog ekonomskog rasta, uz nešto pozitivniji doprinos vanjskog sektora u odnosu na prethodnu godinu. Prema projekcijama DEP-a, očekivani rast broja zaposlenih, nastavak trenda rasta plata, povećan priliv doznaka građana iz inostranstva

¹ Pogledati saopštenje BHAS, statistika nacionalnih računa za K1 2025. godine
https://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Saopstenja/2025/NAC_04_2025_Q1_0_BS.pdf

² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/2-06092024-sept#:~:text=Projekcije DEP-a, Septembar 2025. godine>

uz očekivanu inflaciju od 2,8% bi trebali rezultirati porastom raspoloživog dohotka građana što bi omogućilo nastavak trenda rasta privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini od 2,0%. Pored privatne potrošnje, planirana povećanja budžeta na svim nivoima vlasti ukazuju na mogući rast javne potrošnje sa očekivanom stopom rasta od 2,2%. Očekivana povećanja kako privatne tako i javne potrošnje ukazuju da se u 2026. godini u Bosni i Hercegovini može očekivati rast finalne potrošnje od 2,0% uz pozitivan doprinos ekonomskom rastu od 1,8 p.p. Ako se ima u vidu da finala potrošnja u strukturi BDP-a u Bosni i Hercegovini učestvuje sa oko 85%, može se zaključiti će ovaj projektovani rast potrošnje predstavljati ključno uporište ekonomskog rasta u zemlji. S druge strane, pored povećanja potrošnje unatoč određenim internim izazovima u Bosni i Hercegovini se očekuje i nastavak trenda rasta investicija. Međutim očekivana stopa rasta investicija je nešto niža u odnosu na na prethodnu godinu i iznosi oko 4,5% uz pozitivan doprinos ekonomskom rastu od skoro 1,2 p.p.

Pored domaće tražnje, u Bosni i Hercegovini se u u 2026. godini očekuje nastavak trenda rasta vanjktrogovinske razmjene. U skladu s tim, u 2026. godini u Bosni i Hercegovini se može očekivati povećanje ukupnog izvoza od 2,6%, pri čemu je očekivani rast izvoza roba 1,4% a rast izvoza usluga 5,4%. S druge strane, visok nivo domaće tražnje (porast potrošnje i investicije) rezultirao bi povećanjem ukupnog uvoza u Bosnu i Hercegovinu od 2,6%, pri čemu je očekivani rast uvoza roba 2,6% a uvoza usluga 3,2%. Ovakva kretanja izvoza i uvoza u 2026. godini rezultirali bi blagim povećanjem vanjskotrgovinskog bilansa od 2,6% uz negativan doprinos ekonomskom rastu od 0,4 p.p.

Projekcije ekonomskih kretanja za period 2027.-2028. godina

Veoma važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u periodu 2027.-2028. pored internih dinamika predstavljat će i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU27. Naime, posljednjih nekoliko godina svjetsku ekonomiju a samim tim i ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovina obilježile su veliki izazovi, kao što su globalna pandemija, sukobi u Ukrajini i dr. Negativne ekonomske posljedice ovih dešavanja na svjetsku ekonomiju su već vidljive i manifestuju se kroz trgovinske, finansijske, cjenovne šokove koji nisu zaobišli ni Bosnu i Hercegovinu. Naime, raniji izvještaji su pokazali da vanjsko okruženje (EU i zemlje regiona) predstavljaju veoma važnu strukturalnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini. Međutim, unatoč evidentnim nestabilnostima u svijetu referentne međunarodne institucije u svijetu kao što su MMF - Međunarodni Monetarni Fond, Svjetska Banka i Evropska Komisija u određenim publikacijama ukazuju na nastavak trenda ekonomskog rasta. Projicirana stopa globalnog ekonomskog rasta u toku ovog perioda iznosi oko 3%, dok DG ECFIN-a za zemlje EU u svom proljetnom izvještaju nastavak trenda ekonomskog rasta i stabiliziranje inflacije. S toga vrijedi istaći da se DEP prilikom pripreme ovog izvještaja u okviru projiciranja ekonomskih kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju koristio trenutno dostupnim izdanjem⁴ *European Central Bank staff macroeconomic projections for the euro area (September 2025)*.⁵ Prema navedenom izvještaju projektovani realni ekonomski rast u Eurozoni u 2027. godini iznosi 1,3%, dok očekivana stopa inflacije iznosi 1,9%.

Obzirom da vanjsko okruženje predstavljaju veoma važnu determinantu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini vrijedi istaći da će najnovija dešavanja imati odlučujuću ulogu za izgled ekonomskog rasta u zemlji u narednom periodu. Osim eksternih dinamika, jako bitan faktor za ekonomski rast u zemlji tokom programskog perioda 2027.-2028. godina predstavljat će i institucionalni kapacitet zemlje u provedbi strukturalnih reformi kako bi se ojačao doprinos internih dinamika u kreiranju istog. Daljnje usložnjavanje kako eksternih tako i internih dinamika bi imalo veoma negativne posljedice po bosanskohercegovačku ekonomiju i smanjila njen potencijalni rast. Imajući u vidu navedene kako eksterne tako i interne okolnosti, prema projekcijama DEP-a u osnovnom scenariju za period 2027.-2028. godina u Bosni i Hercegovini se može očekivati ekonomski rast od oko 3,0% na godišnjem nivou (2027. 3,0% i u 2028. godini 3,1%).⁶

Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija. Naime, adekvatna provedba strukturalnih reformi (ERP, Reformska Agenda i ostali strateški dokumenti) doveli bi do povećanja ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji kroz povećanje ukupne proizvodnje, broja zaposlenih, povećanja investicionih ulaganja (privatnih i javnih), kao i prihoda od izvoza (roba i usluga). U osnovnom scenariju se očekuje da bi ova dešavanja u konačnici

⁴ Potrebno je istaći da je dodatni izazov za izradu makroekonomskih projekcija u Bosni i Hercegovini predstavljala raspoloživost međunarodnih podataka obzirom da DG ECFIN jesenje izdanje makroprojekcija nije bilo raspoloživo za upotrebu u vrijeme pripreme ovog izvještaja.

⁵ https://www.ecb.europa.eu/press/projections/html/ecb.projections202509_ecbstaff~c0da697d54.en.html#toc4

⁶ Projekcije DEP-a, Septembar 2025. godine

rezultirala povećanjem raspoloživog dohotka građana a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. Tako se u periodu 2027. - 2028. godine očekuje prosječna stopa rasta privatne potrošnje od 1,7%. S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini tokom ovog perioda očekuje se postepena stabilizacija javnih finansija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje. Tako se u periodu 2027.-2028. godina očekuje prosječni rast javne potrošnje od oko 2,0% na godišnjem nivou. Ako se ima u vidu da bi tokom ovog perioda projicirana stopa ekonomskog rasta bila viša u odnosu na rast javne potrošnje, udio iste u strukturi BDP-a bi se djelimično smanjio. U ovom vremenskom periodu očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava iz tekuće potrošnje trebao biti kanaliziran u svrhu jačanja investicione potrošnje u Bosni i Hercegovini. Samim tim, uz poboljšanje poslovnog ambijenta, investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast a samim tim i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a. U periodu 2027.-2028. godina u Bosni i Hercegovini se očekuje povećanje investicija po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od oko 5,7% (2027: 5,1%, 2028: 6,2%). U ovom vremenskom okviru pored povećanja privatnih investicija koje čine većinski dio ukupnih investicija (oko 85% ukupnih investicija) kao što je to i ranije navedeno, očekuje se i značajniji doprinos javnih investicija. Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese mogli povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investiciona ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za podsticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetski projekti-zelena tranzicija, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija od oko 5%. Postepena stabilizacija u eksternom okruženju uz unaprijeđenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Međutim, za razliku od ranijih projekcija dodatni izazov bh. ekonomiju naročito u okviru izvozno orijentisane prerađivačke industrije i izvoza roba predstavljat će uvođenje CBAM-a (*Carbon Border Adjustment Mechanism*) od strane EU. Kašnjenja i parcijalna provedba potrebne regulative mogli bi značajno oslabiti međunarodnu konkurentnost bosanskohercegovačke ekonomije i oslabiti njenu vanjsku poziciju na izvoznim tržištima.

U tom slučaju u Bosni i Hercegovini se može očekivati nešto niži prosječni godišnji rast ukupnog izvoza od oko 4,9% (2027: 4,6%, 2028: 5,2%). Ovdje posebno treba naglasiti doprinos usluga, obzirom da je udio istih u posljednjih nekoliko godina značajno uvećan i vrlo često amortizovao određene gubitke u okviru izvoza roba koji su nastali usljed fluktuacija na međunarodnim tržištima. Tako bi tokom ovog perioda zahvaljujući ovom izvoznom rastu udio izvoza u BDP-u bio povećan na oko 40% na kraju 2028. godine. S druge strane, očekuje se da bi se uvoz u ovom vremenskom periodu trebao kretati po nešto sporijoj godišnjoj stopi rasta od 3,8% (2027: 3,5%, 2028: 4,1%). Posljedica ovakvog kretanja uvoznog rasta bila bi stabilizacija udjela uvoza u BDP-u na oko 53% BDP-a na kraju 2028. godine. Nešto snažniji rast izvoza u odnosu na rast uvoza u srednjem roku bi rezultirao postepenom stabilizacijom vanjskotrgovinskog bilansa kao udio u BDP-u na 13%, odnosno neutralnim doprinosom ekonomskom rastu, dok bi pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2028. godinom trebala iznositi skoro 76,1%.

Rizici

Rizici po ostvarivanje projekcija ekonomskog rasta u osnovnom scenariju mogu se klasifikovati u dvije grupe (vanjski i unutrašnji). U vrijeme pripreme ovog izvještaja čini se da su vanjski rizici dosta izraženiji i predstavljaju veći rizik za realizaciju projekcija ekonomskog rasta iz osnovnog scenarija u odnosu na unutrašnje. Neizvjesnost u vanjskom okruženju, jačanje inflatornih pritisaka kao i slabljenje globalnog ekonomskog rasta zasigurno bi imali negativan utjecaj na potrošnju, investicije, vanjskotrgovinsku razmjenu a samim tim i na projekcije ekonomskog rasta u Bosnu i Hercegovinu u osnovnom scenariju za period 2026.-2028. godina.

S druge strane, prijetnju realizaciji ovih projekcija predstavljaju i unutrašnji izazovi odnosno unutrašnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutrašnje rizike predstavljaju složen sistem donošenja odluka i spor tempo provođenja ekonomskih reformi u zemlji. Eventualna kašnjenja u implementaciji provođenju strukturalnih reformi moglo bi se negativno odraziti na ukupni ekonomski rast. Vrlo je važno istaći **rizike koji se tiču klimatskih promjena**, odnosno usaglašavanje zakonske regulative u oblasti zelene energije u Bosni i Hercegovini sa važećim propisima u zemljama EU. U tom kontekstu vrijedi istaći da je Bosna i Hercegovina do 2026. godine

obavezna usaglasiti domaće zakonodavstvo kao i strukturu ekonomije u skladu sa odredbama **Carbon Border Adjustment Mechanism CBAM⁷ regulative**. Eventualna kašnjenja prilikom usaglašavanja mogla bi značajno ugroziti ukupnu konkurentnost ekonomije u Bosni i Hercegovini kroz smanjenja proizvodnje, izvoza, zaposlenosti, javnih prihoda i u konačnici rezultirati nižim stopama rasta BDP-a.

Što se tiče rizika u srednjem roku, naročito vrijedi istaći rizike na tržištu rada odnosno trend smanjenja radne snage koji je evidentan u posljednjih nekoliko godina. Eventualni nastavak migracija stanovništva (mladi, obrazovan i kvalifikovan kadar) iz Bosne i Hercegovine bi moglo rezultirati smanjenjem produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektovanog.

Industrijska proizvodnja u BiH

Kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini pored proizvodnih procesa u zemlji, u velikoj mjeri je određen ekonomskim kretanjima u glavnim trgovinskim partnerima odnosno izvoznom tražnjom. Obzirom da je u posljednje vrijeme ekonomska aktivnost u zemljama EU bila prilično stagnantna to se odrazilo i na trend kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u zemlji. Naime, Bosna i Hercegovina već duži vremenski period bilježi trend usporavanja fizičkog obima industrijske proizvodnje. U skladu sa ovim vanjskim kretanjima, Bosna i Hercegovina bilježi niži nivo fizičkog obima industrijske proizvodnje, ovo se naročito odnosi na prerađivačku industriju. Naime, trenutno raspoloživi statistički podaci za 2025. godinu ukazuju da je negativan trend u okviru industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini nastavljen. Tako je prema podacima BHAS-a za prvo polugodište 2025. godine u Bosni i Hercegovini registriran pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 1,0% u odnosu na isti period prethodne godine.⁸ Sektorski posmatrano prema podacima BHAS-a u P1 2025. godine pad obima proizvodnje u rudarstvu iznosio 2,7%, prerađivačkoj industriji 1,3%, dok je u okviru sektora za proizvodnju električne energije zabilježeno povećanje proizvodnje od 1,1%.

Ovakav trend kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini na neki način ukazuje da su ekonomski trendovi u zemlji determinisani privrednim kretanjima u zemljama EU. Na osnovu ovih pokazatelja može se zaključiti da su kretanja u okviru prerađivačke industrije koja čini oko ¾ ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini bila ključna za pad fizičkog obima proizvodnje. Imajući u vidu eksterna ekonomska kretanja i interne dinamike u zemlji do kraja 2025. godine se može očekivati postepena stabilizacija (blaži pad) industrijske proizvodnje Bosni i Hercegovini.

U periodu 2026.-2028. godina, kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu očekuje osjetnija stabilizacija ekonomskog rasta što će se odraziti i na kretanje obima proizvodnje, zaposlenosti i izvoza. Tokom posmatranog perioda kretanja u okviru industrijske proizvodnje će pored ekonomskih kretanja u vanjskom okruženju dosta zavisiti i od internih dinamika u Bosni i Hercegovini. Naime, tokom ovog perioda očekuje se poboljšanje implementacije reformskih mjera na unaprijeđenju poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini. Poboljšanje poslovnog ambijenta je preduslov za povećanje investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentske pozicije bh. proizvođača kako na domaćem tako i na inostranim tržištima. Ako se ima u vidu struktura proizvodnih procesa u Bosni i Hercegovini vrlo je važno blagovremeno i u punom kapacitetu pristupiti procesu zelene tranzicije. Eventualna kašnjenja u procesu zelene tranzicije predstavljaju prijetnju za konkurentnost industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Samo pod uslovom materijalizacije kako eksternih tako i internih pretpostavki, projekcija DEP-a da bi Bosna i Hercegovina mogla ostvariti poboljšanje i pozitivne stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje.

Rizici

Rizici po pitanju projekcije kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u osnovnom scenariju su identični opštim rizicima koji su navedeni u uvodnom dijelu dokumenta o ekonomskim kretanjima. Pored opštih rizika koji su navedeni u uvodnom dijelu, vrijedi istaći da stabilnost u proizvodnji električne energije u dobroj mjeri zavisi od hidroloških prilika i pogonske spremnosti termoelektrana. Nepovoljne hidrološke prilike, kao i dotrajali termoenergetski kapaciteti odnosno niska pogonska spremnost mogli bi se negativno odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije u Bosni i Hercegovini i samim tim fizički obim ukupne industrijske proizvodnje. Klimatski rizici odnosno pitanje **dekarbonizacije** koje je navedeno u uvodnom dijelu

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R0956>

⁸ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juni 2025. godine-prethodni podaci“, 26.07.2025. godine.

naročito je izraženo u kontekstu strukture proizvodnje (sektor za proizvodnju električne energije) tako i strukture potrošnje kroz prerađivačka industrija u Bosni i Hercegovini. U srednjem roku rizik za projektovano jačanje industrijske proizvodnje mogla bi predstavljati eventualna kašnjenja u reformskim procesima koja imaju za cilj unaprijeđenje poslovnog okruženja u zemlji.

Tržište rada u BiH

Tržište rada – 2024. godina

Prosječan broj zaposlenih u 2024. godini je iznosio oko 854,7 hiljada i veći je za 0,6% u odnosu na 2023. godinu. Analiza broja zaposlenih lica prema područjima djelatnosti pokazuje da je usporen rast broja zaposlenih lica posljedica smanjenja broja zaposlenih lica u djelatnosti industrije a posebno prerađivačke industrije. Suprotno, najveći doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini dala je djelatnost trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala. Prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u 2024. godini iznosio je oko 328,6 hiljada, i manji je za 5,8% u odnosu na isti period 2023. godine. Tokom 2024. godine nastavljen je trend uvećanja plata u Bosni i Hercegovini. Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u 2024. godini iznosila je 1.381 KM uz nominalni rast od 9,4% u odnosu na isti period 2023. godine. Realni rast neto plate iznosio je 7,5% i praćen je umjerenim rastom inflacije.

Tržište rada – projekcije 2025-2028. godina

U Bosni i Hercegovini u periodu I-VII 2025. godine primjetan je negativan rast broja zaposlenih lica posebno od početka K2 2025. godine. U posmatranom periodu prosječan broj zaposlenih lica je iznosio oko 852,5⁹ hiljada i manji je za 0,3% g/g uz istovremeno smanjenje broja registrovanih nezaposlenih lica za 3,3% g/g. Na negativan rast broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini je uticalo smanjenje broja zaposlenih lica u pojedinim područjima djelatnosti, a naročito u području industrijske proizvodnje. Tako je broj zaposlenih lica u području djelatnosti prerađivačke industrije u periodu I-VII 2025. godine smanjen za 3,2% g/g, te djelatnosti vađenja ruda i kamena 2,5% g/g (negativan doprinos rastu broja zaposlenih u Bosni i Hercegovini oko 0,7 p.p.). Posmatrajući djelatnosti koje su u posmatranom polugodištu zabilježile rast broja zaposlenih najviše se ističu djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (2,7% g/g). Bitno je napomenuti da je u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala broj zaposlenih lica uvećan za svega 0,7% (djelatnost koja pored prerađivačke industrije zapošljava najviše lica). U julu 2025. godine prosječna neto plata nominalno je uvećana za 14,8% g/g i iznosila je 1.601 KM odnosno u prosjeku perioda I-VII 2025. godine je uvećana za 13,5% g/g. Uzimajući u obzir rast cijena, realni rast prosječne neto plate u periodu I-VII 2025. godine bio je 9,3%. Bitno je napomenuti da je početkom 2025. godine došlo do uvećanja najnižih plata u oba entiteta što doprinosi rastu prosječne neto plate.¹⁰ Na osnovu predstavljenih podataka broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u 2025. godini bi mogao biti umanjen u odnosu na prethodnu godinu (-0,3%) praćen istovremenim smanjenjem broja registrovanih nezaposlenih lica. Rast prosječne neto plate bi mogao ostati do kraja godine visok i iznositi oko 13,5% g/g.

Izrada srednjoročnog scenarija u oblasti tržišta rada za period 2026-2028. godine bazirana je na pretpostavljenom ekonomskom rastu i dešavanjima u oblasti industrijske proizvodnje, trgovine, domaće tražnje, investicija i uopšte sveukupnom poslovnom ambijentu. Prema projekcijama DEP-a, u periodu 2026-2028. godine, u Bosni i Hercegovini se također očekuje nešto brži ekonomski rast u poređenju sa prethodnom godinom. Uz bolje poslovne prilike stvorili bi se uslovi za nastavak postepenog rasta broja zaposlenih lica. Kao i prethodnih godina, očekuje se da bi doprinos rastu broja zaposlenih mogao biti skromniji u javnom¹¹ sektoru u odnosu na ostala područja djelatnosti. Najveći broj zaposlenih lica bi mogao ostati i dalje u oblasti trgovine i prerađivačke industrije koje ujedno zapošljavaju najviše lica (oko 38%). Pored toga, uzeta su u obzir predviđanja međunarodnih institucija koja bi mogla indirektno uticati na poslovno okruženje a time i na razvoj

⁹ Privremeni podatak. Podaci do marta 2025. godine su konačni, a nakon toga podaci su privremeni. Izvor: BHAS, Demografija i socijalne statistike, zaposleni po djelatnostima.

¹⁰ U Federaciji Bosne i Hercegovine najniža plata za period od 01. januara do 31. decembra 2025. godine utvrđuje se u neto iznosu od 1.000 KM. (Odluka o iznosu najniže plaće za 2025. godinu, Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 104/24). U Republici Srpskoj takođe je donesena Odluka o najnižoj plati za 2025. godinu (Odluka o izmjeni Odluke o najnižoj plati za 2025. godinu, Sl. glasnik Republike Srpske 6/25). Najniža plata u Republici Srpskoj utvrđuje se u bruto iznosu od 1.344,26 KM, odnosno u neto iznosu od 900,00 KM. Najniža plata za poslove za čije obavljanje se zahtijeva najmanje stečeno srednje obrazovanje u trajanju od tri godine utvrđuje se u bruto iznosu od 1.426,23 KM, odnosno u neto iznosu od 950,00 KM. Najniža plata za poslove za čije obavljanje se zahtijeva najmanje stečeno srednje obrazovanje u trajanju od četiri godine utvrđuje se u bruto iznosu od 1.508,20 KM, odnosno u neto iznosu od 1.000,00 KM. Najniža plata za poslove za čije obavljanje se zahtijeva najmanje stečeno više obrazovanje utvrđuje se u bruto iznosu od 2.000,00 KM, odnosno u neto iznosu od 1.300,00 KM.

¹¹ U analizi se misli na djelatnosti javne uprave, zdravstva i obrazovanja.

dešavanja na tržištu rada. ECB u svojim projekcijama (septembar 2025. godine), predviđa da bi stopa nezaposlenosti u eurozoni u 2026-2027. godini mogla imati silaznu putanju (6,3% odnosno 6,1%), uz rast broja zaposlenih lica od 0,5% g/g. Generalno, uz povoljniju poslovnu klimu, kako u Bosni i Hercegovini tako i u okruženju, u periodu 2026-2028. godine očekuje se povećanje broja zaposlenih lica oko 0,5%-1,2% g/g, uz uvećanje neto plata od 5,2%-5,6% g/g. Međutim, projekcije na tržištu rada značajno zavise od rizika koji bi mogli značajno uticati na pretpostavljeni rast plata kao i broj zaposlenih lica.

Rizici

U domenu tržišta rada, rizici za projekcije su određeni dešavanjima u okruženju odnosno poslovnim ambijentom kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu. Uz sporiji ekonomski rast od pretpostavljenog u osnovnom scenariju, manji obim investicija, trgovine i uopšte lošije uslove poslovanja, rast broja zaposlenih lica kao i plata bi mogao biti sporiji. Pored toga, visina najniže plate može uticati na dešavanja na tržištu rada. Uz sve navedeno, odlaganje implementacije planiranih strukturnih reformi u Bosni i Hercegovini bi rezultiralo odlaganjem pozitivnih dešavanja na tržištu rada. Potrebno je napomenuti prisutan trend odliva kvalifikovane radne snage i uopšte migracije stanovništva, što će vjerovatno uticati na dešavanja na tržištu rada. Primjena CBAM mehanizma od 2026. godine bi također mogla determinisati dešavanja na tržištu rada.

Cijene

Cijene – 2024. godina

Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u 2024. godini je iznosila 1,7% g/g. Slabljenje inflatornih pritisaka kroz stabilizaciju cijena energenata, ali i cijena u odjeljcima hrane (sporiji rast u odnosu na 2023. godinu) i režijskih troškova imali su bitan uticaj na ukupni nivo inflacije. U odjeljku hrane i bezalkoholnih pića cijene su uvećane za 2,1% g/g. Pored odjeljka hrane i bezalkoholnih pića, doprinos inflaciji dao je odjeljak ostalih dobara i usluga uz rast cijena od 5,3% g/g, alkoholnih pića i duvana (4,2% g/g), restorana i hotela (7,2% g/g). Kada su u pitanju režijski troškovi, u odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata cijene se nisu značajno mijenjale u 2024. godini (0,1% g/g) i na taj način nisu imale doprinosa rastu ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini. Inflacija u Bosni i Hercegovini u 2024. godini je djelimično usporena kroz niže cijene u odjeljku odjeće i obuće (-7,5% g/g) kao i odjeljku prevoza (-0,8% g/g).

Cijene – projekcije 2025-2028. godina

U Bosni i Hercegovini je u periodu I-VII 2025. godine registrovan znatno brži rast cijena u poređenju sa prethodnom godinom odnosno inflacija od 3,8% g/g. Rast inflacije je najviše podstaknut rastom cijena u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića (8,8% g/g) od početka godine što dominantno utiče na ukupnu inflaciju u Bosni i Hercegovini. Pored toga, cijene u odjeljku alkoholnih pića i duvana su uvećane za 4,2% g/g. Od 1. januara 2025. godine stupila je na snagu Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize¹² na cigarete i duvan za 2025. godinu. Pored toga, u februaru i junu je došlo do poskupljenja cigareta od strane pojedinih proizvođača što je uticalo na rast cijena ovih proizvoda u posmatranom periodu. Niže cijene sirove nafte¹³ na svjetskom tržištu imale su uticaj na kretanje cijena u odjeljku prevoza koje su u posmatranom periodu 2025. godine niže za 3,4% g/g i nisu imale doprinosa rastu inflacije. U odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata (režijski troškovi) cijene se nisu značajno mijenjale (0,8% g/g) pa je i njihov doprinos rastu ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini bio zanemariv u poređenju sa prethodno pomenutim odjeljcima.¹⁴ Uzimajući u obzir trenutno kretanje cijena do kraja 2025. godine se očekuje da ukupna inflacija u Bosni i Hercegovini bude oko 3,9% g/g.

Izrada projekcija inflacije u 2026. godini je pored domaćih komponenti bazirana na predviđanjima koje su predstavile međunarodne institucije. U posljednjim raspoloživim projekcijama ECB (septembar 2025) očekuje se da će se ukupna inflacija u eurozoni smanjiti tokom 2026. godine i iznositi oko 1,7% g/g.

¹² Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2025. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,58 KM (u 2024. godini je iznosila 3,46 KM), a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada (ostala je ista u odnosu na 2024. godinu). Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 143,20 KM po kilogramu (u 2024. godini je iznosila 138,4 KM po kilogramu). Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2025. godinu.

¹³ Prema bazi podataka Svjetske banke

¹⁴ Bitno je spomenuti da od septembra na snagu stupaju nove cijene električne energije za korisnike Elektroprivrede BiH, a za domaćinstva se uvode i blok tarife koje će zavisiti od mjesečne potrošnje.

Istovremeno na tržištu energenata se očekuje smanjenje cijene sirove nafte za 6,6% g/g koja bi mogla iznositi 65,1 \$/barelu. Istovremeno, cijena gasa bi mogla biti niža za 11,8% g/g. Pored energenata, indeks cijena hrane u eurozoni bi prema projekcijama ECB mogao imati nešto sporiju stopu rasta u odnosu na prethodnu godinu (2,3% g/g).¹⁵ S druge strane, uz pomenute eksterne komponente bitna determinanta inflacije u Bosni i Hercegovini su i domaće komponente (akcize, režijski troškovi i sl.) kao i primjena CBAM mehanizma. Uzimajući u obzir sve navedeno, inflacija u Bosni i Hercegovini u 2026. godini bi mogla iznositi oko 2,8% g/g. Ipak, intenzitet rasta inflacije će zavisi od pretpostavljenih rizika.

Na osnovu raspoloživih podataka u Bosni i Hercegovini se očekuje stabilan rast cijena u periodu 2027-2028. godine. Izrada projekcija inflacije, kao i prethodnih godina, zasniva se na kretanju cijena energenata i hrane na svjetskom tržištu i projekcija inflacije u EU kao bitnih eksternih faktora. ECB predviđa da bi se inflacija u eurozoni mogla kretati oko 1,9% u 2027. godini uz stagnaciju cijena sirove nafte koja bi iznosila 65,1 \$/barelu. Pored toga, cijena prirodnog gasa u 2027. godini bi mogle imati silaznu putanju (-9,7% g/g). Kada je u pitanju kretanje indeksa cijena hrane u eurozoni, ECB ukazuje da bi mogao zadržati stopu rasta od 2,3%. Uzimajući u obzir uticaj svjetskih cijena na domaću inflaciju može se pretpostaviti da će u periodu 2027-2028. godine doći do postepenog slabljenja inflacije u Bosni i Hercegovini u odnosu na prethodnu godinu. Pod pretpostavkom da cijene komunalija (kao domaći faktor) budu stabilne, u periodu 2027-2028. godine u Bosni i Hercegovini se može očekivati inflacija između 2% i 1,9%.¹⁶

Rizici

Prilikom izrade projekcija u domenu cijena uzeti su u obzir eksterni i domaći rizici koji bi mogli uticati na kretanje inflacije. Prema tome, cijene energenata na svjetskom tržištu, ali i domaće cijene imaju značajnu ulogu na kretanje inflacije. Bitno je naglasiti da odjeljci hrane i bezalkoholnih pića, stanovanja i prevoza čine oko 65% CPI indeksa. Zbog toga kretanje cijena u ovim odjeljcima ujedno bitno determinišu nivo ukupne inflacije. Više cijene energenata uslijed negativnih geopolitičkih dešavanja uvećale bi cijene u odjeljku transporta kao i ulazne troškove odnosno došlo bi do prebacivanja troškova sa proizvođača na potrošače. Pri tome bi rast cijena prehrambenih proizvoda ali i usluga mogao biti prisutan. Također, primjena CBAM mehanizma od 2026. godine bi mogla bitno determinisati kretanje inflacije. Ako uz to uzmemo u obzir eventualni rast cijena režijskih troškova (komunalija), kao domaće determinante inflacije, nivo inflacije bi mogao biti veći od pretpostavljenog u osnovnom scenariju.

Vanjski sektor

Platni bilans Bosne i Hercegovine

Platni bilans u 2025 godini

Prema oficijelnim podacima CBBiH za platni bilans Bosne i Hercegovine za K1 2025. godine¹⁷ te projekcijama DEP-a za tri kvartala 2025. godine deficit tekućeg računa u okviru platnog bilansa Bosne i Hercegovine nominalno bi iznosio oko 2,5 milijardi KM, što bi predstavljalo povećanje od oko 20% g/g. Izvor ovog povećanja deficita tekućeg računa vjerovatno bi se nalazio u povećanju vanjskotrgovinskog deficita roba i usluga od oko 10,2% g/g.

U K1 2025. godine deficit tekućeg računa ostao je na skoro istom nivou kao i u istom kvartalu prethodne godine. Tako je deficit tekućeg računa u K1 2025. godine viši za 88 miliona KM, nominalno je iznosio 1,1 milijardi KM (8,7% BDP-a) dok je godinu ranije u K1 iznosio 1,01 milijardi KM¹⁸ (8,4% BDP-a). Deficit vanjske trgovine roba i usluga je također ostao na približno istom nivou kao i prethodne godine, tačnije kazano viši je za 22 miliona KM g/g.

Nominalni rast izvoza roba i usluga iznosio je 7,7% g/g dok je istovremeno nominalni uvoz robe i usluga viši za 5,7% g/g. Tekući neto prilivi novca iz inostranstva u K1 2025. godine niži su za 7,1% g/g, kao rezultat povećanja tekućih odliva za 17,7% g/g (povećanje odliva za 141 miliona KM) uz istovremeni porast priliva novca iz inostranstva za 67 miliona KM, odnosno za 3,7% g/g (najveći dio od navedenog iznosa otpada na poraste priliva novca kod domaćinstava).

Pretpostavke za platni bilans 2026.-2028.

¹⁵ Misli se na HICP hrane. U 2025. godini stopa rasta ovog indeksa je 2,9% g/g. Izvor: ECB projekcije, septembar 2025. godine.

¹⁶ Pretpostavljeni rast cijena će kao i u prethodnim godinama zavisi od rizika koji bi mogli dodatno uvećati inflaciju.

¹⁷ U trenutku izrade projekcija bili su dostupni podaci za K1 2025. godine

¹⁸ Izvor podataka: CBBiH, Statistika platnog bilansa, juni 2025. godine

Na temelju projekcija DEP-a za 2026. godinu moglo bi se očekivati nominalno povećanje vanjskotrgovinskog deficita roba i usluga od 3,8% g/g (uz rast uvoza od 4,2% kao i povećanje izvoza za 4,3%). Nadalje bi se u periodu 2027.-2028. godina moglo očekivati blago usporavanje rasta vanjskotrgovinskog deficita, pa bi tako u 2027. godini iznosio 2,4% g/g (nominalni uvoz roba i usluga bi iznosio 5,2% dok bi se istovremeno mogao očekivati rast izvoza od 6,2%). U 2028. godini vanjskotrgovinski deficit roba i usluga bi porastao za 1,8% (uvoz 5,6%, izvoz 6,9%).

Prema projekcijama DEP-a deficit tekućeg računa, za 2025. godinu, iznosio bi oko 4,4% BDP-a, dok bi se za period 2026-2028 godina moglo očekivati da se deficit kreće u intervalu od 3,8% do 4,2% BDP-a. Tekući neto prilivi iz inostranstva u 2025. godini mogli bi iznositi oko 9,2% BDP-a dok bi se u periodu 2026-2028 godina mogli kretati u rasponu od 9% do 9,2% BDP-a.

Za očekivati je da će deficit tekućeg računa i dalje biti finansiran kroz prilive finansijskih sredstva iz inostranstva (direktne strane investicije, trgovinske kredite te kroz eventualna nova zaduživanja na međunarodnom finansijskom tržištu).

Rizici

Kao bitne rizike u finansiranju deficita tekućeg računa bitno je napomenuti: smanjenje priliva direktnih stranih investicija, otežan pristup trgovinskim kreditima kao i otežano zaduživanje na međunarodnom finansijskom tržištu. Na promjene u platnom bilansu Bosne i Hercegovine uglavnom utiče pravac kretanja vanjskotrgovinskog deficita roba i usluga, te također i tokovi priliva odnosno odliva novca iz inostranstva. Ova kretanja najvećim dijelom ujedno predstavljaju i najveće rizike za povećanje potreba za finansiranjem deficita tekućeg računa. Pored navedenih rizika mogu se navesti i novonastali ekonomski, finansijski i bezbjedonosni izazovi na evropskom tlu. Ono što bi se moglo identifikovati kao potencijalni rizici kod vanjskog zaduživanja Bosne i Hercegovine u srednjem roku jesu: negativan ekonomski rast, negativan budžetski bilans (deficit), povećanje ukupnog nivoa javnog duga, povećanje udjela direktnog duga entiteta u ukupnom vanjskom dugu, povećanje servisa javnog duga (naročito unutrašnjeg), kamatno opterećenje, kamatne stope, rizici deviznog kursa, rizik refinansiranja, te kreditni rejting.

Vanjskotrgovinska razmjena

Kretanja vanjskotrgovinske razmjene u 2025. godini

U proteklih nekoliko godina Bosna i Hercegovina je bilježila kontinuirani trend rasta vanjskotrgovinske robne razmjene, što se u pojedinim godinama manifestovalo i dvocifrenim stopama rasta izvoza i uvoza roba. Međutim u 2024. godini ovaj pozitivan trend je zaustavljen obzirom da je ukupna vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini stagnirala. Tako su glavne karakteristike vanjskotrgovinske robne razmjene u 2024. godine bile, stagnacija ukupnog obima razmjene, smanjenje izvoza roba, povećanje uvoza roba i povećanje vanjskotrgovinskog deficita.¹⁹ Međutim, prema trenutno raspoloživim podacima o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni u Bosni i Hercegovini za P1 2025. godinu čini se da je došlo do zaustavljanja ovog negativnog trenda. Naime, nakon dugo vremena u Bosni i Hercegovini je došlo do istovremenog rasta izvoza od 5,8% i uvoza roba od 4,5%, što je rezultiralo povećanjem ukupnog obima vanjskotrgovinske robne razmjene za oko 5%, dok je trgovinski deficit uvećan za 2,7% u odnosu na isti period prethodne godine.

Prema trenutno raspoloživim projekcijama u zemljama EU se u 2025. godini očekuje nešto viši nivo ekonomske aktivnosti u odnosu na ranije godine sa očekivanom stopom ekonomskog rasta od oko 1,5%.²⁰ U skladu sa ovim kretanjima i pretpostavkama DEP-a iz osnovnog scenarija u Bosni i Hercegovini može očekivati postepeni oporavak vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Naime, prema projekcijama DEP-a za 2025. godinu u Bosni i Hercegovini se očekuje rast ukupnog izvoza od 3,3%, pri čemu je očekivani rast izvoza roba 2,9% a izvoz usluga 4,0%.

S druge strane, obzirom da je Bosna i Hercegovina prilično uvozno zavisna ekonomija, te da se u 2025. godini može očekivati ekonomski rast od 2,6% koji je uglavnom nošen domaćom tražnjom očekuje se i rast uvoza. Tako se prema projekcijama DEP-a u 2025. godini može očekivati rast ukupnog uvoza od 4,2%, pri čemu je

¹⁹Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za decembar 2024. godine-prethodni podaci“, 20.01.2025. godine.

²⁰ U procesu projiciranja ekonomskih kretanja u vanjskom okruženja (izvozne tražnje) korišteni su raspoloživi podaci DG ECFIN-a „European Economic Forecasts“ Spring 2025 iz Maja 2025. godine.

očekivana stopa rasta uvoza roba 4,2% a uvoza usluga 4,3%. Ovakva kretanja izvoza i uvoza u konačnici bi na kraju 2025. godine trebali rezultirati povećanjem trgovinskog bilansa za oko 7,2%, tako da je očekivani doprinos trgovinskog bilansa u strukturi ekonomskog rasta negativan i iznosi 0,9 p.p.

Projekcija kretanja vanjskotrgovinske razmjene za period 2026.-2028. godina

Kretanje privredne aktivnosti odnosno ekonomskog rasta u zemlji i eksternom okruženju zasigurno će predstavljati glavnu determinantu kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u srednjem roku. Pored vanjskog okruženja, vrlo važnu determinantu kretanja vanjskotrgovinske razmjene, a naročito izvoza predstavljat će interne dinamike odnosno proces implementacije strukturnih reformi u zemlji. Naročito važan segment predstavljat će implementacija reformskih mjera koje su vezane za energetske tranziciju usljed primjene CBAM regulative koja će značajno utjecati na izvoz iz Bosne i Hercegovine.

U skladu s tim, projekcija DEP-a je da se u Bosni i Hercegovini u periodu 2026.-2028. godina može očekivati nešto skromniji rast izvoza u odnosu na ranije projekcije. Očekivane stope rasta izvoza iz Bosne i Hercegovine u osnovnom scenariju su 2026. godina 2,6%, 2027. godina 4,6% i 2028. godina 5,2%.

Ovo povećanje izvoza uvjetovano je stabilnom izvoznom tražnjom, proširenjem proizvodne baze i podizanjem konkurentnosti u zemlji, kako i pravovremenom prilagodbom zakonodavstva u oblasti tržišta električne energije. U prilog ovim očekivanjima idu i projekcije povećanja uvoza u EU tokom navedenog perioda. S druge strane, povećanje ekonomske aktivnosti u zemlji, odnosno rast domaće tražnje u okviru sektora stanovništva i korporativnog sektora kroz nešto brži rast potrošnje i investicija trebali bi rezultirati i povećanjem uvoza u Bosnu i Hercegovinu. Prema projekcijama DEP-a očekivane stope rasta ukupnog uvoza bi iznosile od 2,6% u 2026., 3,5% u 2027. i 4,1% u 2028. godini. Pod pretpostavkom materijalizacije projiciranih stopa zastupljenost ukupnog uvoza (robe + usluge) u strukturi BDP-a zaključno sa 2028. godinom bi iznosila oko 40%, dok bi ukupni izvoz (robe + usluge) iznosio oko 53%. Rezultat ovakvih trendova kretanja izvoza i uvoza bilo bi postepena stabilizacija ukupnog vanjskotrgovinskog deficita na oko 13% BDP-a, tako da bi doprinos vanjskog sektora u ekonomskom rastu Bosne i Hercegovine bio neutralan, a pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2028. godinom iznosila bi 76,1%.²¹

Rizici

Vanjski rizici po pitanju vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini su vezani za ekonomska kretanja u glavnim trgovinskim partnerima (EU 27 i zemlje regiona). Eventualna dodatna pogoršanja u vanjskom okruženju, rast svjetskih cijena energenata i hrane, negativno bi se odrazio na izvoznu tražnju a samim tim i na vanjskotrgovinsku razmjenu u Bosni i Hercegovini u periodu 2026.-2028. godina. Pored eksternih rizika, potencijalni rizik za projekcije vanjske trgovine u osnovnom scenariju za period 2025-2028. godina predstavljaju i interni rizici. Naime, dodatno usložnjavanje političkih kriza u zemlji moglo bi rezultirati dodatnim poteškoćama u procesima ekonomskog upravljanja u zemlji što bi se posebno negativno odrazilo kako na ekonomsku aktivnost tako i na institucije koje su nadležne za vanjskotrgovinsko poslovanje u Bosni i Hercegovini. Eventualna materijalizacija ovih unutrašnjih rizika bi dodatno otežala i ugrozila poslovanje kompanija koje su izvozno orijentirane, te dodatno oslabilo ionako nedovoljno diverzificiranu izvoznou ponudu Bosne i Hercegovine. Indirektne štetne posljedice eventualne materijalizacije unutrašnjih rizika bi se ogledale kroz smanjenje tržišnog udjela bosanskohercegovačkih kompanija na svjetskim tržištima i gubitak konkurentnosti kako kompanija koje posluju na izvoznim tržištima tako i cjelokupne ekonomije. Veoma važan rizik koji bi u slučaju njegove materijalizacije ugrozio pretpostavke o vanjskotrgovinskoj razmjeni u osnovnom scenariju je svako i **klimatski rizik**, odnosno početak primjene CBAM regulative. Eventualna kašnjenja u implementaciji odredbi ove regulative bi negativno pogodila vodeće izvozne sektore u Bosni i Hercegovini i samim tim značajno smanjile izvoz i dovele u pitanje poslovanje veliki broj kompanija koje se bave izvoznim poslovanjem.

Strana direktna ulaganja

Strana direktna ulaganja u 2024. godini i 2025. godine

Porast trgovinskih tenzija i pojačane neizvjesnosti u globalnoj politici neminovno su negativno djelovale na ekonomske tokove u svijetu²² i strana ulaganja (u daljem tekstu SDU) u 2024. i 2025. god. Prema preliminarnim podacima OECD-a (FDI in figures) za prvi kvartal 2025. god. ulaganja u svijetu su manja za

²¹ Projekcije DEP-a, Septembar 2025. godine

²² World Bank Global Economic Prospects, June 2025.

9% u odnosu na prethodni zadnji kvartal u 2024. god. Dok je u odnosu na isti period u prošloj godini pad iznosio 4%. Također, poredeći isti period ulaganja u EU zemlje su manja za 46% g/g a isto vrijeme prema zemljama OECD-a ulaganje manje za 3% g/g²³.

U Bosni i Hercegovini ukupna SDU u 2024. godini su dostigla oko 2 mlrd. KM (neto finansijka pasiva) te time ostvarila učešće u BDP od oko 3,7%.

Projekcije ulaganja 2025-2028. godina

Globalna finansijska tržišta su početkom 2025. godine prošla kroz period izražene nestabilnosti. U prvom kvartalu zabilježen je pad tržišta, uzrokovan rastućim geopolitičkim tenzijama i trgovinskim sukobima, što je dovelo do povećane nesigurnosti među investitorima.

Primjer toga je FTSE All-World indeks, koji prati kretanja više hiljada dionica širom svijeta koji na kraju marta 2025. god. bilježi pad od 1,5% u odnosu na kraj 2024. godine. Međutim, u drugom kvartalu počinje oporavak tržišta, vođen smirivanjem trgovinskih tenzija, te pozitivnim trendovima posebno u informatičkoj industriji (razvoj umjetne inteligencije, AI koji je postao glavni pokretač rasta u tom sektoru). Ove trendove možemo o nabolje vidjeti na grafikonu ispod kroz kretanje vrijednosti globalnog akcijskog FTSE All-World indeksa²⁴ koji nakon naglog pada u prvom kvartalu ostvaruje rast u narednom periodu (sredinom septembra u odnosu na kraj 2024. god ostvaruje rast od 14%).

Također u drugom i trećem kvartalu dolazi do rasta i najvažnijih berzanskih indeksa listiranih na svjetskim berzama. Uglavnom su svi vodeći svjetski berzanskih indeksi su sredinom devetog mjeseca 2025. godine na godišnjem nivou ostvarili pozitivne stope rasta. Tako S&P500 stopu rasta od 10,7% a tehnološki indeks Nasdaq stopu rasta od 20,3% g/g. U Aziji, japanski Nikkei je također ostvario rast od 15,6% g/g.

Prema posljednjim dostupnim podacima od strane CBBiH ukupna SDU u Bosni i Hercegovini u prvom kvartalu 2025. god. su dostigla 440,0 mil. KM su bila su manja za 25,8% u odnosu na isti period u prošloj godini. Procjena je da će poslije pada ulaganja u prvoj polovini doći do postepenog oporavka ulaganja u drugom dijelu godine tako da će se ulaganja u 2025. god. kretati oko 3,1% BDP-a. U 2025. godini sem nastavka ulaganja u već postojeće infrastrukturne projekte (izgradnja autoputeva i unapređenje postojeće infrastrukture) očekuju se i ulaganja u nove posebno u oblastima energetike i rudarstva.

Sve evidentnije uvođenje CBAM-a koje je određeno za 2026. god. sigurno će negativno uticati u eventualna daljnja ulaganja u termoelektrane mada u isto vrijeme predstavlja i snažan podsticaj za daljnja ulaganja u obnovljive izvore energije. Pored postojećih poznatih i planiranih projekata u hidroenergetske potencijale sve su interesantnija ulaganja u solarne i vjetro potencijale. Tako bi se SDU i u 2026. god kretala oko 3,1% dok bi u 2027. god. i 2028. god. bila nešto veća sa učešćem od oko 3,2 % BDP-u.

Evidentno je da na ulaganja u ovom periodu stabilizirajući i pozitivan efekat ima činjenica da je agencija Standard & Poor's u avgustu 2025. god. potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B+ sa stabilnim izgledima“, dok je još ranije kreditna agencija Moody's Investors Service je 02. avgusta 2024. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“²⁵.

Rizici

Daljnje uslozljavanje geopolitičkih prilika, uz eskalaciju trgovinskih barijera, neminovno bi negativno uticalo na ekonomske tokove u Bosni i Hercegovini²⁶. Ako ne dođe do odlaganja, uvođenje taksi na izvoz struje iz takozvanih „prljavih izvora energije“²⁷ u 2026. god. predstavlja realan problem za daljnja ulaganja u ovu oblast industrije. Potrebno je da Bosna i Hercegovina što prije podnese formalni zahtjev Evropskoj komisiji za odgodu primjene CBAM-a (Carbon Border Adjustment Mechanism). Također, potrebno je da Bosna i Hercegovina izvrši usklađivanje postojećeg zakonodavstva prema postojećoj novoj uredbi EU/2019/452 koja zahtjeva uspostavu mehanizama za provjeru stranih ulaganja (screening system) i rizika, transparentnost i saradnju sa EU institucijama²⁸.

²³ OECD, investment database, FDI- in- figures-July-2025.

²⁴ FTSE All-World indeks je **globalni akcijski indeks** koji predstavlja performanse 3000 najvažnijih **velikih i srednjih kompanija** sa tržišta širom svijeta.

²⁵ https://www.moodys.com/research/Moodys-Ratings-announces-completion-of-a-periodic-review-of-ratings-Announcement-of-Periodic-Review--PR_509675

²⁶ <https://www.spglobal.com/ratings/en/regulatory/article/-/view/sourceId/101636648>

²⁷ https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en

²⁸ https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/investment-screening_en

3.3. Alternativni scenariji i rizici

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije			
	2024	2025	2026	2027	2028
Nominalni BDP u mil KM	55.091	57.969	61.062	64.158	67.375
Nominalni rast u %	6,0	5,2	5,3	5,1	5,0
BDP deflator (prethodna godina = 100)	103,4	102,9	102,9	102,3	102,1
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	53.299	56.336	59.369	62.732	65.997
Realni rast u %	2,6	2,3	2,4	2,7	2,9
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	1,7	3,9	3	2,1	2
Potrošnja u mil KM	47.560	50.153	52.571	54.737	56.745
Realni rast u %	4,1	2,2	2,1	1,9	1,7
Vladina potrošnja u mil KM	10.524	10.924	11.328	11.781	12.253
Realni rast u %	2,8	1,8	2,2	1,9	2,1
Privatna potrošnja u mil KM	37.036	39.229	41.243	42.956	44.492
Realni rast u %	4,4	2,3	2,1	1,9	1,6
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	13.097	13.935	14.851	16.055	17.249
Realni rast u %	10,2	4,4	4,5	6,4	5,9
Vladine investicije u mil KM	1.831	1.959	2.145	2.345	2.579
Realni rast u %	16,9	2,9	7,2	7,4	7,7
Privatne investicije u mil KM	11.266	11.976	12.706	13.710	14.670
Realni rast u %	9,2	4,6	4,0	6,2	5,6
Uvoz u mil KM	29.057	30.881	32.140	33.794	35.595
Nominalni rast u %	4,5	6,3	4,1	5,1	5,3
Realni rast u %	4,7	4,2	2,9	3,9	4,2
Izvoz u mil KM	21.879	22.973	23.722	25.036	26.586
Nominalni rast u %	-0,2	5,0	3,3	5,5	6,2
Realni rast u %	-1,6	3,3	1,6	4,0	4,6
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	23,0	22,7	23,1	23,8	24,7
Bilans tekućeg računa u mil KM	-2.129	-2.550	-2.790	-2.894	-2.993
Rast u %	84,0	19,8	9,4	3,7	3,4
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-3,9	-4,4	-4,6	-4,5	-4,4

U prethodnih nekoliko godina Bosna i Hercegovina je bilježila pozitivan trend rasta **ekonomske aktivnosti** što potvrđuju i realne stope rasta BDP-a koje su bile na nivou regionalnog prosjeka zemalja Zapadnog Balkana. Ekonomski oporavak u zemlji nakon globalne pandemije bio je dosta brz i snažan što potvrđuju registrirane stope realnog rasta BDP-a od (2021: 7,4%, 2022: 6,2%, 2023: 4,1%). Međutim, niz međunarodnih i domaćih faktora kao što su svjetska energetska kriza, visok nivo inflacije, nizak nivo privredne aktivnosti u zemljama EU27, uz složenu institucionalnu strukturu u zemlji i zastoju u sprovođenju reformskih mjera rezultirali su usporavanjem rasta BDP-a na 2,6% u 2024. godini. Trenutno raspoloživi statistički pokazatelji BHAS-a u prvoj polovini 2025. godine ukazuju da je ovaj trend usporavanja privredne aktivnosti nastavljen obzirom da procijenjena stopa rasta BDP-a u P1 iznosi 1,8%. Na bazi ovih ulaznih podataka i raspoloživih makroekonomskih modela procjena DEP-a (alternativni scenario) je da se u drugom polugodištu 2025. godine očekuje blago poboljšanje privredne aktivnosti što bi u konačnici dovelo do realnog rasta BDP-a od 2,3% na kraju godine. Očekuje se da bi domaća tražnja kroz povećanje potrošnje i investicija uz nešto bolji doprinos vanjskog sektora trebala predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta u zemlji. Obzirom da je ovaj alternativni scenario pripremljen krajem 2025. godine on ne predviđa značajnija odstupanja u odnosu na osnovni scenario (baseline). Međutim, određena odstupanja su evidentna u periodu 2026.-2028. godina. Trend kretanja BDP-a u Bosni i Hercegovini će pored kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju dosta ovisiti i o internim dinamikama u zemlji, odnosno implementaciji reformskih

mjera iz Reformske Agende za Bosnu i Hercegovinu. Procjena DEP-a u alternativnom scenariju je da bi Bosna i Hercegovina trenutnim tempom bila u mogućnosti implementirati samo 20% predviđenih sredstava. Osim toga dodatni izazov za Bosnu i Hercegovinu će predstavljati reforma tržišta električne energije i primjena CBAM regulative od 2026. godine. Navedeni izazovi i ograničen kapacitet u provedbi reformi dodatno bi usporili ekonomski rast u odnosu na osnovni scenarij za 0,3 p.p na godišnjem nivou. Naime, vrlo je izvjesno da će primjena CBAM regulative negativno utjecati na poslovanje kompanija u izvoznom poslovanju što je uvjetovalo reviziju projekcije izvoza na niže u iznosu od oko 1 p.p. na godišnjem nivou. Istovremeno planirana povećanja investicija kroz apsorpciju sredstava iz Plana rasta djelimično bi podstakle rast investicija (oko 0,7 p.p na godišnjem nivou). Međutim, ako se ima u vidu struktura bosanskohercegovačke ekonomije može se konstatovati da bi dobar dio ovog povećanja investicija i doprinosa ekonomskom rastu bio neutralizovan povećanjem uvoza tokom posmatranog perioda s toga je u alternativnom scenariju stopa rasta uvoza uvećana za oko 0,3 p.p na godišnjem nivou.

Tako DEP u okviru alternativnog scenarija procijenjuje da bi dalje slabljenje privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima (EU i zemlje regiona) imale veoma negativan utjecaj na gotovo sve makroekonomske pokazatelje u zemlji u srednjem roku. Naime, pretpostavka je da bi Bosna i Hercegovina dosta teže ostvarila ekonomski rast od vremena prije izbivanja pandemije Covid 19 (oko 3% na godišnjem nivou), a podizanje potencijalnog nivoa ekonomskog rasta bi bilo prolongirano. Usljed visokog nivoa trgovinske integracije sa zemljama EU, niži nivo izvozne tražnje doveo bi do sporijeg oporavka izvoza, nižeg nivoa proizvodnje i samim tim bi pogodio agregatnu ponudu Bosne i Hercegovine. S druge strane, slabljenje ekonomske aktivnosti u eksternom okruženju nesumnjivo bi dovelo do sporijeg oporavka domaće agregatne tražnje, jer bi niži nivo proizvodnje usporio planirana povećanja zaposlenosti i plata, što bi uz slabiji priliv doznaka građana iz inostranstva oslabilo raspoloživi dohodak građana odnosno privatnu potrošnju. Niži nivo ukupne privredne aktivnosti u zemlji bi nesumnjivo doveo do usporavanja očekivanih investicionih ulaganja kako privatnog tako i javnog sektora.

S druge strane, prijetnju realizaciji projekcija iz osnovnog scenarija predstavljaju i unutrašnji izazovi odnosno unutrašnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutrašnje rizike predstavljaju složen sistem donošenja odluka i spor tempo provođenja strukturalnih reformi u zemlji. Ovdje je vrlo važno istaći inicijativu „Plan Rasta za Zemlje zapadnog Balkana“ zbog mogućnosti koju ova inicijativa pruža za ekonomske izgleda Bosne i Hercegovine u srednjem roku. Naime, eventualno kašnjenje u implementaciji ovih mjera moglo bi se negativno odraziti na ukupni ekonomski rast. Parcijalno provođenje programom predviđenih strukturalnih reformi (poslovno okruženje, tržišta rada, obrazovanja, tržišta energije - zelene tranzicije, transportne infrastrukture) kao i migracije mladog i obrazovanog stanovništva nesumnjivo bi rezultiralo smanjenjem produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektovanog u osnovnom scenariju.

Prilikom izrade projekcija alternativnog scenarija u domenu **inflacije** uzeti su u obzir eksterni i domaći faktori koji bi mogli uticati na kretanje cijena u Bosni i Hercegovini. Poznato je da cijene energenata na svjetskom tržištu, ali i domaće cijene, imaju značajnu ulogu na kretanje inflacije. Pored toga, bitno je naglasiti da odjeljci hrane i bezalkoholnih pića, stanovanja i prevoza čine oko 2/3 CPI indeksa. Zbog toga kretanja cijena u ovim odjeljcima ujedno bitno determinišu nivo ukupne inflacije. U okviru eksternih faktora, više cijene energenata, uslijed negativnih geopolitičkih dešavanja, mogle bi uvećati cijene prevoza kao i ulazne troškove, što bi u krajnjoj instanci uticalo na potrošačke cijene odnosno na rast cijena u odjeljcima hrane i stanovanja. Takođe, primjena CBAM mehanizma od 2026. godine bi mogla bitno determinisati kretanje inflacije. Ako se uz sve navedeno uzme u obzir kretanje cijena režijskih²⁹ troškova (komunalija), kao domaće determinante, nivo inflacije bi mogao biti nešto veći od pretpostavljenog. Ovo su ujedno i osnovni rizici za projekcije inflacije u Bosni i Hercegovini.

U domenu **tržišta rada**, alternativni scenario je baziran na dešavanjima u poslovnom okruženju kako u Bosni i Hercegovini tako i u regionu. Uz pretpostavljeni obim investicija, trgovine i potrošnje, rast broja zaposlenih lica kao i nivo plata bi mogao nastaviti postepeno rasti. Pored toga, visina najniže plate može uticati na dešavanja na tržištu rada.³⁰ Ipak, potrebno je imati u vidu još nekoliko činjenica. Djelimična implementacija mjera strukturalnih reformi u Bosni i Hercegovini bi rezultirala nastavkom trenda uvećanja broja zaposlenih lica, ali uz sporiju dinamiku u odnosu na punu implementaciju reformskih mjera. Potrebno je još istaći

²⁹ U periodu izrade dokumenta nije bilo zvaničnih najava poskupljenja ali jeste jedan od rizika.

³⁰ U periodu izrade dokumenta nije bilo zvaničnih informacija o povećanju minimalnih plata za naredni period ali jeste jedan bitna determinanta kretanja prosječne plate.

prisutan trend odliva kvalifikovane radne snage i uopšte migracije stanovništva. Navedena dešavanja će vjerovatno uticati na ponudu i potražnju na tržištu rada odnosno na strukturu radne snage kao i nivo plata u Bosni i Hercegovini (pritisak na plate kako bi se zadržala/privukla radna snaga za deficitarna zanimanja). Uz sve navedeno, primjena CBAM mehanizma od 2026. godine bi takođe mogla uvećati troškove rada i bitno determinisati dešavanja na tržištu rada.³¹ Sve navedeno ujedno predstavlja rizike za projekcije na tržištu rada.

Prema projekcijama DEP-a moglo bi se očekivati da će u 2025. godini doći do porasta vanjskotrgovinskog deficita roba i usluga u nominalnom iznosu što bi u konačnici vodilo povećanju deficita **tekućeg računa**. U periodu 2026-2028. godina bi se također moglo očekivati da pod uticajem povećanja vanjskotrgovinskog deficita i deficit tekućeg računa blago poraste. Tekući neto prilivi iz inostranstva u periodu 2025-2028. godina bi uprkos ekonomskim izazovima i neizvjesnostima, posmatrani kao udio u BDP-u, ostali na istom nivou kao u 2024. godini.

Kretanje vanjskotrgovinskog deficita roba i usluga te priliva odnosno odliva novca iz i u inostranstvo predstavljaju najveći dio rizika na deficit tekućeg računa u okviru platnog bilansa.

Pored navedenih u obzir treba uzeti i niz vanjskih i unutrašnjih rizika kao što su: trajanje ratnog sukoba u Ukrajini, moguće ekonomske posljedice sukoba na Bliskom Istoku, eventualne poremećaje na tržištu energenata i hrane te smanjenu stopu ekonomskih aktivnosti u zemljama EU i zemalja regiona. Kod finansiranja deficita tekućeg računa kao moguće rizike treba spomenuti postojanje eventualnog otežanog zaduživanja na međunarodnim finansijskim tržištima, smanjene priliva direktnih stranih investicija kao i otežan pristup trgovinskim kreditima. Kod srednjoročnog vanjskog zaduživanja kao potencijalne rizike koji mogu imati značajan uticaj na ekonomska dešavanja mogu se navesti: negativan ekonomski rast, negativan budžetski bilans (deficit), povećanje ukupnog nivoa javnog duga, kamatne stope i kamatno opterećenje te pogoršanje kreditnog rejtinga. Ukoliko bi došlo do pojave negativnog uticaja nekog od spomenutih rizika to bi vjerovatno moglo dovesti do značajnih implikacija i poremećaja u ekonomiji Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina je usvojila „Plan rasta“. Prema procjenama, Bosna i Hercegovina bi mogla ostvariti **investicije** u ukupnom iznosu od oko 4 milijarde KM u naredne tri godine (2026–2028), pod uslovom dosljedne implementacije reformskih mjera u oblastima zelene tranzicije, digitalne transformacije, razvoja privatnog sektora i jačanja institucionalnih kapaciteta. Implementacija mjera bi trebala ubrzati energetske i zelenu tranziciju, ojačati privatni sektor i investicionu klimu, unaprijediti administrativne i regulatorne kapacitete te omogućiti privlačenje dodatnog stranog kapitala kroz javno–privatna partnerstva.

Procjenjuje se da bi realizacija Plana rasta mogla povećati priliv stranih direktnih investicija (SDU) za 10–25%³², zavisno od stepena implementacije, kroz jačanje institucionalne sigurnosti, veću transparentnost i povoljniji kreditni rejting zemlje. Time bi se udio SDU u BDP-u povećao za 1–2 procentna poena do 2028. godine.

U kontekstu produženih geopolitičkih tenzija, te globalnih poremećaja u energetske lancima, ekonomski izgledi Bosne i Hercegovine i dalje su opterećeni brojnim neizvjesnostima. Daljnje proširenje sankcija Rusiji bi moglo uzrokovati pad ekonomske aktivnosti u regionu te smanjenje ulaganja u energetske i infrastrukturne projekte. Dodatni rizik predstavlja uvođenje „Carbon Border Adjustment Mechanism“ (CBAM) od strane Evropske unije, što bi dovelo do povećanja troškova proizvodnje i smanjenja konkurentnosti industrije, naročito u sektorima metala, energije i industrijskih proizvoda. CBAM zahtijeva hitno uspostavljanje sistema evidencije i naplate, kao i modernizaciju proizvodnih procesa i ulaganja u obnovljive izvore energije, kako bi se ublažili negativni efekti na SDU, izvoz i industrijski sektor. Istovremeno, potrebno je sprovesti reforme zakonodavstva koje će olakšati priliv stranih investicija, posebno kroz usklađivanje propisa sa standardima EU i jačanje pravne sigurnosti investitora. Pored navedenog, jačanje političkih tenzija bi moglo dodatno pogoršati investicionu klimu i smanjiti povjerenje međunarodnih investitora. Zastoj infrastrukturnih projekata i odlazak kvalifikovane radne snage oslabili bi konkurentnost ekonomije, dok bi smanjena saradnja s međunarodnim finansijskim institucijama povećala fiskalne i makroekonomske pritiske.

³¹ Naročito kada je riječ o područjima djelatnosti koje su obuhvaćene primjenom CBAM mehanizma.

³² <https://documents1.worldbank.org/curated/en/387801576142339003/pdf/Political-Risk-and-Policy-Responses.pdf>

4. FISKALNI OKVIR

4.1. Strategija i srednjoročni ciljevi politike

Fiskalna politika u Bosni i Hercegovini tokom 2025. godine bila je usmjerena na očuvanje fiskalne stabilnosti, prvenstveno zahvaljujući snažnom rastu javnih prihoda koji je amortizovao i dalje izražene pritiske na strani rashoda, dok srednjoročni okvir do 2028. godine odražava oprezan pristup fiskalnom planiranju i postepenu fiskalnu konsolidaciju nakon planiranog rasta deficita u 2026. godini.

Na konsolidovanom nivou Bosne i Hercegovine, 2025. godina obilježena je snažnim rastom javnih prihoda u odnosu na 2024. godinu. Ukupni prihodi povećani su sa oko 22,4 milijardi KM u 2024. godini na procijenjenih 24,9 milijardi KM u 2025. godini, što predstavlja nominalni rast od oko 11,3%. Rast prihoda prvenstveno je rezultat povećanja poreskih prihoda i prihoda od doprinosa, pri čemu su poreski prihodi porasli za oko 7,7%, a prihodi od doprinosa za 12,2% nominalno. Učešće ukupnih prihoda u BDP-u povećano je na blizu 43%, što predstavlja najviši nivo u posmatranom periodu. Uzimajući to u obzir, nizak nivo fiskalnog deficita u 2025. godini nije rezultat smanjenja rashoda, već prije svega snažnog rasta poreskih prihoda i prihoda od doprinosa, u uslovima rasta nominalne ekonomske aktivnosti i plata.

Na rashodnoj strani, ukupni rashodi konsolidovanog budžeta u 2025. godini porasli su na 43,3% BDP-a, sa 41,0% BDP-a u 2024. godini. Rast rashoda dominantno je vođen povećanjem transfera za socijalnu zaštitu, koji su porasli za oko 9,3% u odnosu na 2024. godinu, kao i rastom rashoda za bruto plate i naknade (11,5%). Kapitalni rashodi su u 2025. godini porasli za čak 15,8% u odnosu na 2024. godinu. Kao rezultat ovih kretanja, konsolidovani fiskalni deficit u 2025. godini iznosio je 0,30% BDP-a, što je blago poboljšanje u odnosu na deficit od 0,38% BDP-a u 2024. godini. Istovremeno, primarni bilans je zabilježio suficit od 0,8% BDP-a u 2025. godini. Dakle, 2025. godina predstavlja prelaznu godinu u kojoj je rast rashoda neutralisan snažnim rastom prihoda.

Plan fiskalne politike za 2026. godinu predviđa pogoršanje fiskalnog rezultata na konsolidovanom nivou. Ukupni prihodi planirani su na nivou od 25,2 milijarde KM, odnosno oko 41,3% BDP-a, dok se ukupni rashodi planiraju na oko 26,5 milijardi KM, odnosno oko 43,4% BDP-a. Kao rezultat, planirani fiskalni deficit iznosi oko 2,11% BDP-a, uz istovremeni prelazak i primarnog bilansa u deficit. Povećanje deficita u 2026. godini predstavlja planirani i svjesni fiskalni izbor, prvenstveno uslovljen rastom rashoda za socijalnu zaštitu, rashoda za zaposlene i nastavkom realizacije kapitalnih projekata, kao i smanjenjem neporeskih prihoda uslijed očekivanog smanjenja, a kasnije i izostanka jednokratnih uplata iz 2025. godine (npr. manja očekivana dobit CBBiH).

U srednjoročnom periodu 2027-2028. godine projektuje se postepeno fiskalno prilagođavanje. Učešće ukupnih rashoda u BDP-u smanjuje se bržom dinamikom u odnosu na prihode, sa oko 42,6% BDP-a u 2027. godini na oko 41,9% BDP-a u 2028. godini, dok se učešće prihoda stabilizuje na nivou oko 40,7% BDP-a. Kao rezultat, fiskalni deficit se postepeno smanjuje sa oko 1,64% BDP-a u 2027. godini na oko 1,21% BDP-a u 2028. godini, uz pretpostavku stabilnog makroekonomskog okruženja i izostanka dodatnih diskrecionih rashodnih mjera.

Tabela 4.1: Fiskalni pokazatelji u BiH za period 2024-2028³³

% BDP-a	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
	Izvršenje	Procjena izvršenja	Plan	Projekcija	Projekcija
Ukupni prihodi	40,62	42,95	41,31	40,99	40,68
Ukupni rashodi	41,00	43,26	43,42	42,63	41,89
Neto zaduživanje/kreditiranje	-0,38	-0,30	-2,11	-1,64	-1,21
Izdaci po kamatama	1,03	1,11	1,10	1,12	1,08
Primarni bilans	0,66	0,80	-1,01	-0,52	-0,13

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

Na nivou Federacije BiH, fiskalna kretanja u 2025. godini obilježena su daljim jačanjem prihodne strane budžeta za oko 8,7% u odnosu na 2024. godinu, ali i povećanjem fiskalnog deficita uslijed rasta rashoda za 9,6%. Rast prihoda u 2025. godini bio je prvenstveno vođen povećanjem prihoda od poreza na rad i socijalnih doprinosa uslijed povećanja minimalne zarade, dok su sve kategorije rashoda rasle u prosijeku za oko 9%, osim kapitalnih rashoda i rashoda za kamate čiji je rast bio dvocifren. U srednjem roku, projektuje se stabilno učešće javnih prihoda u BDP-u Federacije BiH od oko 39,0%, što je rezultat stabilne poreske politike. Nominalni rast prihoda od oko 4,9% godišnje zasniva se prvenstveno na očekivanom nastavku pozitivnih trendova na tržištu rada (povećanje minimalne zarade u 2025. i zakonsko usklađivanje u 2026), pri čemu se u strukturi prihoda poreski prihodi projektuju sa prosječnim učešćem od oko 50,8%, prihodi od doprinosa sa oko 41,2%, dok ostali prihodi učestvuju sa oko 8%. Istovremeno, učešće rashoda u BDP-u raste umjerenije, sa 39,0% u 2024. godini na 39,2% u 2028. godini, što će dovesti do rasta konsolidovanog deficita Federacije BiH na 1,35% u 2026. godini, te postepenog smanjenja na 1,03% u 2027. godini i 0,71% u 2028. godini. Uslijed očekivanog manjeg rasta rashoda za kamate, očekuje se da do 2028. godine Federacija BiH pređe u blagi primarni suficit.

U Republici Srpskoj, fiskalna pozicija u 2025. godini je poboljšana u odnosu na 2024. godinu. Nakon deficita od 1,3% BDP-a Republike Srpske u 2024. godini, deficit je u 2025. godini smanjen na 1,0% BDP-a. Rast javnih prihoda u 2025. godini iznosio je 14,6%, što je povećalo njihovo učešće u BDP-u za 2,5 p.p. na 44,6%, dok su rashodi rasli sporije (13,7%), što je povećalo njihovo učešće u BDP-u za 2,2 p.p. na 45,6%. Rastu prihoda najviše je doprinio rast u poreskim приходima i приходima od doprinosa, dok je rastu rashoda najviše doprinio rast transfera za socijalnu zaštitu, te rast bruto plata i naknada i kapitalnih izdataka. U srednjem roku, učešće ukupnih prihoda u BDP-u Republike Srpske smanjuje se sa 43,2% u 2026. godini na 40,3% u 2028. godini, dok se učešće rashoda smanjuje sa 46,1% na 42,4% BDP-a. Kao rezultat, deficit u 2026. godini raste na 2,9% BDP-a Republike Srpske nakon čega se očekuje postupno smanjenje do 2,1% BDP u 2028. godini.

Struktura javnih finansija u Republici Srpskoj u srednjem roku ostaje stabilna. Poreski prihodi u prosjeku čine oko 54,5% ukupnih prihoda, prihodi od doprinosa oko 36,7%, dok se ostali prihodi kreću u rasponu od 8,5% do 9,1%. Na rashodnoj strani, tekući rashodi čine oko 88,0-89,3% ukupnih rashoda, pri čemu transferi za socijalnu zaštitu u prosjeku učestvuju sa 48,9%, rashodi za bruto plate i naknade sa 21,6%, dok kapitalni rashodi čine između 10,7% i 12,0% ukupnih rashoda. Projektovano poboljšanje fiskalne pozicije Republike Srpske u srednjem roku zasniva se prvenstveno na očekivanom rastu prihoda od rada i kontroli rashoda, uz zadržavanje visokog učešća socijalnih transfera u ukupnoj rashodnoj strukturi.

Sveukupno posmatrano, fiskalna politika Bosne i Hercegovine u 2025. godini oslanjala se na snažan rast prihoda radi apsorpcije rashodnih pritisaka, dok planovi za 2026. godinu i srednjoročni okvir do 2028. godine

³³ Konsolidirani prihodi/rashodi šire Vlade Federacije BiH uključuju podatke Budžeta Federacije BiH, kantonalnih budžeta, budžeta jedinica lokalne samouprave, finansijske planove vanbudžetskih fondova i budžete javnih preduzeća koja se financiraju iz javnih prihoda (Ceste FBiH i Autoceste FBiH). Konsolidovani prihodi/rashodi opšte Vlade Republike Srpske obuhvataju podatke centralne Vlade Republike Srpske (budžet Republike Srpske, korisnici budžeta Republike Srpske unutar i izvan Glavne knjige trezora koji imaju vlastite račune, sredstva od projekata finansiranih iz inostranstva, sredstva sa escrow računom), budžete jedinica lokalne samouprave i fondova socijalne sigurnosti i budžete JP "Putevi Republike Srpske" i JP "Autoputevi Republike Srpske".

imaju za cilj privremeno povećanje fiskalne fleksibilnosti u 2026. godini, uz postepeni povratak ka fiskalnoj konsolidaciji i očuvanju makroekonomske stabilnosti u srednjem roku.

4.2. Implementacija budžeta u 2025. godini

Tokom 2025. godine ostvareni fiskalni tokovi u Bosni i Hercegovini u značajnoj mjeri su odstupali od prvobitno usvojenih budžetskih planova. Prilikom izrade budžeta za 2025. godinu primijenjen je princip konzervativnijeg planiranja prihoda, uzimajući u obzir izražene makroekonomske neizvjesnosti, prije svega iz spoljnog okruženja. Takođe, kasnije usvajanje budžeta Federacije BiH, praćeno promjenama politika u oblasti minimalne zarade, dovelo je do velikog rasta prihoda i samim tim smanjenja prvobitno planiranog deficita. Kao rezultat takvog pristupa, tokom 2025. godine došlo je do ostvarenja javnih prihoda iznad planiranog nivoa na svim nivoima vlasti, dok su rashodi u cjelini realizovani ispod plana. Ovakva kretanja rezultirala su značajnim poboljšanjem fiskalnog rezultata u odnosu na prvobitno planirani.

Na konsolidovanom nivou Bosne i Hercegovine, ukupni prihodi u 2025. godini procijenjeni su na 24,9 milijardi KM, što je za 1,89 milijardi KM ili 8,2% više u odnosu na plan. Rast prihoda ostvaren je u svim glavnim kategorijama tekućih prihoda. Poreski prihodi realizovani su iznad plana za 6,0%, dok su prihodi od doprinosa premašili planirani nivo za 10,0%. Najveće relativno odstupanje zabilježeno je kod ostalih prihoda, koji su ostvareni iznad plana za 13,6%, dijelom uslijed jednokratnih i neplaniranih uplata tokom godine. Prihodi Institucija BiH realizovani su približno na planiranom nivou, dok su prihodi Brčko distrikta ostvareni iznad plana, prije svega zahvaljujući većim prihodima od indirektnih poreza i ostalih prihoda.

Ukupni rashodi i izdaci na konsolidovanom nivou procijenjeni su na 25,1 milijardi KM, što je za 1,5% niže u odnosu na plan. Tekući rashodi ostvareni su blago iznad plana (0,5%), dok su kapitalni rashodi i izdaci značajno niži u odnosu na planirani nivo, za oko 16,3%. U okviru tekućih rashoda, izdaci za kamate premašili su plan za 6,9%, dok su rashodi za socijalnu zaštitu ostvareni iznad plana za 1,6%. Istovremeno, materijalni izdaci i rashodi za bruto plate i naknade realizovani su neznatno ispod planiranog nivoa. Kao rezultat navedenih kretanja, fiskalni deficit u 2025. godini iznosio je svega 175,2 miliona KM, što predstavlja smanjenje od oko 92,8% u odnosu na planirani deficit, dok je primarni bilans ostvaren u suficitu.

Na nivou Federacije BiH, procjena izvršenja ukupnih prihoda za 2025. godinu viša je za 9,9% u odnosu na prvobitni plan. Rast prihoda prvenstveno je rezultat provedenih mjera u oblasti tržišta rada, uključujući povećanje najniže plate sa 619 na 1.000 KM početkom 2025. godine, što je dovelo do snažnog rasta prihoda od poreza na dohodak i obaveznih socijalnih doprinosa. U skladu s tim, poreski prihodi ostvareni su iznad plana za 8,4%, dok su prihodi od doprinosa veći za 11,0%. Ostali prihodi ostvareni su iznad plana za 12,9%, prije svega uslijed jednokratne uplate sredstava po osnovu Odluke visokog predstavnika u BiH.

Ukupni realizovani rashodi i izdaci Federacije BiH u 2025. godini procijenjeni su na 14,7 milijardi KM, što je za 4,4% manje u odnosu na plan. Tekući rashodi niži su za 2,3% u odnosu na plan, dok su kapitalni rashodi i izdaci niži za 18,6%. U okviru tekućih rashoda, izvršenje je niže u gotovo svim kategorijama, izuzev izdataka za kamate koji su ostvareni iznad plana. Niže izvršenje rashoda posljedica je, između ostalog, odgađanja realizacije pojedinih projekata i opreznijeg upravljanja rashodima tokom godine. Istovremeno, Vlada Federacije BiH tokom 2025. godine sprovela je niz ciljanih mjera podrške stanovništvu i privredi, uključujući jednokratne pomoći penzionerima, boračko-invalidskim kategorijama i radnicima, kao i fiskalne mjere podrške poslodavcima, koje su finansirane u okviru raspoloživih budžetskih sredstava.

U Republici Srpskoj, procjena izvršenja ukupnih prihoda u 2025. godini je 8,31 milijardi KM, što je za 423,2 miliona KM ili 5,4% više u odnosu na plan. Rast prihoda dominantno je vođen rastom prihoda od doprinosa za 8,2%, te poreskih prihoda za 3,8%, prije svega prihoda od indirektnih poreza i prihoda od poreza na dohodak, što je rezultat povećanja najniže plate, rasta plata u javnom i privatnom sektoru. Ostali prihodi veći su za 4,0%.

Ukupni rashodi i izdaci Republike Srpske procijenjeni su na 8,5 milijardi KM, što je za 5,1% više u odnosu na prvobitni plan. Rast rashoda prvenstveno je rezultat povećanja tekućih rashoda, koji su veći za 6,3% u odnosu na plan, dok su kapitalni izdaci realizovani ispod planiranog nivoa. U okviru tekućih rashoda, zabilježen je rast rashoda za bruto plate i naknade, materijalne izdatke i transfere za socijalnu zaštitu, uključujući redovna i vanredna usklađivanja plata i penzija, kao i mjere podrške korisnicima boračko-invalidske zaštite i porodicama sa četvoro i više djece. Kao rezultat ovih kretanja, fiskalni deficit Republike Srpske u 2025. godini procijenjen je na 189,6 miliona KM, što predstavlja blago smanjenje u odnosu na planirani deficit.

Tabela 4.2: Plan i izvršenje budžeta za 2025. (u milionima KM)

	Plan 2025.	Procjena izvršenja 2025.	Procjena izvršenja - Plan (apsolutna razlika)	Procjena izvršenja / Plan (% razlika)
Ukupni prihodi	23.011,5	24.899,9	1.888,3	8,2
Tekući prihodi	23.011,5	24.899,9	1.888,3	8,2
- Poreski prihodi (direktni i indirektni)	12.402,1	13.144,4	742,3	6,0
- Prihodi od doprinosa	8.299,1	9.131,9	832,8	10,0
- Ostali prihodi	2.310,3	2.623,4	313,1	13,6
Ukupni rashodi i izdaci	25.451,6	25.075,1	-376,5	-1,5
Tekući rashodi	22.411,8	22.529,5	117,7	0,5
- Bruto plate i naknade	6.484,2	6.473,9	-10,3	-0,2
- Materijalni izdaci	4.386,9	4.168,8	-218,1	-5,0
- Transferi za socijalnu zaštitu	9.543,2	9.692,3	149,1	1,6
- Izdaci za kamate	600,2	641,4	41,2	6,9
- Ostali rashodi	1.397,4	1.553,1	155,7	11,1
Kapitalni rashodi i izdaci	3.039,7	2.545,5	-494,2	-16,3
Bilans	-2.440,0³⁴	-175,2	2.264,8	-92,8
Primarni bilans	-1.839,8	466,3	2.306,1	-125,3

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

Sveukupno posmatrano, implementacija budžeta u 2025. godini na nivou Bosne i Hercegovine obilježena je znatno povoljnijim fiskalnim ishodom u odnosu na plan, prije svega zahvaljujući snažnom rastu prihoda i nižem izvršenju kapitalnih rashoda. Istovremeno, razlike u dinamici rashoda između entiteta odraz su specifičnih fiskalnih politika i mjera podrške provedenih tokom godine.

4.3. Planovi budžeta za godinu podnošenja PER-a

Na osnovu procjene izvršenja budžeta za 2025. godinu i planiranih fiskalnih kretanja za 2026. godinu, konsolidovani prihodi Bosne i Hercegovine u 2026. godini planirani su u iznosu od 25,2 milijarde KM, što predstavlja povećanje od 1,2% u odnosu na procjenu izvršenja u 2025. godini. Umjeren rast ukupnih prihoda rezultat je prije svega rasta poreskih prihoda od 4,1%, dok se prihodi od doprinosa povećavaju za 1,1%. Istovremeno, planirano je smanjenje neporeskih prihoda od 13,0%, što je prvenstveno posljedica isključenja jednokratnih i vanrednih uplata koje su bile evidentirane u 2025. godini, a ne očekuju se u 2026. godini.

Poreski prihodi u 2026. godini rastu u skladu sa očekivanim kretanjima cijena i realne potrošnje, prije svega kroz rast prihoda od indirektnih poreza, dok se rast direktnih poreza oslanja na projektovana kretanja na tržištu rada. Prihodi od doprinosa nastavljaju da rastu znatno sporijim tempom u odnosu na prethodnu godinu, što ukazuje na efekat prilagođavanja projekcione osnovice, kao i na iscrpljivanje ranijih pozitivnih efekata rasta plata i zaposlenosti.

Na nivou Federacije BiH, ukupni prihodi u 2026. godini planirani su sa rastom od 1,2% u odnosu na procjenu izvršenja za 2025. godinu. Rast poreskih prihoda iznosi 5,0%, pri čemu se očekuje povećanje prihoda od indirektnih poreza od 5,1%, kao i rast prihoda od poreza na dohodak od 8,6%, u skladu sa kretanjima plata i

³⁴ Na visok planirani deficit konsolidovanog budžeta uticao je veoma visok planirani deficit Federacije BiH od 2.125,2 miliona KM.

zaposlenosti. Prihodi od poreza na dobit zadržavaju se na približno istom nivou kao u 2025. godini, uz vrlo skroman rast, obzirom na povećane troškove poslovanja u prethodnoj godini vezane za povećanje rashoda na ime značajnog povećanja plata radnicima. Istovremeno, prihodi od doprinosa bilježe pad od 1,0% u odnosu na procjenu izvršenja u 2025. godini, kao rezultat prilagođavanja osnovice nakon smanjenja zbirne stope doprinosa na teret poslodavaca. Neporeski prihodi takođe su planirani sa padom, zbog izostanka jednokratnih uplata koje su obilježile izvršenje u 2025. godini.

U Republici Srpskoj, ukupni prihodi u 2026. godini planirani su sa rastom od 3,8% u odnosu na procjenu izvršenja u 2025. godini. Poreski prihodi rastu za 3,4%, uz povećanje prihoda od indirektnih poreza od 3,8%, poreza na dohodak od 4,2% i poreza na dobit od 3,4%, pri čemu su u projekcijama uzeti u obzir trendovi kretanja makroekonomskih pokazatelja, plata, zaposlenosti i efekti izmjena poreskih propisa. Prihodi od doprinosa rastu za 5,2%, dok se ostali prihodi povećavaju za 1,0%, što ukazuje na stabilnu, ali umjerenu fiskalnu dinamiku na ovom nivou vlasti.

Na nivou Brčko distrikta, u 2026. godini planiran je rast ukupnih prihoda od 3,2%, prvenstveno kao rezultat rasta poreskih prihoda od 5,0% i prihoda od doprinosa od 6,7%, dok se ostali prihodi smanjuju za 12,4%, iz istih razloga kao i na ostalim nivoima vlasti. Prihodi institucija BiH u 2026. godini zasnovani su na preliminarnom nacrtu budžeta, s obzirom na to da Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika za period 2026-2028. godine još uvijek nije usvojen, te su projekcije zasnovane na važećem budžetu iz 2025. godine.

Ukupni konsolidovani rashodi BiH u 2026. godini planirani su u iznosu od 26,5 milijardi KM, što predstavlja nominalni rast od 5,6% u odnosu na procjenu izvršenja za 2025. godinu. Rast rashoda rezultat je povećanja gotovo svih kategorija rashoda, pri čemu se posebno izdvaja rast transfera za socijalnu zaštitu od 10,5%, uslovljen rastom broja korisnika i indeksacijom davanja. Rashodi za bruto plate i naknade planirani su sa rastom od 6,2%, dok se kapitalni rashodi povećavaju za 9,3%, što ukazuje na nastavak investicione aktivnosti u 2026. godini.

Na nivou Federacije BiH, ukupni rashodi u 2026. godini rastu umjerenije, pri čemu je najveće povećanje planirano kod transfera za socijalnu zaštitu (11,4%), dok se rashodi za bruto plate, materijalni izdaci i kamate povećavaju u skladu sa kretanjima cijena i obavezama iz ranije preuzetih ugovora. Na nivou Republike Srpske, planirani rashodi i izdaci u 2026. godini rastu izraženije, prvenstveno zbog rasta transfera za socijalnu zaštitu od 10,2%, povećanja rashoda za bruto plate i značajnog rasta kapitalnih izdataka, dok se materijalni izdaci i ostali rashodi planiraju uz umjereno smanjenje ili stagnaciju.

Tabela 4.3. Procijenjeno izvršenje budžeta za 2025. godinu i plan za 2026. godinu (u mil. KM)

	Procjena izvršenja 2025.	Plan 2026.	2026-2025 (razlika)	2026/2025 (% razlika)
Ukupni prihodi	24.899,9	25.194,8	294,9	1,2
Tekući prihodi	24.899,9	25.194,8	294,9	1,2
- Poreski prihodi (direktni i indirektni)	13.144,4	13.682,5	538,1	4,1
- Prihodi od doprinosa	9.131,9	9.229,8	97,9	1,1
- Ostali prihodi	2.623,4	2.282,6	-340,8	-13,0
Ukupni rashodi i izdaci	25.075,1	26.482,2	1.407,2	5,6
Tekući rashodi	22.529,5	23.699,8	1.170,3	5,2
- Bruto plate i naknade	6.473,9	6.877,8	404,0	6,2
- Materijalni izdaci	4.168,8	4.321,7	152,9	3,7
- Transferi za socijalnu zaštitu	9.692,3	10.708,7	1.016,4	10,5
- Izdaci za kamate	641,4	671,5	30,0	4,7
- Ostali rashodi	1.553,1	1.120,1	-433,0	-27,9
Kapitalni rashodi i izdaci	2.545,5	2.782,4	236,9	9,3
Bilans	-175,2	-1.287,4	-1.112,3	634,9
Primarni bilans	466,2	-616,0	-1.082,2	-232,1

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

U skladu sa navedenim kretanjima prihoda i rashoda, konsolidovani fiskalni bilans BiH u 2026. godini prelazi iz umjerenog deficita u 2025. godini u izraženiji deficit, koji iznosi oko 1,3 milijarde KM. Ovaj deficit rezultat

je projektovanog deficita od 515 miliona KM u Federaciji BiH (oko 1,3% BDP FBiH), Republici Srpskoj od oko 576 miliona KM (oko 2,9% BDP RS) i na nivou institucija BiH oko 196 miliona KM. Primarni bilans takođe prelazi u deficit, što ukazuje da rast rashoda u 2026. godini nadmašuje dinamiku rasta prihoda, čak i prije uključivanja troškova kamata.

Finansiranje planiranog deficita u 2026. godini obezbjeđuje se kombinacijom prenesenih sredstava i zaduživanja. Deficit institucija BiH planira se finansirati prenesenim viškovima iz prethodnih godina. U Federaciji BiH i Republici Srpskoj planirano je finansiranje deficita prvenstveno putem dugoročnog zaduživanja, uz značajno učešće spoljnih izvora, naročito za finansiranje kapitalnih projekata, dok se kratkoročni instrumenti koriste isključivo za upravljanje tekućom likvidnošću. Brčko distrikt u 2026. godini planira uravnotežen budžet, bez potrebe za dodatnim finansiranjem.

4.4. Srednjoročni izgledi budžeta i povezanih politika

Učešće ukupnih prihoda konsolidovanog budžeta Bosne i Hercegovine u bruto domaćem proizvodu u srednjem roku pokazuje relativno stabilno kretanje, uz privremeno povećanje u 2025. godini i postepeno smanjenje u nastavku projekcionog perioda. Nakon ostvarenog nivoa od 40,6% BDP-a u 2024. godini i rasta na procijenjenih 43,0% BDP-a u 2025. godini, projektuje se smanjenje učešća ukupnih prihoda na oko 41,3% BDP-a u 2026. godini, te dalje blago opadanje na oko 40,7% BDP-a do 2028. godine. Nominalno posmatrano, ukupni prihodi rastu sa 22,4 milijarde KM u 2024. godini na 27,3 milijarde KM u 2028. godini, uz prosječnu godišnju stopu rasta od oko 5,1% u periodu 2026-2028.

Rast ukupnih konsolidovanih prihoda u najvećoj mjeri determinisan je kretanjem poreskih prihoda i prihoda od doprinosa, koji zajedno čine oko 85-87% ukupnih tekućih prihoda tokom čitavog srednjoročnog perioda. Poreski prihodi rastu sa 12,2 milijarde KM u 2024. godini na 15,1 milijardu KM u 2028. godini, pri čemu njihovo učešće u BDP-u ostaje stabilno, na nivou od oko 22,4-22,7% BDP-a. Prihodi od doprinosa rastu sa 8,1 milijarde KM na 10,1 milijardu KM, dok se njihovo učešće u BDP-u, nakon rasta u 2025. godini, stabilizuje na nivou od oko 15% BDP-a u periodu 2026-2028. Ovakva dinamika ukazuje na rast prihoda od rada u skladu sa projektovanim kretanjima bruto plata i zaposlenosti, ali i na ograničen prostor za dalje povećanje njihovog učešća u BDP-u. Ostali (neporeski) prihodi pokazuju izraženiju volatilnost u odnosu na osnovne poreske kategorije. Nakon povećanja u 2025. godini, njihovo učešće u BDP-u se postepeno smanjuje sa 4,5% na oko 3,2% BDP-a do 2028. godine, uz stabilizaciju nominalnih iznosa na nivou od oko 2,1-2,2 milijarde KM godišnje, što ukazuje na ograničen doprinos ove kategorije ukupnom srednjoročnom rastu javnih prihoda.

Kretanje prihoda na konsolidovanom nivou Bosne i Hercegovine rezultat je agregiranih fiskalnih kretanja u Federaciji BiH, Republici Srpskoj, institucijama BiH i Brčko distriktu. Na nivou Federacije BiH, srednjoročne projekcije prihoda i dalje su snažno povezane sa kretanjima na tržištu rada. Rast prihoda u najvećoj mjeri proizlazi iz prihoda od poreza na dohodak i doprinosa, dok se učešće ukupnih javnih prihoda u BDP-u Federacije BiH u srednjem roku blago smanjuje, prvenstveno kao posljedica mjera fiskalne politike usmjerenih na smanjenje opterećenja rada. U Republici Srpskoj se u periodu 2026-2028. godine projektuje umjeren i stabilan rast ukupnih prihoda, u prosjeku oko 3,2% godišnje. Poreski prihodi, prvenstveno prihodi od indirektnih poreza, kao i poreza na dohodak i poreza na dobit, zadržavaju dominantno učešće u strukturi prihoda. Prihodi od doprinosa rastu u skladu sa očekivanim kretanjima bruto plata i broja osiguranika, dok ostali prihodi bilježe sporiji rast i zadržavaju relativno nisko učešće u ukupnim prihodima. Prihodi institucija BiH i Brčko distrikta u srednjem roku zadržavaju stabilno učešće u ukupnim konsolidovanim prihodima, bez značajnijih strukturnih promjena, pri čemu se budžet Brčko distrikta i dalje zasniva na uravnoteženom fiskalnom okviru.

Ukupni rashodi i izdaci konsolidovanog budžeta Bosne i Hercegovine rastu sa 22,6 milijardi KM u 2024. godini na 28,2 milijarde KM u 2028. godini. Njihovo učešće u BDP-u dostiže najviši nivo u 2025. i 2026. godini (oko 43,3% i 43,4% BDP-a), nakon čega se postepeno smanjuje na približno 41,9% BDP-a u 2028.

godini. Tekući rashodi čine dominantan dio rashodne strane i u srednjem roku zadržavaju relativno stabilno učešće od oko 38% BDP-a.

Najizraženiji rast bilježe transferi za socijalnu zaštitu, koji se povećavaju sa 8,9 milijardi KM u 2024. godini na 12,3 milijarde KM u 2028. godini. Njihovo učešće u BDP-u raste sa 16,1% na 18,3% BDP-a, što predstavlja jedno od ključnih strukturnih obilježja rashodne strane i značajan srednjoročni fiskalni izazov. Rast ovih rashoda odražava kretanja broja korisnika, indeksaciju davanja i demografske trendove. Rashodi za bruto plate i naknade rastu umjerenije i nakon 2026. godine bilježe blagi pad učešća u BDP-u, dok se materijalni izdaci postepeno smanjuju u relativnom smislu. Izdaci za kamate ostaju stabilni, na nivou oko 1,1% BDP-a, uprkos rastu nominalnih iznosa, što ukazuje na relativno povoljne uslove zaduživanja u projekcionom periodu. Ostali rashodi bilježe izražen pad i u apsolutnim i u relativnim iznosima, što ukazuje na njihovu volatilnost u srednjem roku. Kapitalni rashodi i izdaci rastu do 2026. godine, nakon čega se stabilizuju na nivou od oko 4,1-4,3% BDP-a, što ukazuje na zadržavanje investicione aktivnosti, ali bez značajnijeg ubrzanja u drugom dijelu projekcionog perioda.

Na nivou Federacije BiH i Republike Srpske rashodna struktura ostaje obilježena dominantnim učešćem socijalnih transfera, dok se rashodi za zaposlene i materijalni izdaci kreću umjerenije. Rashodi institucija BiH i Brčko distrikta u srednjem roku ne pokazuju značajnije promjene u strukturi.

U skladu sa kretanjima prihoda i rashoda, fiskalni bilans konsolidovanog budžeta Bosne i Hercegovine ostaje u deficitu tokom čitavog srednjoročnog perioda. Nakon pogoršanja fiskalne pozicije u 2026. godini, deficit se postepeno smanjuje sa oko 2,1% BDP-a na približno 1,2% BDP-a u 2028. godini. Primarni bilans pokazuje sličnu dinamiku, uz prelazak iz suficita u deficit u 2026. godini i postepeno približavanje ravnoteži do kraja perioda, što ukazuje na poboljšanje fiskalne pozicije prije troškova servisiranja duga.

Tabela 4.4. Srednjoročni izgledi budžeta 2024-2028 (u milionima KM)

	Izvršenje 2024	Procjena 2025	Projekcija 2026	Projekcija 2027	Projekcija 2028
Ukupni prihodi	22.380,2	24.899,8	25.194,9	26.247,8	27.343,0
Tekući prihodi	22.380,2	24.899,8	25.194,9	26.247,8	27.343,0
- Poreski prihodi	12.200,3	13.144,4	13.682,5	14.507,2	15.092,1
- Prihodi od doprinosa	8.141,6	9.131,9	9.229,8	9.621,9	10.092,1
- Ostali prihodi	2.038,3	2.623,4	2.282,6	2.118,8	2.158,8
Ukupni rashodi i izdaci	22.587,8	25.075,1	26.482,1	27.295,2	28.156,0
Tekući rashodi	20.389,7	22.529,5	23.699,7	24.527,9	25.386,3
- Bruto plate i naknade	5.804,1	6.473,9	6.877,8	6.979,6	7.035,6
- Materijalni izdaci	3.739,7	4.168,8	4.321,7	4.322,3	4.363,0
- Transferi za socijalnu zaštitu	8.866,4	9.692,3	10.708,7	11.396,7	12.271,9
- Izdaci za kamate	569,5	641,4	671,5	717,2	725,3
- Ostali rashodi	1.409,8	1.553,1	1.120,1	1.112,2	990,6
Kapitalni rashodi i izdaci	2.198,2	2.545,5	2.782,4	2.767,3	2.769,6
Bilans	-207,7	-175,2	-1.287,4	-1.047,4	-812,9
Primarni bilans	361,9	466,3	-615,9	-330,2	-87,6

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

Kada je riječ o finansiranju, deficit konsolidovanog budžeta Bosne i Hercegovine obezbjeđuje se kombinacijom prenesenih sredstava i zaduživanja na nižim nivoima vlasti. Deficit institucija BiH planira se finansirati prenesenim sredstvima iz prethodnih perioda. Budžet Brčko distrikta ostaje uravnotežen, bez potrebe za dodatnim zaduživanjem. Budžet Federacije BiH i Republike Srpske u srednjem roku se prvenstveno oslanja na zaduživanje uz dominantno korišćenje dugoročnih instrumenata i značajno učešće spoljnih izvora finansiranja u oba entiteta. Domaći i spoljni izvori finansiranja koristiće se i za pokriće tekuće budžetske potrošnje, dok će se kratkoročni instrumenti koristiti za upravljanje likvidnošću.

4.5. Strukturni bilans (ciklična komponenta deficita, jednokratne i privremene mjere, fiskalna politika)

Ciklično prilagođeni budžetski bilans izračunat je na bazi poluagregatne metode Evropske komisije. Obračun cikličnog dijela bilansa koji provodi Evropska komisija bazira se na uobičajenom postupku u dva koraka: (i) na ocjeni jaza agregatne proizvodnje kao pokazatelja privrednog ciklusa te (ii) procjeni elastičnosti ukupnih prihoda i rashoda u odnosu na taj jaz. U prvom se koraku ocjenjuje ciklično stanje privrede (proizvodni jaz) usporedbom stvarnog BDP-a s potencijalnim. Procjena potencijalnog BDP-a bazira se na prilagođenom Hodrick-Prescottovom (H-P) filteru, uz koeficijent izgladivanja (λ) za godišnje podatke, 6,25.³⁵ Prema Bruchezu, P. A. (2003.), prilagođeni Hodrick-Prescottov filter rješava problem pristranosti na početku/kraju uzorka, što je glavni nedostatak originalnog H-P filtera. Koristeći tako prilagođen filter nije bilo potrebno umjetno produžiti seriju podataka izvan projekcijskog razdoblja. U drugom se koraku procjenjuje učinak cikličnih kretanja na budžet primjenom budžetskih elastičnosti. Ukupna elastičnost prihoda/rashoda izvodi se kao ponderisani zbir elastičnosti pojedinih kategorija prihoda/rashoda koje su osjetljive na kretanje poslovnog ciklusa, pri čemu su ponderi pojedinih kategorija njihovi udjeli u ukupnim приходima/rashodima. Pritom se elastičnost pojedine komponente prihoda/rashoda prvo izračunava s obzirom na njihovu relevantnu makroekonomsku osnovicu, a potom se ocjenjuje elastičnost makroekonomske osnovice na jaz agregatne proizvodnje. Umnoškom ovih dviju elastičnosti dobije se elastičnost pojedine komponente prihoda/rashoda na jaz agregatne proizvodnje.

U ovoj analizi korišten je pojednostavljen metod za procjenu ciklične komponente budžetskog bilansa. Pretpostavljeno je da promjene u privrednoj aktivnosti (faze privrednog ciklusa) imaju zanemariv uticaj na neporeske prihode i budžetske rashode, te da se ciklični efekti fiskalne politike ostvaruju isključivo kroz poreske prihode. Dodatno, usvojena je pretpostavka da je elastičnost poreskih prihoda u odnosu na bruto domaći proizvod jednaka jedan, što implicira linearnu vezu između promjene BDP-a i poreskih prihoda. Na osnovu ovih pretpostavki, ukupna elastičnost budžetskog salda u odnosu na output gap procijenjena je na 0,37, što odgovara udjelu poreskih prihoda u BDP-u BiH. Nakon izračunavanja ukupne osjetljivosti budžetskog bilansa, ciklična komponenta se potom računa množenjem proizvodnog jaza i ukupne ciklične osjetljivosti. Kako bi se pokazao stvarni karakter diskrecione fiskalne politike, izračunava se fiskalna pozicija. Ona se mjeri kao godišnja promjena ciklično prilagođenog primarnog budžetskog salda (isključene su kamate) umanjenog za jednokratne mjere (strukturni budžetski primarni bilans), pri čemu pozitivni predznak označava ekspanzivnu, a negativan predznak restriktivnu politiku. Ovako izračunat strukturni primarni bilans pokazuje strukturnu fiskalnu poziciju.

Tabela 4.5: Fiskalni bilans i komponente za obračun ciklično prilagođenog bilansa u periodu 2011-2028. godina, u %BDP³⁶

Godina	Output jaz	Ciklična komponenta	Stvarni bilans	Primarni bilans	Ciklično prilagođeni bilans	Ciklično prilagođeni primarni bilans	Strukturni i bilans	Strukturni i primarni bilans	Fiskalna pozicija
2011	-0,1	0,0	-1,1	-0,6	-1,1	-0,5	-0,2	0,3	-1,2
2012	-0,9	-0,3	-1,8	-1,1	-1,5	-0,8	-1,3	-0,6	0,3
2013	-0,5	-0,2	-2,0	-1,3	-1,8	-1,1	-1,6	-0,9	0,3
2014	-1,4	-0,5	-1,9	-1,1	-1,3	-0,5	-0,8	0,0	-0,6
2015	0,0	0,0	0,6	1,4	0,6	1,5	0,6	1,5	-2,0
2016	0,1	0,0	1,1	1,9	1,1	1,9	1,2	2,0	-0,4
2017	1,2	0,4	2,4	3,0	1,9	2,6	1,5	2,2	-0,7
2018	1,5	0,6	2,1	2,7	1,5	2,2	1,8	2,5	0,4
2019	1,0	0,4	1,8	2,5	1,4	2,1	1,6	2,3	0,1

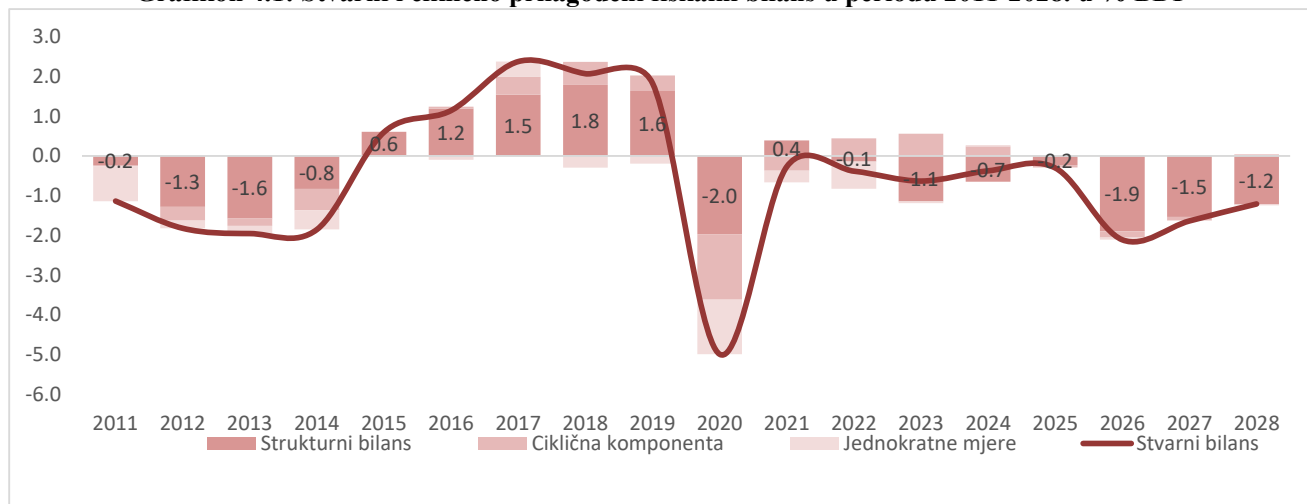
³⁵ Morten O. Ravn and Harald Uhlig: "Discussion Paper No. 2858 on adjusting the HP – Filter for the frequency of observation, CEPR, June 2001 © 2002 by the President and Fellows of Harvard College and the Massachusetts Institute of Technology

³⁶ Za period 2006-2024 korišteni su podaci Agencije za statistiku BiH i Eurostat za period 2025-2028 podaci dostavljeni od ministarstava finansija (MoFT, FMF i MFRS) kao i Direkcije za finansije Brčko distrikta.

2020	-4,4	-1,6	-5,0	-4,3	-3,3	-2,6	-2,0	-1,3	4,7
2021	-1,0	-0,4	-0,3	0,3	0,1	0,7	0,4	1,0	-3,3
2022	1,2	0,4	-0,4	0,2	-0,8	-0,3	-0,1	0,4	1,0
2023	1,5	0,6	-0,6	0,2	-1,2	-0,3	-1,1	-0,3	0,0
2024	0,6	0,2	-0,4	0,7	-0,6	0,4	-0,7	0,4	-0,7
2025	-0,1	-0,1	-0,3	0,8	-0,3	0,9	-0,2	0,9	-0,4
2026	-0,4	-0,2	-2,1	-1,0	-2,0	-0,9	-1,9	-0,8	1,7
2027	-0,2	-0,1	-1,6	-0,5	-1,5	-0,4	-1,5	-0,4	-0,4
2028	0,1	0,0	-1,2	-0,1	-1,2	-0,2	-1,2	-0,1	-0,3

Izvor: MFiT BiH

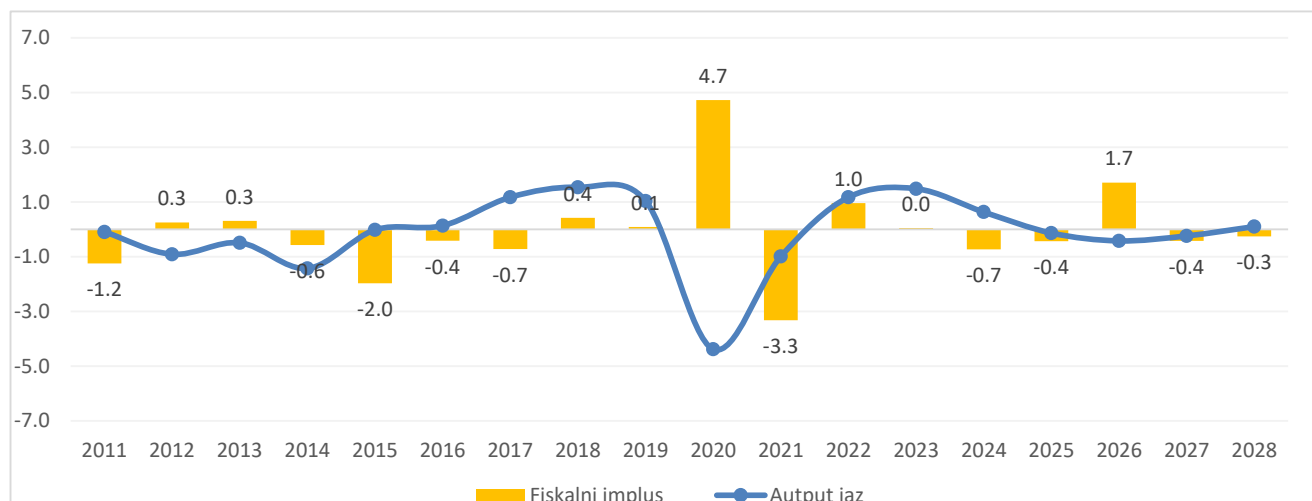
Grafikon 4.1: Stvarni i ciklično prilagođeni fiskalni bilans u periodu 2011-2028. u % BDP

Izvor: MFiT BiH

Na bazi dostavljenih podataka od Federacije BiH, Republike Srpske, Brčko distrikta i Institucija BiH, te njihovog agregiranja, izvršen je obračun strukturalnog bilansa, te procjena fiskalne pozicije i fiskalne politike u BiH. Prilikom tumačenja ovakvih analiza trebalo bi imati u vidu da su za ocjenu ukupnog karaktera fiskalne politike u BiH agregirani podaci različitih entiteta. Na primjer, ako je u određenoj godini fiskalna politika na nivou BiH bila restriktivnog karaktera, to ne mora da znači da ista ocjena automatski važi za sve pojedinačne budžete koji su agregirani (Federacija BiH, Republika Srpska, Brčko distrikt i Institucije BiH). Drugim riječima, nije isključeno da je neki od ovih budžeta u istoj posmatranoj godini imao ekspanzivan karakter. Ipak, uz ovu ogradu, dobijene ocjene koje su predstavljene u ovom dijelu teksta svakako predstavljaju pretežnu fiskalnu politiku koja je vođena ili se planira u BiH.

Grafikon 4.2: Karakter fiskalne politike u BiH u periodu 2011-2028. godine

Izvor: MFiT BiH

Uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti, period 2020-2023. karakterisale su izražene makroekonomske turbulencije, koje su bile praćene snažnim i ciljanim mjerama fiskalne politike, naročito tokom 2020. godine kao odgovora na pandemijsku krizu. Uprkos tim izazovima, strukturalna fiskalna pozicija Bosne i Hercegovine ostala je relativno stabilna, što se posebno ogleda u niskom udjelu javnog duga u bruto domaćem proizvodu (BDP).

U periodu 2023-2025. strukturalni fiskalni bilans bio je blago negativan, sa prosječnim deficitom od nešto ispod 1% BDP-a, što ukazuje na neznatno ekspanzivan fiskalni stav. Međutim, u projekcijama za naredni srednjoročni period (2026-2028) očekuje se blago pogoršanje fiskalnih pokazatelja. Ključni faktor tog pogoršanja javlja se već 2026. godine, uslijed ubrzanog rasta tekućih budžetskih rashoda, dok se istovremeno predviđa sporiji rast javnih prihoda u odnosu na nominalni rast BDP-a. Kao rezultat, ukupni budžetski deficit bi mogao porasti sa 0,3% na 2,1% BDP-a, praćen i rastom strukturalnog deficita sličnog intenziteta (sa 0,2% na 1,9% BDP-a). Premda se nakon 2026. projektuje postepeno smanjenje budžetskog deficita, fiskalni deficit u čitavom posmatranom periodu iznosiće oko 1,6% BDP-a, što je i dalje relativno prihvatljiv nivo uzimajući u obzir nivo zaduženosti zemlje.

Ipak, imajući u vidu da će se, prema dostupnim makroekonomskim projekcijama za posmatrani period (2026-2028), BDP kretati nešto ispod ali blizu svog potencijalnog nivoa, projektovanje kretanja deficita implicira da će fiskalna politika imati blagi (i ograničen) kontraktilni efekat u 2026. godini, dok se u 2027 i 2028. godini očekuje da će fiskalna politika biti blago restriktivna, gotovo neutralna, sa minimalnim uticajem na agregatnu tražnju.

4.6. Nivo zaduženosti i razvoj događaja, analiza vanrednih operacija i usklađivanje toka i stanja

U skladu sa ustavnim uređenjem BiH uspostavljen je zakonodavni i institucionalni okvir za upravljanje javnim dugom na svim nivoima vlasti. Propisi na nivou BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta utvrđuju fiskalna pravila koja se odnose na limite zaduživanja za odgovarajući nivo vlasti. Prema zakonskom okviru, upravljanje javnim dugom u BiH provode Ministarstvo finansija i trezora BiH, Federalno ministarstvo finansija, Ministarstvo finansija Republike Srpske i Direkcija za finansije BD. Upravljanje javnim dugom se sprovodi kroz sprovođenje procedura zaduživanja, evidentiranje, praćenje, servisiranje i pripremu strategija upravljanja dugom i izradu planova eksternih i internih operacija sa javnim dugom. Upravljanje dugom vrši se u skladu sa smjericama definisanim Srednjoročnom strategijom upravljanja dugom Bosne i Hercegovine, te srednjoročnim strategijama upravljanja dugom Federacije BiH, Republike Srpske i Distrikta Brčko. Aktivnosti upravljanja dugom usmjeravaju se ka tome da nivo troškova i rizika bude na prihvatljivom nivou. Analizom održivosti javnog duga BiH se dodatno sagledavaju rizici i održivost javnog duga na određene scenarije i šokove u srednjoročnom periodu.

Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama BiH uređuje dug i garancije BiH, način i postupak zaduživanja, osiguranje sredstava za otplatu duga, izdavanje garancija i emisija vrijednosnih papira, rezervne mjere i njihova primjena, vođenje evidencija o dugu i garancijama, te druga pitanja koja se odnose na dug i garancije BiH. Zaduženje po osnovu dugoročnog državnog duga može nastati ukoliko u vrijeme zaduženja po osnovu dugoročnog direktnog unutrašnjeg državnog duga ili dugoročnog direktnog vanjskog državnog duga iznos servisiranja dugoročnog duga koji dopijeva u bilo kojoj narednoj godini ne prelazi 18% redovnih prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini.

U skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o dugu u FBiH), Federacija BiH se može zaduživati u zemlji i inostranstvu u domaćoj ili stranoj valuti. Novi Zakon o dugu u FBiH je usvojen polovinom 2025. godine djelomično je preuzeo Direktivu Vijeća 2011/85/EU od 08.11.2011. godine o zahtjevima za budžetske okvire država članica. Zakon o dugu u FBiH utvrđuje ograničenja zaduživanja FBiH, kantona, gradova i opština, kao i namjene za koje se može zaduživati na vanjskom ili unutrašnjem tržištu, te izdavati garancije. Definisani su i limiti zaduživanja za ukupan javni dug FBiH, koji se konsoliduje na nivou FBiH. Javni dug Federacije može iznositi najviše 60% bruto domaćeg

proizvoda Federacije uz jasno definisanje mjera i aktivnosti koje je neophodno preduzeti ukoliko javni dug pređe granice od 50% i 55% bruto domaćeg proizvoda FBiH. Kanton se može zadužiti ili izdati garanciju u okvirima ukupnih ograničenja ukoliko u vrijeme odobrenja zaduženja ili izdavanja garancije iznos servisiranja duga i potencijalnog duga koji dospijeva u svakoj narednoj godini, uključujući i servisiranje za predloženo novo zaduženje ili izdavanje garancije ne prelazi 15% prosječnih redovnih prihoda kantona ostvarenih u posljednje tri fiskalne godine. Grad i opština mogu se zadužiti ili izdati garanciju u okvirima ukupnih ograničenja ukoliko u vrijeme odobrenja zaduženja ili izdavanja garancije iznos servisiranja duga i potencijalnog duga koji dospijeva u svakoj narednoj godini, uključujući i servisiranje za predloženo novo zaduženje ili izdavanje garancije ne prelazi 20% prosječnih redovnih prihoda grada odnosno opštine ostvarenih u posljednje tri fiskalne godine. Vlada Federacije, na prijedlog Federalnog ministarstva finansija, rješenjem imenuje Savjetodavnu komisiju za dug. Ova Komisija je, između ostalog, nadležna za praćenje održivosti ukupnog duga u Federaciji BiH.

Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske³⁷ detaljno se uređuje oblast zaduživanja i izdavanja garancija Republike Srpske i jedinica lokalne samouprave, kao i načini i procedure zaduživanja, koji zajedno sa postojećim zakonima iz oblasti budžetskog sistema i Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj, čini cjelovit pravni okvir za unaprjeđenje i kontrolu budžetske discipline. U skladu sa Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske, utvrđeno je ograničenje visine duga tako da ukupan dug Republike Srpske³⁸ na kraju fiskalne godine ne može biti veći od 60%, dok javni dug Republike Srpske ne može biti veći od 55% ostvarenog BDP-a u toj godini. Dug Republike Srpske nastao po osnovu zaduženja za finansiranje sanacije štete iz Jedinственог регистра šteta, propisan Zakonom o Fondu solidarnosti za obnovu Republike Srpske, izuzet je iz ograničenja propisanih za ukupan i javni dug Republike Srpske. Kratkoročni dug Republike Srpske ne može biti veći od 8% iznosa redovnih prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini. Ukupna izloženost Republike Srpske po osnovu izdatih garancija ne može biti veća od 15% ostvarenog BDP-a u toj godini. Dodatno, budžetom Republike Srpske utvrđuje se iznos kratkoročnog i dugoročnog duga Republike Srpske koji može nastati u toku budžetske godine. Narodna skupština Republike Srpske, na prijedlog Vlade, odlučuje o ukupnom kratkoročnom i dugoročnom zaduživanju koje može nastati u toku fiskalne godine, kao i o njegovoj namjeni, o ukupnom iznosu garancija Republike Srpske koje Vlada može izdati u toku fiskalne godine³⁹, te odobravanju kapitalnih investicija i o maksimalnom iznosu zaduženja za finansiranje te investicije.

Jedinice lokalne samouprave u Republici Srpskoj mogu se dugoročno zadužiti samo ako u periodu nastanka duga ukupan iznos koji dospijeva za otplatu, po osnovu predloženog duga i cjelokupnog dospelog, neizmirenog postojećeg duga, u bilo kojoj narednoj godini ne prelazi 18% od iznosa njihovih redovnih prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini. Kratkoročni dug jedinica lokalne samouprave ne može biti veći od 5% njihovih redovnih prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini, a izloženost po izdatim garancijama ne može biti veća od 30% iznosa njihovih redovnih prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini (sva pravila koja važe za jedinice lokalne samouprave važe i za fondove socijalne sigurnosti, osim što fondovi socijalne sigurnosti ne mogu izdavati garancije). Skupština jedinice lokalne samouprave donosi odluku o zaduženju i izdavanju garancije jedinice lokalne samouprave, a Ministarstvo finansija daje saglasnost na zaduženje i izdavanje garancije. Upravni odbor fonda socijalne sigurnosti donosi odluku o zaduživanju Fonda socijalne sigurnosti, Ministarstvo finansija daje mišljenje, a Vlada Republike Srpske daje saglasnost na zaduživanje fonda. Zakon o fiskalnoj odgovornosti⁴⁰, u okviru opštih fiskalnih pravila, uspostavlja pravilo o

³⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 71/12, 52/14, 114/17, 131/20, 28/21 i 90/21.

³⁸ U skladu sa Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama RS, ukupan dug RS čine javni dug Republike Srpske, dug javnih preduzeća, IRB RS i institucija javnog sektora. Javni dug je dug Republike Srpske (budžeta), dug jedinica lokalne samouprave, te dug fondova socijalne sigurnosti.

³⁹ Član 1. Zakona o izmjenama Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 114/17).

⁴⁰ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 94/15 i 62/18.

dugu koje podrazumijeva da javni dug Republike Srpske na kraju fiskalne godine ne može biti veći od 55% ostvarenog BDP-a u toj godini, dok je u okviru posebnih fiskalnih pravila definisan prag za dug koji podrazumijeva da ukoliko javni dug Republike Srpske na kraju fiskalne godine dostigne 50% ostvarenog BDP-a u toj godini, budžet za narednu godinu mora imati budžetski suficit. Ministarstvo finansija Republike Srpske godišnje izvještava Vladu Republike Srpske i Narodnu skupštinu RS o stanju duga i drugim pokazateljima vezanim za ukupan i javni dug⁴¹.

Ograničenja visine unutrašnjeg duga Brčko distrikta utvrđena su Zakonom o unutrašnjem dugu Brčko distrikta BiH. Kratkoročni dug ne može u bilo kom trenutku biti veći od 5% redovnih prihoda prikupljenih u prethodnoj fiskalnoj godini. Distrikt može kreirati dugoročne obaveze samo ako, u trenutku zaduživanja, iznos otplate duga u bilo kojoj narednoj godini za sav neizmireni dugoročni unutrašnji dug Brčko distrikta i predloženo zaduženje koje treba nastati ne prelazi 10% redovnih prihoda prikupljenih u prethodnoj fiskalnoj godini. Brčko distrikt svojim propisima nije regulisao predmet zaduživanja kod stranih kreditora, a eksterno zaduživanje BD može se vršiti na osnovu Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama BiH. U proceduri izrade je Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama Brčko distrikta koji će obuhvatiti cjelokupnu oblast zaduživanja, te postaviti jasnija ograničenja i fiskalna pravila u oblasti zaduživanja Brčko distrikta.

Prema procjenama svih nivoa vlasti u BiH, ukupan dug na kraju 2025. godine iznosiće 15.582,5 miliona KM (7.968,1 miliona eura ili 26,9% BDP)⁴². U ukupnoj procijenjenoj vrijednosti ukupnog duga na kraju 2025. godine, 99,4% odnosi se na entitete (Federacija BiH 53,0% ili 8.252,5 miliona KM i Republika Srpska 46,4% ili 7.233,2 miliona KM). Jedna od glavnih karakteristika javnog duga BiH je da se najveći dio duga odnosi na vanjski dug, prema procjeni na kraju 2025. god. 68,5% javnog duga će se odnositi na vanjski dug, dok će se 31,5% javnog duga odnositi na unutrašnji dug. Ako se pogleda po entitetima, učešće vanjskog duga u javnom dugu Federacije BiH će biti 74,3%, dok kod Republike Srpske će biti 61,4% na kraju 2025. godine. Procjena stanja vanjskog duga na kraju 2025. godine zasnovana je na iznosu povučenih kreditnih sredstava tokom godine, uvećano za procijenjeni iznos povlačenja za investicione projekte u implementaciji i umanjeno za iznos servisiranja glavnice vanjskog duga.

Vanjski dug Institucija BiH prema procjenama na kraju 2025. godine će iznositi 38,5 miliona KM, što je 0,07% BDP-a BiH, dok će unutrašnji dug iznositi 7,0 miliona KM odnosno 0,01% BDP-a BiH. U valutnoj strukturi vanjskog duga Institucija BiH najveći procenat se odnosi na valutu euro, skoro 70%, te je stoga valutni rizik postojećeg duga nizak. Cijeli vanjski dug Institucija BiH se otplaćuje po fiksnoj kamatnoj stopi. Prosječna kamatna stopa iznosi oko 1%, dok prosječno vrijeme dospeljeća vanjskog duga Institucija BiH (ATM) iznosi preko 6 godina.

Na nivou Federacije BiH, ukupan dug na kraju 2025. godine procjenjuje se na 8.252,5 miliona KM. Najveći dio ukupnog duga Federacije BiH je na kraju septembra 2025. godine bio denominovan u EUR (60,2%) i KM (27,2%). Valutni rizik ukupnog duga Federacije BiH je relativno umjeren uzimajući u obzir da je svega 11% ukupnog duga osjetljivo na promjene deviznih kurseva (nakon dekompozicije SDR-a, udio EUR valute u ukupnom dugu iznosi 62,0%). Rizik refinansiranja je značajan i za unutrašnji i za vanjski dug i koncentrisan je na kratki i srednji rok. Prosječno vrijeme dospeljeća (ATM) za kraj 2025. godine iznosi 3,9 godina za unutrašnji dug i 7,1 godinu za vanjski dug. Dug koji se refiksira unutar jedne godine iznosi 44,5% ukupnog duga. Prosječno vrijeme refiksiranja ukupnog duga Federacije BiH iznosi 3,89 godina odnosno za vanjski dug je 3,88, a za unutrašnji dug 3,93 godina. Prosječna ponderisana kamatna stopa za unutrašnji dug Federacije BiH je još uvijek relativno niska i iznosi 3,0% u 2025. godini sa tendencijom rasta u projekciji na 3,8% do 2028. godine; dok je kod vanjskog duga za 2025. godinu ponderisana kamatna stopa 3,48% sa tendencijom rasta ka 4,0% u narednom srednjoročnom periodu. Omjer fiksne i varijabilne kamate na vanjski dug ide u korist fiksne na koju se odnosi 65,0% vanjskog duga. Procjena prosječne ponderisane kamatne stope na

⁴¹ Dokument [Informacija o dugu sa stanjem na dan 31.12.2024. godine](#) dostupan je na portalu Ministarstva finansija Republike Srpske.

⁴² Uključuje javni dug i garantovani dug javnih preduzeća na svim nivoima

unutrašnji dug za period 2025-2028. godine iznose 3,00%, 3,36%, 3,68% i 3,81% respektivno, a na vanjski dug 3,48%, 3,81%, 4,09% i 2,31%.

Procjena ukupnog duga Republike Srpske na kraju 2025. godine iznosi 7.233,2 milion KM, što je 38,8% BDP-a Republike Srpske⁴³. Stanje ukupnog spoljnog duga iznosi 4.442,0 miliona KM, dok stanje ukupnog unutrašnjeg duga iznosi 2.791,2 miliona KM. Na dan 30.09.2025. godine, u valutnoj strukturi ukupnog duga Republike Srpske dominiraju tri valute: EUR (49,2%), KM (37,6%) i SDR (4,8%). Od ukupnog duga Republike Srpske na kratkoročni dug (izvorne ročnosti) se odnosi samo 0,3%, dok je čitav preostali dug dugoročan i njegovo učešće iznosi 99,7%. Veći dio ukupnog duga, tj. 84,8% otplaćuje se po fiksnim kamatnim stopama. Od ukupnog spoljnog duga se po fiksnim uslovima otplaćuje 79,6%, dok se od ukupnog unutrašnjeg duga po fiksnim uslovima otplaćuje 93,4%. Kad je riječ o strukturi ukupnog duga Republike Srpske sa stanovišta instrumenata, utrživi dio duga (obveznice i trezorski zapisi) iznosi 37,5%, dok preostali dug predstavlja neutrživi dio duga (kredit i dug koji se izmiruje kroz akcioni plan ili u gotovini). Prosječna ponderisana kamatna stopa ukupnog duga Republike Srpske za 2025. godinu iznosi 4,4%, i to spoljnog duga 4,3%, a unutrašnjeg duga 4,5%. Prosječna ponderisana kamatna stopa ukupnog duga procijenjena za period 2025-2028. godine⁴⁴ iznosi 4,4%, 4,2%, 5,1% i 4,6%, i to spoljnog duga 4,3%, 4,1%, 5,2% i 4,5%, a unutrašnjeg duga 4,5%, 4,4%, 5,0% i 4,8% po godinama, respektivno.

Procjena za javni dug Brčko Distrikta je da će na kraju 2025. godine iznositi 51,3 miliona KM, što je 3,8% BDP-a Brčko distrikta BiH i cjelokupan iznos se odnosi na vanjski dug, pri čemu je najveći dio javnog duga denominovan u eurima.

Tabela 4.6: Stanje javnog duga i projekcije (u miliona KM)*

	2024	2025	2026	2027	2028
1. VANJSKI DUG (1.1+1.2+1.3+1.4)	9.242,0	10.666,6	12.212,4	12.899,1	13.212,5
1.1. Institucije BiH	43,4	38,5	34,7	50,8	66,8
- hartije od vrijednosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- zajmovi	43,4	38,5	34,7	50,8	66,8
1.2. Federacija BiH	5.084,5	6.134,8	6.891,1	6.911,0	6.710,7
- hartije od vrijednosti	0,0	684,5	1.369,1	1.369,1	1.369,1
- zajmovi	5.084,5	5.450,2	5.522,0	5.542,0	5.341,6
1.3. Republika Srpska	4.064,1	4.442,0	5.219,1	5.855,8	6.353,6
- hartije od vrijednosti	586,7	586,7	977,9	1.760,2	2.542,6
- zajmovi	3.477,4	3.855,3	4.241,2	4.095,6	3.811,0
1.4. Distrikt Brčko	50,0	51,3	67,5	81,5	81,4
- hartije od vrijednosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- zajmovi	50,0	51,3	67,5	81,5	81,4
2. UNUTRAŠNJI DUG (2.1+2.2+2.3)	4.503,9	4.915,9	4.655,1	4.635,9	4.488,8
2.1. Institucije BiH	8,9	7,0	5,0	3,1	1,1
- hartije od vrijednosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- zajmovi	8,9	7,0	5,0	3,1	1,1
2.2. Federacija BiH	1.818,5	2.117,7	2.202,9	2.289,4	2.282,4
- hartije od vrijednosti	1.423,3	1.542,0	1.529,6	1.541,1	1.479,1
- zajmovi	394,2	575,7	673,1	748,1	803,1
- ostalo	1,0	0,0	0,2	0,2	0,2
2.3. Republika Srpska	2.676,5	2.791,2	2.447,2	2.343,4	2.205,3
- hartije od vrijednosti	2.002,6	2.200,4	1.990,2	2.017,2	1.982,3

⁴³ Procijenjena vrijednost BDP-a za 2025. godinu iznosi 18.617 miliona KM.

⁴⁴ Vrijednosti kamatnih stopa su dobijene stavljanjem u odnos procijenjenog iznosa kamate za datu godinu i stanja duga u prethodnoj godini.

- zajmovi	636,4	561,1	435,1	309,5	209,4
- ostalo	37,5	29,7	21,8	16,7	13,6
2.4. Distrikt Brčko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- hartije od vrijednosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- zajmovi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
UKUPNO (1+2)	13.745,9	15.582,5	16.867,5	17.535,0	17.701,3

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD* Stanje vanjskog duga u 2024. godini dato je prema podacima MFiT

Tabela 4.7: Otplata glavnice javnog duga i projekcije (u mil. KM)*

	2024	2025	2026	2027	2028
Dug opšte države					
1. Institucije BiH	6,1	6,1	5,8	5,5	5,5
1.1. Vanjski dug	4,1	4,1	3,8	3,5	3,5
1.2. Unutrašnji dug	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
2. Federacija BiH	984,2	1.036,5	973,7	878,0	949,4
2.1. Vanjski dug	705,1	582,2	481,9	460,3	473,7
2.2. Unutrašnji dug	279,1	454,3	491,8	417,7	475,7
3. Republika Srpska	1.036,5	966,4	1.462,4	885,9	839,9
3.1. Vanjski dug	386,2	355,7	987,6	385,9	367,4
3.2. Unutrašnji dug	650,3	610,7	474,8	500,0	472,5
4. Distrikt Brčko	11,9	12,0	11,7	5,5	5,8
4.1. Vanjski dug	11,9	12,0	11,7	5,5	5,8
4.2. Unutrašnji dug	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
UKUPNO (1+2+3+4)	2.038,7	2.022,6	2.456,7	1.777,8	1.803,7

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

*Otplata glavnice vanjskog duga u 2024. godini je data prema podacima MFiT i razlikuje se u odnosu na zvanične podatke FMF, MFRS i BD za 1,5 miliona KM za FBiH, 0,1 milion KM za RS i 0,1 milion KM za BD

Potencijalne obaveze

Ukupne potencijalne obaveze BiH sastoje se od obaveza Federacije BiH i Republike Srpske. Potencijalne obaveze Federacije BiH se odnose na garancije izdate u okviru kreditno-garantnih programa Garancijskog fonda uspostavljenog 2020. godine u svrhu oporavka privrede od posljedica pandemije COVID-19, kojim upravlja Razvojna banka Federacije BiH i garanciju izdatu u korist konzorcija domaćih banaka koje su odobrile kredit JP Autoceste FBiH za potrebe izgradnje dijela autoceste na Koridoru Vc, dionica Mostar Sjever – Mostar Jug. Garancija Federacije BiH za JP Autoceste FBiH je izdata na ukupan iznos kredita 293,4 miliona KM. Prema proceni stanje duga po osnovu garantovanih obaveza iznosiće 108,5 miliona KM na kraju 2025. godine i 222,4 miliona KM na kraju 2026. godine.

Potencijalne obaveze opšte vlade Republike Srpske obuhvataju obaveze koje bi mogle pasti na teret budžeta Republike Srpske, po osnovu izdatih garancija, te budžete jedinica lokalne samouprave, po osnovu izdatih garancija jedinica lokalne samouprave, u slučaju njihovog aktiviranja. Prema podacima Ministarstva finansija Republike Srpske, procjenjuje se da će stanje duga po osnovu garantovanih obaveza na kraju 2025. godine iznositi 914,6 miliona KM. Od navedenog iznosa, 883,9 miliona KM je stanje duga po izdatim garancijama Republike Srpske(od čega se 8,8 miliona KM odnosi na garancije izdate za unutrašnja zaduženja jedinica lokalne samouprave, a 180,1 milion KM odnosi se na garancije izdate za unutrašnja zaduženja fondova socijalne sigurnosti), dok je 30,7 miliona KM stanje duga po izdatim garancijama jedinica lokalne samouprave.. U 2026. godini procjenjuje se da će stanje duga po izdatim garancijama Republike Srpske iznositi 976,4 miliona KM.

Tabela 4.9. Stanje potencijalnih obaveza u periodu 2025-2026. godina (u milionima KM)

	Stanje duga po osnovu garantovanih obaveza	
	2025	2026
1. Institucije BiH	0,0	0,0
2. Federacija BiH	108,5	222,4
2.1. Federacija BiH – Vlada	39,2	139,2
2.2. Garancije kantona	44,0	52,8
2.3. Garancije lokalnih samouprava	25,3	30,4
3. Republika Srpska	914,6	976,4
3.1. Budžet Republike Srpske	883,9	953,2
3.2. Jedinice lokalne samouprave	30,7	23,2
4. Distrikt Brčko	0,0	0,0
Ukupno	1.023,1	1.198,8
% BDP	1,8	2,0

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

4.7. Analiza osjetljivosti i upoređivanje s prethodnim programom

Osjetljivost budžetskih projekcija na alternativne scenarije i rizike

Ekonomsku politiku BiH trajno karakteriše visok stepen fiskalne stabilnosti koja se ogleda u gotovo uravnoteženom fiskalnom bilansu i veoma niskom učešću javnog duga u BDP-u (ispod 30%). Javni dug BiH tako je sistematski jedan od najnižih među zemljama EU i zemljama kandidatima. Ovakvo strateško opredjeljenje fiskalne politike značajno doprinosi otpornosti javnih finansija na potencijalne unutrašnje i vanjske šokove. Otpornost fiskalne pozicije BiH neposredno je testirana i potvrđena tokom zdravstvene i ekonomske krize izazvane pandemijom COVID-19. I u uslovima snažnih poremećaja privredne aktivnosti i povećanih fiskalnih potreba, budžetski deficit i javni dug nisu se otrgli kontroli, a nakon prestanka najintenzivnije faze krize došlo je do veoma brze fiskalne stabilizacije. Ovakva kretanja neposredno potvrđuju da fiskalni okvir BiH ima u sebi ugrađene čvrste mehanizme koji omogućavaju očuvanje stabilnosti javnih finansija i u prilično ekstremnim okolnostima.

Odgovorna fiskalna politika predviđena je i u srednjoročnom periodu. Prema osnovnom scenariju, u periodu 2026-2028. planiran je nizak fiskalni deficit, koji u prosjeku iznosi 1,6% BDP-a. U kombinaciji s očekivanim privrednim rastom, takav nivo deficita neće dovesti do povećanja učešća javnog duga u BDP-u u srednjem roku. Zapravo osnovni scenario predviđa blago smanjenje javnog duga u srednjem roku, s procijenjenih 26,9% BDP-a na kraju 2025. na 26,3% BDP-a do kraja 2028. godine.

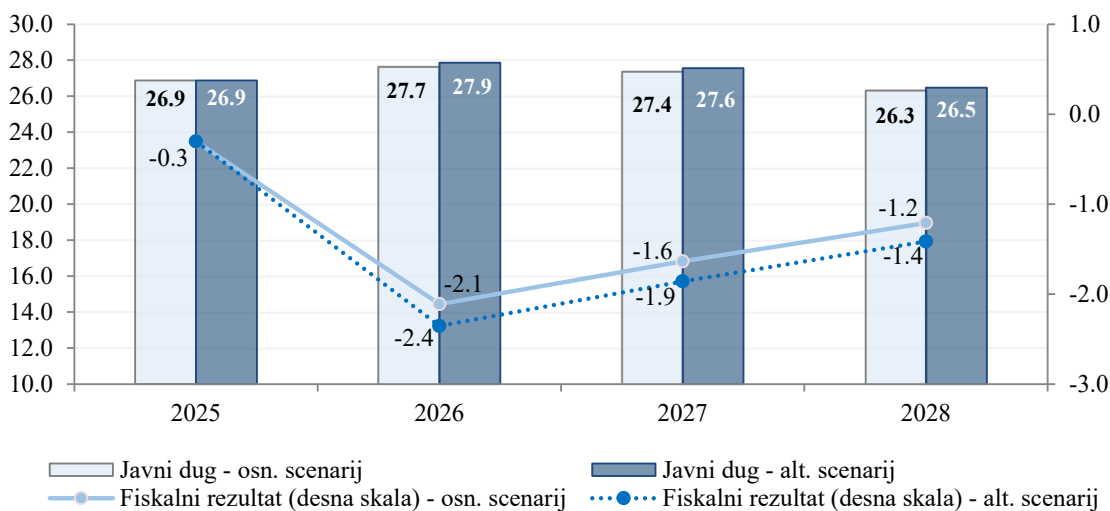
Međutim, kao i kod svih srednjoročnih makroekonomskih i fiskalnih projekcija, određeni stepen neizvjesnosti i rizika je neizbježan. Naime, iznesene projekcije zasnivaju se na većem broju pretpostavki o kretanjima u domaćoj ekonomiji i međunarodnom okruženju koje se nikada ne mogu u potpunosti predvidjeti. Ključni rizici po osnovni scenario su prepoznati i detaljnije razmotreni u odjeljku 3.3 ovog dokumenta.

U Grafikonu 4.3 prikazano je kretanje fiskalnog bilansa i javnog duga u osnovnom i alternativnom scenariju. Alternativni scenario zasnovan je na nepovoljnijim makroekonomskim pretpostavkama, koje su kvantifikovane i prikazane u tabelarnom pregledu u odjeljku 3.3 (Tabela: Alternativni scenariji i rizici). Na osnovu tih pretpostavki, Ministarstvo finansija i trezora BiH je izradilo i alternativnu projekciju javnih prihoda. Konkretno, projekcije javnih prihoda modifikovane su uslijed promjena BDP-a, uz pretpostavku jediničnog elasticiteta, tj. srazmjernog uticaja promjena BDP-a na promjene javnih prihoda. Na rashodnoj strani pretpostavljeno je zadržavanje svih planiranih fiskalnih politika, uključujući rashode za zaposlene, penzije, javne investicije i subvencije. Jedina promjena kod rashoda odnosi se na budžetska izdvajanja za kamate, koji su izmjenjeni kako bi se procijenila osjetljivost fiskalne pozicije i na potencijalni kamatni šok. U

tom cilju pretpostavljeno je povećanje kamatne stope na zaduživanje za tri procentna poena u odnosu na sadašnje kamatne stope po kojima se zemlja zadužuje. Ovo povećanje kamatnih stopa uticalo bi na sva nova zaduživanja države (radi finansiranja predviđenog fiskalnog deficita i refinansiranja dospjelog duga), kao i na dio postojećeg javnog duga s varijabilnom kamatnom stopom.

Rezultati prikazani u Grafikonu 4.3 ukazuju na to da fiskalna kretanja u BiH imaju relativno nisku osjetljivost na promijenjene makroekonomske pretpostavke, čak i u kombinaciji s kamatnim šokom. Razlike između osnovnog i alternativnog scenarija ostaju ograničene i ne dovode u pitanje ostvarivanje ključnih ciljeva fiskalne politike, a to je nizak i stabilan fiskalni deficit, kao i nizak, stabilan i blago opadajući javni dug. To u praksi znači da ni u razmatranom alternativnom scenariju ne bi postojala izražena potreba za prilagođavanjem fiskalne politike. Nisko učešće javnog duga u BDP-u, uz relativno mala budžetska izdvajanja za kamate, čini javne finansije BiH veoma otpornim na potencijalne nepovoljne promjene u makroekonomskom i finansijskom okruženju. Takva fiskalna pozicija jasno ukazuje da bi BiH mogla apsorbovati i znatno snažnije šokove od onih razmatranih u alternativnom scenariju, bez ugrožavanja fiskalne održivosti.

Grafikon 4.3: Javni dug i fiskalni bilans po osnovnom i alternativnom scenariju, 2025-2028.

Izvor: MFiT BiH

Poređenje sa prethodnim programom

Projekcija srednjoročnog fiskalnog okvira u odnosu na prethodni program pokazuje znatne razlike. Već u 2025. došlo je do primjetnog povećanja i javnih prihoda i rashoda u odnosu na plan, pri čemu su ukupni prihodi povećani za 1.193,7 miliona KM, a ukupni rashodi za 988,2 miliona KM. Ovakva kretanja rezultirala su smanjenjem fiskalnog deficita u 2025. u odnosu na prethodni program sa 380,7 miliona KM (0,7% BDP-a) na 175,2 miliona KM (0,3% BDP-a).⁴⁵ Na strani javnih prihoda došlo je do povećanja naplate poreskih prihoda i prihoda od doprinosa u odnosu na inicijalni plan, kao i do neuobičajeno snažnog rasta neporeskih prihoda, prije svega uslijed uplate po osnovu ostvarenog profita Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) od 244,3 miliona KM (0,4% BDP-a). Na strani rashoda došlo je do određenog prilagođavanja rashodnih politika na povećanje javnih prihoda, što je vodilo primjetnom povećanju javnih rashoda u odnosu na prethodni program. U Republici Srpskoj tokom 2025. usvojena su dva rebalansa budžeta kojima su predviđena povećanja javnih rashoda, dok su se u FBiH izmjene rashoda u odnosu na prethodni program desile već prilikom inicijalnog usvajanja budžeta, budući da je budžet FBiH usvojen krajem januara 2025, nakon pripreme ERP 2025-2027. godine.

Projekcije javnih prihoda u 2026. i 2027. u novom ERP-u uvažavaju usporavanje rasta prihoda od doprinosa, kao rezultat smanjenja stope doprinosa na teret poslodavaca u FBiH, kao i smanjenje neporeskih prihoda u

⁴⁵ U međuvremenu je došlo i do revizije nominalnog BDP-a BiH naviše u odnosu na prethodni program.

odnosu na 2025, budući da, u skladu s dobrom budžetskom praksom, vanredno povećanje ovih prihoda u 2025. nije tretirano kao trajni fiskalni prihod. Takođe, u srednjoročnom planiranju javnih prihoda nastavilo se s principom konzervativnog planiranja, što je sve zajedno dovelo do umjerenog smanjenja javnih prihoda u 2026. i 2027. u odnosu na prethodni program (Tabela 4.8). S druge strane, povećanje javnih rashoda koje se najvećim dijelom već desilo u 2025, trajnije je prirode što je rezultiralo sistematski većim javnim rashodima u srednjem roku u odnosu na ranije projekcije.

Niže projekcije javnih prihoda, uz više projekcije javnih rashoda, dovele su do primjetnog povećanja fiskalnog deficita u odnosu na prethodni program. Tako je deficit u 2026. veći za 1.319,6 miliona KM (oko 2,1% uporedivog BDP-a), a u 2027. za 1.462,8 miliona KM (oko 2,2% uporedivog BDP-a) u odnosu na ERP 2025-2027. godine. Ove promjene, međutim, neće uticati na fiskalnu i makroekonomsku stabilnost BiH, budući da je u prošlogodišnjem ERP-u planirana veoma restriktivna fiskalna politika, odnosno fiskalni suficit u 2026. i 2027. godini. Uzimajući to u obzir, predviđene promjene politika i fiskalnog rezultata u 2026. i 2027. u odnosu na prethodni program, iako podrazumijevaju znatno povećanje fiskalnog deficita, ne dovode u pitanje poziciju BiH kao jedne od fiskalno najstabilnijih evropskih zemalja.

Tabela 4.8: Poređenje fiskalnog rezultata sa prethodnim programom

	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
	ERP 2025-2027.				
Ukupni prihodi	22.176,0	23.706,2	25.226,2	26.975,4	
Ukupni rashodi	22.859,6	24.086,9	25.194,0	26.560,0	
Neto zaduživanje/kreditiranje	-683,6	-380,7	32,2	415,4	
	ERP 2026-2027.				
Ukupni prihodi	22.380,2	24.899,9	25.194,8	26.247,8	27.343,1
Ukupni rashodi	22.587,9	25.075,1	26.482,2	27.295,2	28.156,0
Neto zaduživanje/kreditiranje	-207,7	-175,2	-1.287,4	-1.047,4	-812,9
	Razlika				
Ukupni prihodi	204,2	1.193,7	-31,4	-727,6	
Ukupni rashodi	-271,7	988,2	1.288,2	735,2	
Neto zaduživanje/kreditiranje	475,9	205,5	-1.319,6	-1.462,8	

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

4.8. Kvalitet javnih finansija

Unapređenje upravljanja javnim finansijama predstavlja jedan od strateških prioriteta vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini, a efikasne javne finansije predstavljaju temelj za ispunjavanje zahtjeva iz procesa evropskih integracija Bosne i Hercegovine, posebno u svjetlu novog instrumenta Evropske unije – Plana rasta za Zapadni Balkan. Reformske mjere koje će doprinijeti kvalitetu javnih finansija u Bosni i Hercegovini, definisane su u Sveobuhvatnoj strategiji upravljanja javnim finansijama u BiH za period 2021-2025. godina, kao i u pojedinačnim strategijama svih nivoa vlasti. Imajući u vidu da institucionalni okvir za oblast upravljanja javnim finansijama u Bosni i Hercegovini karakteriše visok stepen decentralizacije, ključni faktor za uspjeh reformskih aktivnosti je usklađenost svih nivoa vlasti u realizaciji mjera definisanih strateškim dokumentima.

Postojeći strateški okvir za oblast javnih finansija u Bosni i Hercegovini ističe krajem 2025. godine, te su tokom godine pokrenute aktivnosti na izradi novog okvira na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini za period 2026-2030. godina. Strateški okvir, kao i do sada, činiće pojedinačne strategije svih nivoa vlasti, kao i Sveobuhvatna strategija upravljanja javnim finansijama u BiH, sa velikim brojem harmonizovanih aktivnosti. Reformske aktivnosti u budućem strateškom okviru biće, jednim dijelom, nastavak započetih značajnih reformi u oblasti javnih finansija, prije svega priprema budžeta u programskom formatu, ali će se definisati i nove, na osnovu preporuka Evropske komisije u okviru ekonomskog i finansijskog dijaloga. Objavljene eksterne ocjene PEFA, PIMA i SIGMA će, takođe, dati smjernice za definisanje reformi do 2030. godine na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

Nakon održavanja prvog Dijaloga o politikama upravljanja javnim finansijama između Evropske unije i Bosne i Hercegovine u maju 2024. godine, te drugog u martu 2025. godine, nedvosmislena je opredjeljenost vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini na daljem unapređenju oblasti javnih finansija.

Tokom 2025. godine, na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini su nastavljene aktivnosti na unapređenju makroekonomskih i fiskalnih projekcija, povećanju kredibilitnosti Fiskalnog okvira PER-a, te jačanju kapaciteta institucija za izradu Programa ekonomskih reformi BiH, kroz realizaciju IPA 2018 projekta „Podrška Programu ekonomskih reformi BiH“. Pored toga, nastavljene su aktivnosti na implementaciji jedne od najznačajnijih reformi u oblasti javnih finansija – izrada i praćenje budžeta u programskom formatu, kroz EU projekat „Nastavak podrške upravljanju javnim finansijama u BiH“.

Vlada Federacije BiH i dalje ostaje snažno opredjeljena za poboljšanje funkcionalnosti tržišta rada i stvaranja konkurentnijeg poslovnog okruženja. Uspostava tehnološki naprednijeg sistema fiskalizacije u Federaciji BiH u značajnoj mjeri će uticati na smanjenje neformalne ekonomije. Aktivnosti modernizacije poreske administracije u Federaciji BiH, kroz unapređenje procesa i implementaciju naprednijih informacionih sistema, uticaće na poboljšanje poslovnog okruženja i smanjenje neformalne ekonomije kroz pojednostavljenje pružanja usluga obveznicima, kao i brži protok razmjene informacija između poreskih administracija u Bosni i Hercegovini. S druge strane, kada je riječ o međunarodnoj saradnji u oblasti poreskih pitanja, nastavkom aktivnosti iz okvira Globalnog foruma o transparentnosti i razmjeni informacija u poreske svrhe i Inkluzivnog okvira za provedbu mjera protiv smanjenja poreske osnovice i premještanja dobiti (BEPS), sprječava se erozija poreske osnovice i premještanje dobiti izvan Federacije BiH, a u cilju povećanja efikasnosti sistema naplate javnih prihoda u budućem periodu. Poboljšanjem koordinacije i odgovornosti između svih nivoa vlasti u pripremi makroekonomskih prognoza, projekcija javnih prihoda i rashoda u Federaciji BiH, jača se sistem fiskalne koordinacije unutar Federacije BiH, u svrhu povećanja stepena pouzdanosti i predvidljivosti srednjoročnih fiskalnih projekcija.

U Republici Srpskoj su tokom 2025. godine nastavljene aktivnosti na realizaciji postojeće i izradi nove Strategije upravljanja javnim finansijama za period 2026-2030. godina. Novi strateški okvir, koji se priprema uz tehničku podršku SIGMA, usmjeren je na dalje jačanje fiskalne odgovornosti, transparentnosti i usklađivanje sa međunarodnim standardima i zahtjevima EU. Tokom 2025. godine, nastavljene su aktivnosti na uspostavljanju novog, unapređenog, sistema fiskalizacije. Nakon što je u 2024. godini započela fiskalizacija prve grupe obveznika, u 2025. godini okončan je proces fiskalizacije druge grupe obveznika, odnosno završen je postupak inicijalne fiskalizacije svih obveznika u Republici Srpskoj. Sa ciljem približavanja poreskog opterećenja radnika i preduzetnika, usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima kojim se uređuje oblast sezonskih i drugih privremenih poslova. Predmetnim zakonom uvedene su nove kategorije obveznika doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, a radi se o licima koja su radno angažovana na sezonskim i drugim poslovima privremenog karaktera. U decembru 2025. godine, usvojen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, u cilju oslobađanja od oporezivog dijela ličnog primanja pojedinih kategorija, te suzbijanja sive ekonomije u pogledu isplaćivanja naknada za određeni vid privremenog i sezonskog rada. Takođe, usvojene su izmjene Zakona o porezu na dobit, dok se novi Zakon o porezu na nepokretnosti planira u narednom periodu. U septembru 2025. godine, Vlada Republike Srpske formirala je Koordinacioni odbor za borbu protiv sive ekonomije, koji aktivno radi na kreiranju i realizaciji mjera za borbu protiv sive ekonomije.

4.9. Fiskalno upravljanje i budžetski okviri

Budžetski proces u BiH započinje donošenjem Globalnog okvira fiskalnog bilansa i politika u Bosni i Hercegovini (GOFBP) od strane Fiskalnog savjeta u BiH za period od tri godine. Fiskalni savjet koordiniše fiskalnu politiku u BiH radi osiguranja makroekonomske stabilnosti i održivosti javnih finansija svih nivoa vlasti. Dokument GOFBP se radi na osnovu Zakona o Fiskalnom savjetu u BiH, a sadrži sve potrebne elemente koji su nosiocima fiskalnih politika u BiH neophodni za izradu svojih dokumenata okvirnih budžeta, kao i

godišnjih budžeta. Ti elementi su: fiskalni ciljevi definisani kao primarni fiskalni bilans (primarni suficit ili primarni deficit), projekcije ukupnih indirektnih poreza zasnovanih na makroekonomskim projekcijama i njihova raspodjela za narednu fiskalnu godinu, te prijedlog gornje granice zaduženja budžeta institucija BiH, RS, FBiH i DB. Navedeni elementi, čije usaglašavanje predstavlja osnovnu pretpostavku za budžetsko planiranje nosilaca fiskalnih politika u BiH, čine suštinu fiskalne koordinacije u BiH.

Postupak je isti za proceduru izrade Dokumenta okvirnog budžeta (DOB) na svim nivoima vlasti u BiH. Imajući u vidu izrazitu fiskalnu decentralizaciju i samostalnost svakog nivoa vlasti u BiH u utvrđivanju fiskalne politike, struktura rashoda budžeta prezentovana u tabelarnim pregledima GOFBP je okvirna za svaki nivo vlasti, a svaki nivo vlasti, u skladu sa usvojenim politikama, određuje konačnu strukturu rashoda i prihoda u svojim DOB-ima i godišnjim budžetima. U ovom procesu, svaki nivo vlasti u BiH, ima i primjenjuje svoje zakone o budžetskom sistemu i budžetima i definiše izrade DOB-a za naredne tri godine.

U cilju poboljšanja efikasnosti i efektivnosti korištenja javnih sredstava, na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini u toku je reforma prelaska sa tradicionalne metode linijskog budžetiranja na savremeniji model programskog budžetiranja. Programsko budžetiranje pruža mogućnost da se budžetske informacije strukturiraju i uspostavi veza između raspodjele budžetskih sredstava i strateških ciljeva, što bi uključilo ostale budžetske procese – izvršenje, monitoring i izvještavanje o budžetu.

U Federaciji BiH, priprema budžeta propisana je Zakonom o budžetima u Federaciji BiH, gdje su budžetskim kalendarom definisani rokovi pripreme, izrade i usvajanja budžetskih dokumenata. Na prijedlog Federalnog ministarstva finansija, Vlada FBiH donosi Smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje, što predstavlja osnov za dalje planiranje budžeta u FBiH. Budžetski proces u Federaciji BiH odvija se u dvije faze: proces srednjoročnog planiranja (podrazumijeva izradu Dokumenta okvirnog budžeta FBiH) i proces izrade Budžeta FBiH. U Dokumentu okvirnog budžeta FBiH postavljen je strateški okvir i gornje granice resursa, unutar kojih bi trebalo da se priprema godišnji budžet. Osnov za izradu DOB-a FBiH predstavljen je u Globalnom okviru fiskalnog bilansa i politika BiH, koji donosi Fiskalni savjet u BiH za razdoblje od tri godine. Koordinacija fiskalne politike u FBiH obavlja se putem Fiskalnog koordinacijskog tijela u FBiH, koje je mjerodavno za predlaganje i realizaciju fiskalnih ciljeva budžeta Federacije i nižih nivoa vlasti u FBiH. Pored toga, u nadležnosti Fiskalnog koordinacijskog tijela je kontrola implementacije fiskalnih pravila, praćenje realizovanja postavljenih ciljeva i kriterija kod donošenja i izvršenja budžeta. Izvršavanje budžeta zasniva se na Zakonu o izvršavanju budžeta za nivo Federacije i kantona, a za niže nivoe izvršavanje budžeta je definisano odlukom. Konsolidovani budžet Federacije BiH obuhvata budžet Federacije BiH, budžete kantona, budžete jedinica lokalne samouprave i budžete vanbudžetskih fondova.

Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske definiše se budžetski sistem Republike Srpske i izrada Dokumenta okvirnog budžeta Republike Srpske, kao osnove za pripremu i izradu godišnjeg budžeta. Svake godine donosi se DOB Republike Srpske za sljedeću godinu i naredne dvije godine, a namjena mu je da postavi strateški okvir i gornje granice resursa, unutar kojih bi trebalo da se priprema godišnji budžet. U tom kontekstu, priprema i izrada budžeta zasniva se na Dokumentu okvirnog budžeta. Ključni cilj ovog dokumenta je da osigura bolju povezanost između prioriternih politika Vlade i načina na koje ona alokira javne resurse. Takođe, Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske uređuje se, između ostalog, pripadnost i raspodjela prihoda od indirektnih i direktnih poreza, kao i neporeskih prihoda u Republici Srpskoj. Tim zakonom uređena su i opšta pravila budžetskog sistema Republike Srpske, kao i odredbe kojima je određeno da se budžetska sredstva koriste za finansiranje funkcija budžetskih korisnika, izvršavanje njihovih zadataka i ostale namjene koje su u skladu sa Ustavom i zakonom, kao i propisima organa jedinica lokalne samouprave i fondova. Zakon o fiskalnoj odgovornosti Republike Srpske uređuje fiskalna pravila, mjere i procedure na osnovu kojih se uspostavlja fiskalni okvir, ograničava javna potrošnja, jača odgovornost za efikasno i efektivno korišćenje budžetskih sredstava, osniva Fiskalni savjet Republike Srpske i jača sistem kontrola i nadzora. Ovim zakonom definisana su opšta i posebna fiskalna pravila. Opšta fiskalna pravila odnose se na ukupan budžetski sistem Republike Srpske, odnosno definisani su prihvatljivi nivoi javnog duga Republike Srpske (ne može biti veći

od 55% BDP-a) i konsolidovanog budžetskog deficita (ne može biti veći od 3% BDP-a). S druge strane, posebna fiskalna pravila predstavljaju obavezujuće, automatske mjere ukoliko indikatori iskazani opštim fiskalnim pravilima dostignu vrijednosne pragove definisane ovim zakonom.

Fiskalna pravila u BiH su određena na nivou Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta. U Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Brčko distrikta BiH, propisano je da „udio budžetskog deficita u bruto društvenom proizvodu ne može prelaziti 3% bruto društvenog proizvoda Distrikta na kraju prethodne fiskalne godine”. Fiskalno pravilo o dugu biće ugrađeno u Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Brčko distrikta BiH, koji je u proceduri izrade. Zakonom o unutrašnjem dugu Brčko distrikta utvrđena su ograničenja iznosa unutrašnjeg duga Brčko distrikta, prema kojima kratkoročni dug ni u kom vremenskom periodu ne smije preći 5% redovnih prihoda prikupljenih u prethodnoj fiskalnoj godini, te da Distrikt može stvoriti obaveze po osnovu dugoročnog duga samo ako je u vrijeme zaduženja iznos otplate duga otplativ u bilo kojoj narednoj godini za sav neizmireni dugoročni unutrašnji dug Distrikta i predloženo zaduženje koje će nastati ne prelazi 10% redovnih prihoda prikupljenih u prethodnoj fiskalnoj godini.

U Federaciji BiH, priprema budžeta propisana je Zakonom o budžetima u Federaciji BiH, gdje su budžetskim kalendarom definisani rokovi pripreme, izrade i usvajanja Dokumenta okvirnog budžeta Federacije BiH i budžeta Federacije BiH.

Zakonom o budžetima u Federaciji BiH, definisana su numerička fiskalna pravila:

- Planirani tekući bilans budžeta mora biti pozitivan ili jednak nuli, izuzev u slučajevima elementarne nepogode ili stanja prirodne katastrofe koje proglasi zakonodavno tijelo i to u slučaju kada visina utvrđenih šteta dosegne ili premaši 20% ostvarenih rashoda u prethodnoj fiskalnoj godini.
- Kratkoročni dug nastao zaduženjem radi privremenog finansiranja deficita nastalog iz gotovinskog toka otplate se u periodu od jedne godine i niti u jednom vremenskom periodu u toku fiskalne godine neće preći 5% ostvarenih prihoda bez primitaka u prethodnoj fiskalnoj godini.

Nezavisne fiskalne institucije. Zakonom o Fiskalnom savjetu u BiH je osnovan Fiskalni savjet sa zadatkom koordinacije fiskalne politike u BiH radi osiguranja makroekonomske stabilnosti i održivosti svih nivoa vlasti u BiH. U nadležnosti Fiskalnog savjeta je izrada fiskalnih ciljeva budžeta i gornjih granica zaduženja za naredne tri godine, te izrada makroekonomskih projekcija u okviru dokumenta Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika, koji se donosi svake godine za sljedeću godinu i naredne dvije godine.

Koordinacija fiskalne politike u Federaciji BiH obavlja se putem Fiskalnog koordinacijskog tijela u Federaciji BiH, koje je mjerodavno za predlaganje i realizaciju fiskalnih ciljeva budžeta Federacije i nižih nivoa vlasti u FBiH. Pored toga, u nadležnosti Fiskalnog koordinacijskog tijela je kontrola implementacije fiskalnih pravila, praćenje realizovanja postavljenih ciljeva i kriterija kod donošenja i izvršenja budžeta.

Sprovođenjem Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj, kroz Fiskalni savjet Republike Srpske, koji je uspostavljen u julu 2017. godine, značajno je unaprijeđena fiskalna odgovornost i disciplina za trošenje javnih sredstava u cijelom budžetskom sistemu Republike Srpske, kako na republičkom nivou, tako i na nivou jedinica lokalne samouprave i vanbudžetskih fondova. Fiskalni savjet analizira i provjerava makroekonomske i fiskalne pretpostavke i projekcije korištene u izradi vladinih dokumenata, daje nezavisnu i kredibilnu ocjenu ekonomske politike, procjenjuje osnovne fiskalne rizike i vjerovatnoću da će Vlada ispuniti svoje ciljeve u budućnosti, procjenjuje u kojoj mjeri je Vlada ispunila postavljene fiskalne ciljeve i provjerava da li su poštovana fiskalna pravila. Vlada Republike Srpske preduzela je čitav niz mjera s ciljem podrške zaposlenima u javnom sektoru i najranjivijim kategorijama društva (penzioneri, borci, mladi, nezaposleni roditelji sa četvoro i više djece, djeca poginulih boraca koja se vode u evidenciji Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske) da što lakše prebrode krizu izazvanu visokom inflacijom. Mjere koje je preduzela Vlada kao odgovor na trenutnu krizu odrazile su se na povećanje rashoda, što se u konačnici odrazilo na visoko učešće konsolidovanog budžetskog deficita u BDP-u u 2022. godini čime je pređen prag konsolidovanog budžetskog

deficita od 3%, koji je propisan Zakonom o fiskalnoj odgovornosti. Iz tog razloga, Narodna skupština Republike Srpske je donijela Odluku o usvajanju Programa fiskalne konsolidacije za period 2024-2026. godina kojim je planirano postepeno smanjenje konsolidovanog budžetskog deficita, što se pozitivno reflektuje na fiskalnu stabilnost.

Finansijsko izvještavanje. Svi nivoi vlasti u BiH su svojim podzakonskim aktima regulisali finansijsko izvještavanje, te izrađuju i objavljuju kvartalne i godišnje izvještaje o izvršenju budžeta. U pogledu konsolidovanog izvještavanja za BiH, Centralna banka BiH (CBBiH) objavljuje izvještaje o vladinim operacijama za sve sektore opšte vlade u BiH u skladu sa GFS 2014. Prelazak sa linijskog na programski budžet značajno će doprinijeti povećanju efikasnosti korišćenja javnih sredstava na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

U Federaciji BiH, izvršavanje budžeta temelji se na Zakonu o izvršavanju budžeta za nivo Federacije i kantona, a za niže nivoe izvršavanje budžeta je definisano odlukom. Konsolidovani budžet Federacije BiH obuhvata Budžet Federacije BiH, budžete kantona, budžete jedinica lokalne samouprave i budžeta vanbudžetskih fondova. Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u Federaciji BiH, uređena je oblast koja se odnosi na finansijsko izvještavanje. U skladu s tim, u Federaciji BiH sačinjavaju se konsolidovani periodični i godišnji izvještaji gdje su uključeni niži nivoi vlasti i vanbudžetski fondovi. Ovi izvještaji redovno se objavljuju na web stranici Federalnog ministarstva finansija. Javna preduzeća koja se finansiraju iz javnih prihoda ili preduzeća za koja Vlada FBiH izdaje garancije za zaduživanje (Željeznice FBiH, Ceste FBiH i Autoceste FBiH) dostavljaju periodične i godišnje finansijske izvještaje o izvršenju poslovnog plana Federalnom ministarstvu finansija. Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u Federaciji BiH u velikoj mjeri je usklađen sa obaveznim statističkim standardom Evropske unije (ESA 2010) te statističkim sistemom Međunarodnog monetarnog fonda (GFS 2014).

U oblasti finansijskog izvještavanja, budžetski korisnici u Republici Srpskoj, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, kao osnov za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja primjenjuju IPSAS standarde, koji počivaju na obračunskoj osnovi računovodstva. Jedan od primarnih ciljeva primjene IPSAS jeste povećanje kvaliteta finansijskih izvještaja u budžetskom sektoru, ali i osiguranje uporedivosti finansijskih izvještaja opšte namjene koje pripremaju budžetski korisnici sa finansijskim izvještajima opšte namjene prezentovanih od drugih subjekata izvještavanja (realnog sektora). U skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, počev od 2017. godine, na internet stranici Ministarstva finansija Republike Srpske mjesečno se objavljuju finansijski podaci za centralnu vladu Republike Srpske, a kvartalno se objavljuju konsolidovani podaci za centralnu vladu Republike Srpske, vanbudžetske fondove koji nisu uključeni u republički budžet i sve jedinice lokalne samouprave. Podaci se prezentovani u GFS kodovima (GFS 2014) i dostupni su na srpskom i engleskom jeziku. U narednom periodu težiće se uvođenju što više budžetskih korisnika koji posjeduju vlastite bankovne račune u trezorski sistem, budući da određeni broj budžetskih korisnika u cijelosti ili djelimično posluje izvan trezorskog sistema i njihovi podaci se uključuju u konsolidovane finansijske izvještaje na osnovu dostavljenih izvještaja iz njihovih inokosnih glavnih knjiga. Uvođenje što većeg broja takvih korisnika u cjelovito poslovanje kroz trezorski sistem, te razvoj i stavljanje u upotrebu Konsolidacijske glavne knjige trezora, unaprijediće efikasnost izrade konsolidovanih finansijskih izvještaja Republike Srpske. Unapređenje procesa konsolidacije drugih kontrolisanih entiteta, koji nemaju status budžetskih korisnika, takođe zahtijeva kontinuirani napor u narednom periodu.

Reforme u oblasti javnih finansija sadržane su u pojedinačnim Strategijama upravljanja javnim finansijama za period 2021-2025. godina i Sveobuhvatnoj strategiji upravljanja javnim finansijama u BiH za period 2021-2025. godina. Postojeći strateški okvir za oblast javnih finansija u Bosni i Hercegovini ističe krajem 2025. godine, te su tokom godine pokrenute aktivnosti na izradi novog okvira na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini za period 2026-2030. godina. Strateški okvir, kao i do sada, činiće pojedinačne strategije svih nivoa vlasti, kao i Sveobuhvatna strategija upravljanja javnim finansijama u BiH, sa velikim brojem harmonizovanih aktivnosti.

U toku je implementacija IPA projekta kojim se realizuje jedna od velikih reformi u oblasti javnih finansija, izrada budžeta u programskom formatu, koja ima za cilj efikasnije i transparentnije planiranje i trošenje javnih sredstava. Za implementaciju programskog budžeta na svim nivoima vlasti u BiH, sredinom 2025. godine u produkcijsku fazu je pušten softver za pripremu budžeta u programskom formatu. Takođe, Svjetska banka pruža tehničku pomoć na planu fiskalnog upravljanja, uz finansiranje Evropske unije, kroz Trust fond za jačanje fiskalnog upravljanja na Zapadnom Balkanu.

Kako bi se stvorio pravni okvir za uvođenje programskog budžeta u toku je priprema Zakona o izmjeni i dopuni zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Istim je definisano da će se implementacija programskog budžetiranja primjenjivati postupnim uvođenjem programskog formata budžeta, počevši s budžetskim ciklusom za 2026. godinu za nivo Federacije i vanbudžetske fondove na nivou Federacije, odnosno za 2027. godinu za nivo kantona i vanbudžetske fondove na nivou kantona. Implementacija programskog budžetiranja neće se primjenjivati na gradove i opštine.

Tokom 2025. godine, nastavljena je implementacija IPA projekta Podrška Programu ekonomskih reformi u BiH, sa ciljem unapređenja kapaciteta u oblasti fiskalnog računovodstva i konsolidacije fiskalnih podataka za potrebe pripreme PER-a. U cilju unapređenja procedura za pripremu PER-a, a u saradnji sa projektnim timom, ažurirane su smjernice za izradu Poglavlja 4 PER-a Fiskalni okvir, te pripremljene Instrukcije za primjenu ESA 2010 metodologije u fiskalnom izvještavanju na svim nivoima. Takođe, organizovane su radionice sa ministarstvima finansija svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini u cilju unapređenja kapaciteta i procedura za izradu pojedinačnih dijelova Fiskalnog okvira. Ove aktivnosti su u skladu sa drugom preporukom Zajedničkih zaključaka sa Ekonomskog i finansijskog dijaloga Evropske unije i regionalnih partnera iz maja 2025. godine.

Unapređenjem sistema javnih investicija osiguraće se efikasnije upravljanje javnim finansijama, odnosno osiguraće se bolje planiranje i upravljanje, nadzor nad javnim investicijama, unaprijediti procjena troškova po projektima, kao i utvrđivanje prioriteta investicija. Cilj je osigurati usklađenosti programa javnih investicija sa strateškim dokumentima i budžetima na svim nivoima vlasti, kao i unaprijediti efikasnost trošenja javnih sredstava. Ova mjera planirana je u pojedinačnim i sveobuhvatnoj PFM strategiji. Istovremeno, ove aktivnosti su u skladu sa dijelom prve preporuke Zajedničkih zaključaka koja se tiče povećanja učešća kapitalnih investicija u BDP usvajanjem mjera za poboljšanje upravljanja javnim investicijama i omogućavanjem ubrzane implementacije onih investicionih projekata koji su bili predmet jasne pozitivne procjene troškova i koristi.

U okviru IPA projekta, u izradi je novi informacioni sistem za upravljanje javnim investicijama na svim nivoima vlasti u BiH, a koji će biti povezan sa informacionim sistemom za pripremu budžeta i finansijsko upravljanje (ISFU). Takođe, usaglašen je novi i jedinstveni IP obrazac za sve nivoe vlasti u Bosni i Hercegovini. Ministarstvo finansija i trezora BiH je planiralo osnivanje komisije za ocjenu kandidovanih projektnih prijedloga javnih investicija institucija BiH, nakon usvajanja nove Odluke o načinu i kriterijumima za pripremu, izradu i praćenje realizacije Programa javnih investicija institucija BiH.

Vlada Federacije BiH donijela je Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o načinima i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije Programa javnih investicija. Cilj donošenja ove uredbe je unaprijediti zakonodavni okvir koji će osigurati bolju pripremu projekata za buduće finansiranje iz sredstava Evropske unije i Investicionog okvira za Zapadni Balkan. Uredba je usklađena sa evropskim zakonodavstvom i zahtjevima Evropske unije. Radi usklađenosti sa Zakonom o budžetima u FBiH i propisima Evropske unije, uvode se i jasnije definicije za male, srednje i velike projekte. Precizirano je da je projekat male vrijednosti projekat čija je ukupna vrijednost veća od 100.000 KM, a manja od 2.000.000 KM, dok projekat srednje vrijednosti ima ukupnu vrijednost veću od 2.000.000 KM, a manju od 30.000.000 KM. Projekat velike vrijednosti je projekat čija je ukupna vrijednost veća od 30.000.000 KM. Pored toga, postavljeni su i viši standardi pripreme projektne dokumentacije kod složenijih i finansijski značajnijih projekata. Izmijenjen je i

obrazac za ocjenu projekata kojim se vrši usklađivanje sa zahtjevima EU. Novim modelom za ocjenu projekata utvrđuju se jedinstveni kriteriji za razlikovanje zrelih od manje zrelih projekata u svrhu formiranja liste sektorskih infrastrukturnih projekata koju je kasnije potrebno spojiti s ciljem dobijanja Jedinstvene liste infrastrukturnih projekata na nivou BiH.

Dio druge preporuke Zajedničkih zaključaka odnosi se na procjenu fiskalnih rizika i potencijalnih obaveza u vezi sa preduzećima u javnom vlasništvu, te su, u cilju ispunjavanja ove preporuke, tokom 2025. godine preduzete aktivnosti na njenoj realizaciji. U Federaciji BiH, za rješavanje problema transparentnosti i dobrog upravljanja u javnim preduzećima, uspostavljena je jedinica za praćenje rada javnih preduzeća pri Generalnom sekretarijatu Vlade FBiH. Zadatak ove jedinice će biti prvobitna analiza stanja, uključujući izvještaje i preporuke međunarodnih institucija i izrada podzakonskih akata koji će regulisati njen rad.

Ministarstvo finansija Republike Srpske, od 2023. godine, uz podršku Međunarodnog monetarnog fonda, preduzima aktivnosti vezane za upoređivanje i analiziranje podataka o finansijskim rezultatima javnih preduzeća od posebnog interesa, u cilju izvještavanja o fiskalnim rizicima koji se odnose na javna preduzeća. U julu 2025. godine, Ministarstvo finansija Republike Srpske izradilo je Izvještaj o fiskalnim rizicima javnih preduzeća u Republici Srpskoj u 2024. godini, koji je Vlada Republike Srpske usvojila na 127. sjednici, održanoj 24.07.2025. godine. Navedeni izvještaj se izrađuje na godišnjem nivou i pruža uvid u finansijsku poziciju javnih preduzeća i fiskalne rizike koje isti mogu prouzrokovati. Sažetak Izvještaja je javno dostupan na internet stranici Ministarstva finansija Republike Srpske.

4.10. Održivost javnih finansija

Demografske promjene, dugoročno posmatrano, predstavljaju jedan od ključnih problema sa kojim se BiH suočava. Negativni demografski trendovi pogoršavaju poziciju tržišta rada i fiskalnu poziciju, kao i održivost svih budžetskih davanja, sistema javnog zdravstva, penzija i obrazovanja. Demografsku sliku karakteriše niska stopa nataliteta i visok nivo migracija. Demografske promjene imaju značajan utjecaj na poreske prihode te zahtijevaju prilagođavanje fiskalne politike kako bi se očuvala fiskalna stabilnost. Zbog ustavnog uređenja i posebnih zakonodavnih okvira za finansiranje i ostvarivanje prava u sistemima penzijskog i zdravstvenog osiguranja, za ocjenu dugoročne održivosti ovih sistema u BiH potrebno je izraditi zasebne analize i projekcije za Federaciju BiH i Republiku Srpsku.

Uvođenjem Fondova za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske u budžet Republike Srpske od 1. januara 2016. godine i Federacije BiH u budžet FBiH od 1. januara 2020. godine, vlade oba entiteta iskazale su opredjeljenje da penzionerska populacija ima prioritet u isplati budžetskih davanja. Na taj način, izvršena je i potpuna fiskalna konsolidacija Fondova PIO.

Reforma penzijskog sistema je sprovedena u Republici Srpskoj 2011. godine, a u Federaciji BiH 2018. godine. Reforma je u oba entiteta dala značajne rezultate u pogledu održivosti penzijskog sistema u srednjem roku. Međutim, zbog demografskih kretanja, biće neophodno u narednom periodu veoma pažljivo pratiti parametre penzijskog sistema, posebno u segmentu adekvatnosti penzija, kako bi se moglo pravovremeno reagovati na negativne demografske ili ekonomske trendove. Zbog starenja stanovništva i odlaska mladih i radno sposobnih, u narednim godinama se očekuje manji broj uplatilaca doprinosa, te se očekuje da će dugoročno penzijski sistem biti ugrožen, a budžetski sistem preopterećen. Izazovi za naredni period u oblasti sistema zdravstvene zaštite posebno su vezani za starenje populacije, rast malignih oboljenja, praćenje savremenih tehnologija medicinske opreme i metoda liječenja i revidiranje mreže zdravstvenih ustanova.

Strateško opredjeljenje Vlade Republike Srpske je da se izmire dospjele neizmirenih obaveza javnih zdravstvenih ustanova i Fonda zdravstvenog osiguranja iz prethodnog perioda, te izvrši uvođenje javnih zdravstvenih ustanova u trezorski sistem poslovanja.⁴⁶ Prethodno navedenim će se očuvati fiskalna disciplina

⁴⁶ Od 2021. godine u trezorski sistem na nivou Republike Srpske uvedena su 4 zavoda, a na nivou jedinica lokalne samouprave u Republici Srpskoj 18 domova zdravlja. Plan je da se do 2025. godine u trezorski sistem ukupno uvede 37 domova zdravlja.

u okviru zdravstvenog sistema, te stvoriti pretpostavke za strukturnu reformu sistema, koja će se zasnivati na normiranju mreže zdravstvenih ustanova, te iznalaženju novih modela finansiranja zdravstvenog osiguranja. Reformom zdravstvenog sistema biće uspostavljen finansijski održiv sistem, koji će omogućiti efikasniju zdravstvenu zaštitu.

Vlada Federacije BiH posvetila je posebna pažnju rješavanju problema vezanih za demografsku budućnost Federacije Bosne i Hercegovine, te su nadležna ministarstva Vlade FBiH pristupila je izradi strategija i politika vezanih za ovu oblast. Kao rezultat toga donesena je Odluka o izradi Strategije demografskog razvoja i oporavka Federacije BiH (2024-2031.)⁴⁷. Kako je penzioni sistem Federacije BiH najvećim dijelom oslonjen na doprinos radno sposobnog stanovništva za isplatu penzija, u tom kontekstu značajno je naglasiti i donošenje Strategije zapošljavanja Federacije BiH (2023-2030).⁴⁸ Krajnji ishod ove strategije u aspektu rasterećenja penzionog sistema trebao bi biti promjena omjera zaposlenih i penzionera, te bi se na taj način osigurala dugoročna održivost finansijskog sistema. Prethodni koncepti i politike zapošljavanja uglavnom su bili usmjereni na aktivne politike na tržišta rada, dok novi okvir politike zapošljavanja utvrđen ovom Strategijom zahtijeva sistematičnost i koordinaciju politika na kantonalnom i federalnom nivou.

Vlada Federacije BiH prihvatila je još jedan dokument koji će imati utjecaj na buduća društvena i ekonomska kretanja – Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine (2024-2030.godine). Kroz smanjenje siromaštva i ublažavanje posljedica istog, te osnaživanje inkluzije marginalizovanih pojedinaca i grupa uz jačanje institucionalnih mehanizma i kapacitete ovaj strateški dokument bi trebao imati dugoročno pozitivan utjecaj na društvena i privredna kretanja, te stoga i na održivost finansija.

Vlada Federacije BiH dijelom je provela reformu penzionog sistema donošenjem Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Tim zakonom uveden je bodovni sistem obračuna penzija, te je uspostavljen savremen, transparentan i otporan okvir koji je stabilizirao sistem i osigurao njegovu dugoročnu održivost. No, kako je riječ o živoj materiji koja se mora kontinuirano prilagođavati promjenama u demografskim, ekonomskim i socijalnim uslovima, reformski proces se nastavlja i danas. Pored toga, nastavljene su reformske aktivnosti kroz sveobuhvatnu analizu funkcioniranja Zavoda PIO\MIO, kao ključne institucije sistema. Identifikovane su dobre prakse i slabosti sistema, a u zakonodavnom smislu radi se na izmjenama formule za obračun i usklađivanje penzija, u okviru postojećeg zakona. Cilj je uspostaviti model koji će omogućiti rast penzija koji ne zavisi isključivo od troškova života i koji garantuje dostojanstven život penzionera, ali istovremeno može osigurati stabilnost i održivu funkcionalnost sistema.

⁴⁷ 20. sjednica Vlade FBiH; 15.11.2023. godine

⁴⁸ 14. sjednice Vlade FBiH; 21.09.2023.

5. USKLAĐENOST REFORMSKE AGENDE SA MAKRO-FISKALNIM OKVIROM ERP-a

Makroekonomski scenario

Za procjenu potencijalnog makroekonomskog uticaja reformi, odabrane su pojedinačne reforme sa procijenjenim najvećim uticajem na ekonomski rast i na zapošljavanje. Procijenjeni uticaj pojedinačnih reformi zatim je uveden kao pretpostavka u makroekonomskom modelu koji koristi DEP za izradu projekcija. Rezultat ovoga je makroekonomski scenario izrađen na pretpostavci da će sve planirane reforme biti u potpunosti i pravovremeno provedene. Scenario stoga predstavlja gornju granicu potencijalnog uticaja. Ovaj scenario nije uključen u osnovni makroekonomski okvir ERP-a.

Za implementaciju odabranih reformi procijenjene su investicije u iznosu od oko 4 milijarde KM za period od 3 godine. Pretpostavka je bila da će u prvoj godini realizacija investicija teći sporijom dinamikom (oko 20% investicija), dok bi se naredne dvije godine realizacija povećala na po 40% investicija. Ovo intenzivno povećanje investicija rezultiralo bi povećanjem robnog uvoza, što bi u konačnici dovelo do pogoršanja vanjskotrgovinskog bilansa kao i platnobilansne pozicije zemlje.

Kao što je poznato dinamika inflacije u Bosni i Hercegovini determinisana je i kretanjem cijena na svjetskom tržištu. Tako bi, kao posljedica povećanja robnog uvoza došlo do blagog rasta inflacije. Uzimajući u obzir sve navedene pretpostavke, puna implementacija odabranih reformi imala bi pozitivan uticaj na ekonomski rast u Bosni i Hercegovini.

Tabela: Poređenje osnovnog i reformskog scenarija

Varijabla (realna stopa u %)	Osnovni makroekonomski okvir			Scenario sa potpunom implementacijom reformi		
	2026.	2027.	2028.	2026.	2027.	2028.
Rast BDP-a	2,6%	3,0%	3,1%	2,8%	3,5%	3,4%
Investicije	4,5%	5,1%	6,2%	10%	9,3%	8,4%
Ukupni izvoz	2,6%	4,6%	5,2%	1,8%	4,7%	5,2%
Ukupni uvoz	2,6%	3,5%	4,1%	4,4%	4,9%	5,0%
Inflacija	2,8%	2,0%	1,9%	2,8%	2,2%	2,1%

U nastavku su objašnjene pretpostavke i proračuni korišteni za procjenu uticaja odabranih reformi.

1.1.1 Omogućavanje sigurne širokopojasne mreže, uključujući implementaciju 5G mreže

- Makroekonomski utjecaj

Implementacija ove reforme zahtijeva značajna finansijska ulaganja koja će omogućiti tehnološki napredak zemlje i implementaciju 5G mreže.

Koristi od pune implementacije ove mjere bile bi višestruke za javni i privatni sektor (industriju, logistiku, javne usluge itd.), što bi rezultiralo povećanim investicijama i uticajem na BDP. Prvi korak u implementaciji ove mjere je postizanje 33% pokrivenosti domaćinstava 5G mrežom i usklađivanje s digitalnim politikama EU. Na osnovu studije Analysis Mason⁴⁹, ukupna investicija potrebna Bosni i Hercegovini da postigne svoje ciljeve implementacije 5G mreže može se procijeniti ekstrapolacijom iz evropskih mjerila. Studija procjenjuje da će ukupna ulaganja u infrastrukturu 5G poboljšane mobilne širokopojasne mreže (eMBB) širom Evrope iznositi približno 150 milijardi eura u periodu između 2019. i 2040. godine. Ova procjena, prilagođena za Bosnu i Hercegovinu, rezultira oko 290-300 miliona eura privatnih ulaganja telekomunikacijskih kompanija u prve tri godine implementacije kako bi se dostigla pokrivenost od 33%. Ulaganja bi se povećala u prosjeku za 1,2 p.p. godišnje. Istovremeno, ovaj iznos ulaganja bi rezultirao povećanjem uvoza u prosjeku za 0,5 p.p. godišnje, što bi u konačnici rezultiralo prosječnim povećanjem BDP-a za 0,1 p.p. godišnje.

- Fiskalni utjecaj

⁴⁹ <https://www.analysismason.com/contentassets/81084235a1d9474bb7c0214b68454d58/anaysys-mason-executive-summary-for-5g-geographic-study.pdf>

Reforma omogućavanja sigurne širokopojasne mreže, uključujući implementaciju 5G mreže, ima značajne i povoljne fiskalne efekte u naredne tri godine. Iako realizacija ove mjere podrazumijeva određene početne troškove za javni sektor, oni su ograničenog obima i višestruko su nadmašeni direktnim i indirektnim fiskalnim prihodima koji bi se ostvarili njenim uspješnim sprovođenjem.

Najvažniji direktni fiskalni efekti povezani s ovom reformom odnose se na aukciju 5G spektra koja će donijeti značajne budžetske prihode. Na osnovu ostvarene cijene dosad sprovedenih 5G aukcija u zemljama regiona (Slovenija, Hrvatska, Srbija, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Rumunija), a uzimajući u obzir godinu aukcije i broj ponuđenih frekvencijskih opsega, procijenjeno ja da bi prihod od 5G aukcije u BiH mogao da iznosi oko 30 miliona eura. Pored prihodnih, ova mjera će imati i određene fiskalne troškove koji se prvenstveno odnose na osnivanje ureda za širokopojasni pristup internetu, s odgovarajućim osobljem i opremom, kao i na izradu centralizovane GIS karte komunikacione infrastrukture koja bi do kraja 2028. trebalo da mapira 70% zemlje.

Pored direktnih, procijenjeni su i indirektni fiskalni efekti sprovođenja ove reforme. Ti efekti su pozitivni i proizilaze iz ubrzanja privrednog rasta, prije svega uslijed snažnog povećanja privatnih investicija u telekomunikacionu infrastrukturu. Pod standardnom pretpostavkom jediničnog elasticiteta poreskih prihoda u odnosu na ubrzanje BDP-a, ovi efekti u periodu 2026-2028. procijenjeni su u ukupnom iznosu od oko 27 miliona eura.

U periodu 2026-2028. godine, ukupni fiskalni efekti ove reforme (direktni i indirektni) su pozitivni i procjenjuju se na oko 52 miliona eura.⁵⁰ Ukoliko bi se planirane reforme u potpunosti sprovele u skladu s Reformskom agendom, to bi otvorilo mogućnost korištenja dodatnih 20 miliona eura sredstava EU.

1.5.1. Implementacija NECP-a i pravedne tranzicije rudarskih regija

- Makroekonomski utjecaj

Reforma se fokusira na ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica, podršku radnicima na koje će ova reforma imati negativne implikacije i podsticanje njihovog ponovnog zapošljavanja i diverzifikacije u rudarskim regijama.

Na osnovu podataka iz 2024. godine, direktni gubitak dodane vrijednosti od zatvaranja svih rudnika uglja i termoelektrana (TE) procjenjuje se na 2,8% ukupne dodane vrijednosti i 2,3% BDP-a, što utiče na približno 18.600 radnih mjesta. Od toga, oko 16.200 su direktna radna mjesta u rudarskom i energetskom sektoru. Gubitak će se dešavati postepeno tokom perioda od nekoliko godina i bit će ublažen mjerama za prekvalifikaciju i ponovno zapošljavanje radnika i podršku novim ekonomskim prilikama u pogodnim područjima. U strukturi BDP-a direktni utjecaj se očekuje na potrošnju i investicije, ali najveći utjecaj će biti na javne finansije, što je detaljnije opisano ispod.

Da bismo vidjeli potencijalni uticaj pravedne tranzicije, procijenjeni su troškovi zatvaranja rudnika uglja Zenica, koji je već u procesu i koji bi ugrozio blizu 600 radnih mjesta. Fiskalni troškovi koji uključuju otpremnine, prekvalifikaciju, naknade za nezaposlenost i socijalne naknade procijenjeni su na blizu 20 miliona eura. Svjetska banka bi podržala ove troškove, a pored toga podršku bi pružila i za izmirenja neplaćenih doprinosa za penzijsko osiguranje i program podrške preduzećima. Pod pretpostavkom da će 25% radnika (administrativnog osoblja) moći pronaći novi posao bez podrške, a da će 35% moći pronaći novo zaposlenje kroz prekvalifikaciju i druge mjere, negativni efekti na dodanu vrijednost i zaposlenost smanjuju se za oko 50%.

- Fiskalni utjecaj

Procjena fiskalnih efekata reforme 1.5.1 zasniva se na koracima u sprovođenju mjera pravedne tranzicije

⁵⁰ U okviru Reformske agende predviđeno je usvajanje Okvirne strategije za širokopojasni pristup i Akcionog plana s proračunom troškova, gdje će troškovi biti precizno definisani i, po potrebi, revidirani u narednom ERP-u.

rudarskih regija definisanih u Reformskoj agendi. Prvi definisani korak reforme odnosi se na aktivnosti izrade strateških dokumenata uz koordinaciju relevantnih institucija, te se sprovodi u okviru redovnih nadležnosti i očekivanih aktivnosti javne uprave. Shodno tome, ove aktivnosti ne procjenjuju se kao izvor dodatnih ili vanrednih fiskalnih troškova.

Direktni fiskalni efekti sprovođenja ove reforme prvenstveno su povezani s drugim korakom, koji podrazumijeva prekvalifikaciju 5% aktivne radne snage povezane s ugljem i realokaciju 10% ovih zaposlenih u nove sektore. Prema procjenama iz Reformske agende, broj radnika koji zavisi od sektora uglja iznosi oko 20.000. Ostvarenje cilja prekvalifikacije 5% obuhvaćene radne snage obuhvatilo bi stoga približno 1.000 zaposlenih. Uz pretpostavljeni trošak obuke u rasponu od 5.000 do 15.000 eura po zaposlenom (kako je definisano u Reformskoj agendi), fiskalni trošak ovog segmenta reforme procjenjuje se na oko 10 miliona eura. Drugi dio cilja, koji se odnosi na zapošljavanje 10% radnika povezanih s industrijom uglja u novim sektorima, potencijalno može imati pozitivan fiskalni efekat, kroz prelazak radnika u produktivnije djelatnosti, rast njihovih plata i povećanje doprinosa njihovog rada ukupnoj ekonomskoj aktivnosti. Međutim, s obzirom na to da se radi o realokaciji postojeće radne snage, kao i na činjenicu da su dinamika zapošljavanja, visina primanja i sektorska struktura novih radnih mjesta u ovoj fazi nepoznati, ovaj efekat se iz razloga konzervativnosti ne uključuje u fiskalnu procjenu.

Sveobuhvatan proces pravedne tranzicije podrazumijevao bi znatno šire ekonomske i fiskalne implikacije od obuhvaćenih mjera prekvalifikacije i realokacije zaposlenih. One uključuju, između ostalog, uspostavljanje i finansiranje socijalnih programa i sigurnosnih mreža za radnike koji gube zaposlenje, potencijalne investicije u razvoj pogođenih regija kako bi se stvorile alternative, a najšira ekonomska i fiskalna analiza svakako bi trebalo da uzme u obzir i efekte faznog zatvaranja rudnika uglja i termoelektrana. Međutim, pošto konkretni planovi po pojedinačnim rudnicima i godinama još uvijek nisu definisani, Reformska agenda, a samim tim i procjena fiskalnih efekata njenog sprovođenja, nužno je ograničena na izdvojeni segment ovog procesa.

Uspješno sprovođenje reforme 1.5.1. Implementacija NECP-a i pravedne tranzicije rudarskih regija, omogućilo bi korišćenje oko 16,3 miliona eura iz EU fondova.

1.6.1 Implementacija Direktive o obnovljivim izvorima energije

- Makroekonomski utjecaj

Postizanje ciljeva utvrđenih ovom reformom zahtijeva značajna ulaganja u obnovljive izvore energije koji će uglavnom biti privatni, u skladu sa zahtjevima integriranog tržišta.

Fokus procjene bio je na procjeni investicijskih potreba za instaliranje 0,9 GW solarne i vjetroelektrane (mali udio hidroelektrana) do 2028. godine i 180 MW potrošačkih kapaciteta do 2026. godine.

Prema procjenama troškova IRENA-e za 2023. godinu, očekivani investicijski troškovi zahtijevali bi ulaganja od oko 1,044 milijarde eura i oko 162 miliona eura za postizanje cilja za prosumere (180 MW). Ova ulaganja potencijalno mogu osigurati i radna mjesta s punim radnim vremenom, oko 8.300 novih radnih mjesta. Povećanje ulaganja u Bosnu i Hercegovinu u prosjeku iznosilo bi 4,7 p.p. godišnje. Istovremeno, ovaj iznos investicija bi rezultirao povećanjem uvoza u prosjeku za 2 p.p. godišnje, te povećanjem BDP-a u prosjeku od 0,3 p.p. godišnje. U konačnici naprijed navedeno bi generiralo više prihoda od indirektnih poreza što je vidljivo u odjeljku fiskalnog utjecaja.

- Fiskalni utjecaj

Direktni fiskalni efekti sprovođenja reforme 1.6.1 dominantno se odnose na javno sufinansiranje izgradnje malih solarnih elektrana kod domaćinstava (prozjumer) u Bosni i Hercegovini. Procjena fiskalnih efekata fokusirana je na komponentu reforme koja predviđa povećanje ukupno instalisanog prozjumerkog kapaciteta na najmanje 180 MW, pri čemu se analiza zasniva na postojećem regulatornom i institucionalnom okviru, prvenstveno u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Polazna pretpostavka procjene jeste primjena važećih zakonskih i podzakonskih rješenja u FBiH, prema kojima se instalacija prosječnog prozjumerkog sistema snage oko 6 kW podržava putem grant-šema u iznosu do maksimalno oko 3.500 eura po domaćinstvu, odnosno do 60% vrijednosti investicije. Na osnovu ovih pretpostavki, kao i procijenjenog potrebnog povećanja ukupnog instaliranog prozjumerkog kapaciteta u BiH, ukupan direktni fiskalni trošak sprovođenja ove reforme u BiH procjenjuje se na oko 102 miliona eura. Ostale aktivnosti javnog sektora u okviru sprovođenja reforme uglavnom se odnose na upravljanje i sprovođenje aukcija za obnovljive izvore energije, unapređenje regulatornog okvira, kao i jačanje administrativnih kapaciteta i efikasnosti nadležnih institucija. Ove aktivnosti se u najvećoj mjeri mogu smatrati dijelom redovnih nadležnosti i očekivanih funkcija javne uprave, te ne generišu značajne dodatne direktne fiskalne troškove.

Sprovođenja reforme ima i značajne indirektno fiskalne efekte, koji se ostvaruju kroz uticaj povećanih ulaganja u obnovljive izvore energije na privrednu aktivnost i rast bruto domaćeg proizvoda. Pretpostavljajući jediničnu elastičnost poreskih prihoda u odnosu na procijenjeno ubrzanje rasta BDP-a od oko 0,3 p.p. godišnje, uspješno sprovođenje reforme rezultiralo bi kumulativnim povećanjem javnih prihoda u periodu 2026-2028. godine u iznosu od približno 97 miliona eura, kao rezultat investicija poslovnog sektora i domaćinstava u IOE. Imajući u vidu navedene indirektno fiskalne efekte, procjenjuje se da bi povećanje javnih prihoda u srednjem roku gotovo u potpunosti kompenzovalo direktne budžetske rashode povezane sa sprovođenjem ove reforme, tako da bi njen neto fiskalni trošak iznosio približno 5 miliona eura.

Dodatno, implementacija reforme 1.6.1 predstavlja i preduslov za povlačenje sredstava Evropske unije u iznosu od 39,9 miliona eura.

1.7.1 Potpuna implementacija EED, EPBD, eko-dizajna i zakonodavstva o energetsom označavanju

- Makroekonomski utjecaj

Cilj reforme je renoviranje 3% javnih zgrada godišnje, uz podršku novih zakona o energetskej efikasnosti i tržišno zasnovanih ESCO mehanizama. Analiza je procijenila investicione troškove na osnovu prosječnih troškova zemalja jugoistočne Evrope i modelirala uticaje na:

- stvaranje novih radnih mjesta na osnovu potreba za renoviranjem
- investicione troškove na osnovu potreba za renoviranjem.

Procjene investicionih potreba za renoviranjem izračunate su na osnovu izvještaja Instituta za performanse zgrada Evrope (BPIE, 2020) „Ulaganja u oporavak u dubinsku renovaciju“, koji pruža prosječne referentne vrijednosti troškova za srednje i dubinske renovacije u zemljama jugoistočne Evrope. Koristeći ove procjene troškova, ciljevi ukupne renovirane površine izvedeni su iz Dugoročne strategije obnove zgrada Federacije Bosne i Hercegovine do 2050. godine, koja predviđa godišnju obnovu približno 140.777 m² javnih zgrada i 759.941 m² stambenih zgrada između 2026. i 2028. godine. To odgovara kumulativnoj renoviranoj korisnoj grijanoj površini od 2.702.154 m² tokom trogodišnjeg perioda, što čini osnovu za procjenu investicionih potreba u građevinskom sektoru. Ukupni troškovi planiranih renoviranja zgrada između 2026. i 2028. godine procjenjuju se na 474,2 miliona eura, pod pretpostavkom da će 50% renovirane površine biti podvrgnuto dubinskoj obnovi, prvenstveno starijim, energetske neefikasnim zgradama, a preostalih 50% će biti podvrgnuto srednjoj obnovi. Ovaj iznos je uveden u makroekonomski model kao šok ukupnih investicija, što odražava povećanu građevinsku aktivnost i unapređenja energetske efikasnosti. Procijenjeni učinak povećanja ukupnih investicija iznosi u prosjeku 2 p.p. na godišnjem nivou, uz prosječno povećanje uvoza od 0,3 p.p. godišnje. Očekivani realni rast BDP-a bi iznosio prosječno 0,4 p.p. na godišnjem nivou.

- Fiskalni utjecaj

Usklađivanje sa evropskom Direktivom o energetskej efikasnosti zahtjeva sprovođenje obimnog programa obnove zgrada u Bosni i Hercegovini, u skladu sa ciljevima koji predviđaju godišnju obnovu najmanje 3% ukupne površine javnih zgrada i 1% površine stambenog fonda. S obzirom na to da ukupna procijenjena (bruto) površina javnih i stambenih objekata u BiH premašuje 95 miliona kvadratnih metara, jasno je da bi implementacija ovih obaveza imala značajne fiskalne implikacije.

Obnova javnih zgrada, koja bi u potpunosti bila finansirana iz javnih sredstava, obuhvatila bi oko 787,9 hiljada m² u trogodišnjem periodu (oko 260 hiljada m² godišnje). Na osnovu referentnih troškovnih procjena iz izvještaja BPIE (2020), uz pretpostavku da bi polovina te površine zahtijevala dubinsku, a druga polovina srednju obnovu, procjenjuje se da bi ukupni kapitalni rashodi iznosili približno 138 miliona eura, odnosno oko 46 miliona eura godišnje.

Pored toga, puna primjena direktive podrazumijeva i godišnju obnovu 1% stambenog fonda, što odgovara rekonstrukciji oko 720.000 m² godišnje, na osnovu procijenjene stalno korištene stambene površine od 77 miliona m². Imajući u vidu da je oko dvije trećine stambenih objekata u BiH starije od 35 godine, očekuje se da značajan dio zahtijeva dubinsku obnovu. Na osnovu referentnih troškovnih procjena iz izvještaja BPIE (2020), ukupna vrijednost investicija u obnovu stambenog fonda iznosila bi oko 133,7 miliona eura godišnje, odnosno približno 400 miliona eura u trogodišnjem periodu. Ukoliko bi se, po uzoru na praksu većine evropskih zemalja, u BiH uspostavio javni program subvencionisanja 50% troškova obnove stambenih objekata, to bi zahtijevalo dodatne kapitalne subvencije u iznosu od oko 200 miliona eura u naredne tri godine.

Dakle, ukupni fiskalni trošak implementacije direktive, uključujući rashode za obnovu javnih zgrada i subvencije za stambeni sektor, iznosio bi približno 340 miliona eura u trogodišnjem horizontu. S druge strane, očekivano ubrzanje privredne aktivnosti, prije svega kroz intenziviranje građevinskog sektora, moglo bi generisati dodatne poreske prihode u iznosu do 150 miliona eura u istom periodu. Na osnovu navedenog, neto fiskalni trošak implementacije direktive procijenjuje se na oko 190 miliona eura u trogodišnjem periodu, što predstavlja razliku između ukupnih javnih rashoda i ostvarenih budžetskih priliva.

Važno je napomenuti da ove procjene predstavljaju gornju granicu fiskalnog opterećenja, jer su zasnovane na pretpostavci pune implementacije direktive na teritoriji cijele BiH. Međutim, imajući u vidu da Republika Srpska planira usvajanje strategije obnove zgrada tokom 2026. godine, te da u entitetskim budžetima za 2026. godinu nisu planirana odgovarajuća sredstva, realni fiskalni troškovi u početnoj fazi implementacije mogli bi biti značajno niži od projektovanih. Uspješno sprovođenje ove reforme takođe bi omogućilo povlačenje EU sredstava u iznosu od oko 49 miliona eura.

2.1.2. Pojednostaviti i uskladiti zahtjeve za registraciju i poslovanje širom zemlje

- Makroekonomski utjecaj

Kako bi se procijenio ekonomski uticaj pojednostavljenja i usklađivanja registracije preduzeća i carinskih postupaka, posebno pristupanja Konvenciji o zajedničkom tranzitu (CTC) i implementacije elektronskog tranzitnog sistema NCTS, izvršena je procjena kako bi se izmjerile potencijalne uštede vremena i troškova na graničnim prelazima.

Koristeći podatke iz studije o graničnim postupcima za Bosnu i Hercegovinu iz 2022. godine, analizirano je ukupno vrijeme potrebno za uvozne postupke za četiri ključna granična prelaza: Gradiška, Bijača, Rača i Sarajevo (TIR). Podaci su obuhvatili i uvozu i tranzitnu robu, pokazujući da bi pojednostavljenje u okviru Konvencije o zajedničkom tranzitu moglo smanjiti vrijeme kontrole tranzitne robe u prosjeku za 16,9%. To odgovara prosječnom smanjenju od 142 minute po uvoznom postupku nakon što se reforma u potpunosti provede.

Godišnji uticaj procijenjen je korištenjem zamjenskih podataka za približan broj uvoznih pošiljki u Bosni i Hercegovini, primjenjujući prosječno smanjenje vremena po pošiljci. Ukupno uštedeno vrijeme zatim je pretvoreno u novčanu vrijednost korištenjem prosječnih troškova rada i izraženo kao udio ukupne vrijednosti trgovine kako bi se odredio postotak smanjenja troškova transakcija.

Za procjenu makroekonomskih efekata korištene su empirijske elastičnosti iz međunarodnih studija. Dokazi iz studija o uticaju olakšavanja trgovine Svjetske banke i OECD-a ukazuju na to da smanjenje troškova trgovinskih transakcija za 1% dovodi do povećanja izvoza i BDP-a za 0,2%–0,3%. Shodno tome, smanjenje transakcijskih troškova za 0,12% prevodi se u približno povećanje BDP-a od 0,03% za Bosnu i Hercegovinu.

Da bi se kvantificirao utjecaj pojednostavljenja registracije preduzeća i usklađivanja licenciranja širom Bosne i Hercegovine, ekonomski utjecaj je procijenjen koristeći iskustvo Republike Srpske kao referencu, gdje su prošle reforme značajno smanjile vrijeme i troškove registracije preduzeća. Isti pristup je primijenjen za procjenu potencijalnih ušteda od uvođenja e-registracije i usklađivanja licenci širom Bosne i Hercegovine. Poređenjem trenutnih procedura sa pojednostavljenim digitalnim i sistemima međusobnog priznavanja, analiza je kvantificirala smanjenje administrativnog vremena i troškova kao ponavljajući godišnji dobitak efikasnosti za poslovni sektor. Očekuje se da će uvođenje e-registracije i usklađenog licenciranja generirati godišnje uštede od oko 6,8 miliona KM od pojednostavljene registracije i oko 39 miliona KM od smanjenih procedura licenciranja. Zajedno, ovi dobitci efikasnosti predstavljaju otprilike 0,16% dodane vrijednosti poslovnog sektora godišnje, ili oko 0,8% tokom pet godina, pružajući mali, ali trajni poticaj efikasnosti i konkurentnosti poslovanja.

- *Fiskalni utjecaj*

Unapređenje regulatornog okvira i povećanje efikasnosti administrativnih procedura, koje ova reforma podrazumijeva, aktivnosti su koje javna administracija primarno sprovodi u okviru postojećih nadležnosti. U tom smislu, sprovođenje ove mjere ne bi trebalo da generiše vanredne fiskalne troškove za javni sektor, osim eventualnih troškova automatizacije i implementacije različitih tehničkih rešenja. Fiskalni efekti reforme procijenjeni su indirektno, na osnovu prethodno ocijenjenih makroekonomskih efekata njenog sprovođenja. Prethodna analiza ukazuje da će smanjenje transakcionih troškova i administrativnih opterećenja za privredu imati pozitivan uticaj na ekonomsku aktivnost, koji se ogleda u povećanju nivoa BDP-a. Pored procijenjenog povećanja BDP-a od oko 0,03% po osnovu smanjenja transakcionih troškova, dodatni efekti proizilaze iz dobitaka efikasnosti uslijed pojednostavljenja registracije preduzeća i usklađivanja procedura licenciranja, koji iznose približno 0,16% dodane vrijednosti poslovnog sektora godišnje. Dobici efikasnosti u ekonomiji se po pravilu tumače kao dobitak TFP-a što povećava nivo BDP-a.

Uzimajući navedeno u obzir, procijenjen je uticaj na BDP, koji je dalje preveden u efekte na javne prihode primjenom pretpostavke jedinične elastičnosti poreskih prihoda u odnosu na promjene BDP-a. Na osnovu toga, ocijenjeno je da sprovođenje ove reforme ima pozitivan neto efekat na javne finansije, koji u posmatranom periodu 2026-2028. iznosi oko 40 miliona eura. Takođe, sprovođenje ove reforme omogućiće korištenje 25,4 miliona eura iz EU fondova.

2.1.3. Olakšati slobodno kretanje robe i usluga smanjenjem formalnosti, usklađivanjem regulatornog okvira i uzajamnim priznavanjem stručnih kvalifikacija

- *Makroekonomski utjecaj*

Korak 2.1.3.4 – Programi međusobnog priznavanja (MRP) za industrijske proizvode

Ova reforma podržava usvajanje i implementaciju Programa međusobnog priznavanja (MRP) za industrijske proizvode u skladu s pravnom stečevinom EU, koji obuhvataju elektromagnetnu kompatibilnost, mašine i građevinske materijale. Cilj mjere je olakšati trgovinu i smanjiti tehničke barijere za izvoznike u ključnim industrijskim sektorima, posebno NACE kodovima 23 (građevinski materijali), 26 (elektronika) i 27 (mašine), koji zajedno čine oko 26% ukupnog izvoza Bosne i Hercegovine. Između 2022. i 2024. godine, ovi sektori su zabilježili prosječni godišnji rast izvoza od 7,5%, 10,2% i 4,9%, respektivno, u poređenju sa prosječnim povećanjem ukupnog izvoza od 3% godišnje. Nakon implementacije MRP-ova, očekuje se da će se rast izvoza u ovim kategorijama ubrzati za dodatnih 1,0 p.p. godišnje.

- *Fiskalni utjecaj*

Sprovođenje ovog koraka zasniva se prvenstveno na unapređenju regulatornog okvira i jačanju institucionalne saradnje sa zemljama CEFTA. Ove aktivnosti se realizuju u okviru postojećih nadležnosti i redovnih funkcija odgovarajućih institucija, te ne podrazumijevaju značajne dodatne fiskalne troškove za javni sektor.

Određeni i ograničeni indirektni fiskalni efekti ove mjere postoje, ali se ne mogu pouzdano kvantifikovati.

Naime, prethodno ocjenjeni makroekonomski efekti ove mjere dominantno se ogledaju u očekivanom ubrzanju rasta izvoza u obuhvaćenim industrijskim sektorima. Izvoz BiH je oslobođen plaćanja indirektnih poreza u zemlji, tako da fiskalni efekti zavise od više nepredvidljivih faktora, uključujući promjene u zaposlenosti, profitabilnosti preduzeća i drugo. Iako se ovi sekundarni efekti ne mogu precizno kvantifikovati u okviru ove analize, očekuje se da će oni srednjoročno imati ograničen pozitivan uticaj na poresku bazu i javne prihode, kroz jačanje konkurentnosti industrije i potencijalno povećanje ekonomske aktivnosti i zaposlenosti. Uspješno sprovođenje ove reforme omogućit će korištenje oko 7,3 miliona eura iz EU fondova.

2.1.5 Uvođenje inteligentnih transportnih sistema (ITS)

- *Makroekonomski utjecaj*

Reforma ITS-a usklađena je s EU ITS direktivom i usmjerena je na dionicu cestovne mreže TEN-T koridora Vc u Bosni i Hercegovini od 50 km i nadogradnju željezničke mreže TEN-T za 40% u okviru Evropskog sistema upravljanja željezničkim saobraćajem (ERTMS). Cilj reforme je poboljšanje sigurnosti saobraćaja, smanjenje vremena putovanja i poboljšanje povezanosti duž Mediteranskog koridora.

TEN-T koridor Vc prelazi Bosnu i Hercegovinu od juga prema sjeveru, ulazeći iz Čapljine/Metkovića (granica s Hrvatskom, blizu luke Ploče) i prolazeći kroz Čaplinju – Mostar – Konjic – Sarajevo – Zenicu – Doboj – Johovac – Rudanku – Vukosavlje, prije izlaska kod Svilaja, nastavljajući prema Osijeku, a zatim Budimpešti.

Prema podacima JP Ceste FBiH (2024), godišnji ekonomski gubitak od saobraćajnih nesreća u Federaciji BiH, koji pokriva medicinske, imovinske, administrativne i troškove produktivnosti, iznosi 33,5 miliona eura, što je ekvivalentno 0,07 posto BDP-a.

Ako bi se primjenilo na nacionalnom nivou i proporcionalno na cijeloj cestovnoj mreži, TEN-T koridor čini sličan udio ukupnih gubitaka. Koristeći koeficijente troškova po nesreći iz studija za Federaciju BiH i Srbiju, te broj nesreća u BiH (Federacija i Republika Srpska) u posljednjoj godini, vrijednost gubitaka povezanih s nesrećama na koridoru iznosi između 34,6 miliona KM i 68,2 miliona KM, što predstavlja 0,07-0,13 posto BDP-a.

Očekuje se da će potpuna implementacija ITS-a smanjiti broj nesreća, a time i te gubitke, za 0,05 do 0,1 posto BDP-a godišnje, što će donijeti značajne društvene i ekonomske uštede kroz niže stope smrtnosti i povreda, manje poremećaja i poboljšani protok saobraćaja. Dugoročni makroekonomski efekat se stoga materijalizuje i kao povećanje produktivnosti i kao smanjenje gubitaka BDP-a od nesreća, procijenjenih u rasponu od 0,07 do 0,13 posto BDP-a godišnje, ovisno o studiji referentnih troškova.

- *Fiskalni utjecaj*

Reforma uvođenja ITS-a imaće direktne fiskalne troškove, budući da podrazumijeva ulaganja u izgradnju i nadogradnju osnovne saobraćajne infrastrukture. Najveći dio direktnih fiskalnih troškova odnosi se na uvođenje ITS rješenja na 50 km dionica TEN-T cestovne mreže, kao i na osiguravanje da 40% remonta i modernizacije osnovne TEN-T željezničke mreže u bude opremljeno Evropskim sistemom upravljanja željezničkim saobraćajem (ERTMS). Pored infrastrukturnih ulaganja, reforma uključuje i dodatne, ali znatno manje fiskalne troškove povezane s jačanjem institucionalnog okvira i horizontalnih aktivnosti. To se prije svega odnosi na uspostavljanje stalnog ITS Upravnog odbora radi koordinacije svih ITS inicijativa, kao i na aktivnosti usmjerene ka povećanju javne svijesti o prednostima ITS-a, koje uključuju ograničene troškove informativnih i promotivnih kampanja.

U periodu 2026-2028. godine, ukupni direktni fiskalni troškovi sprovođenja ove reforme procjenjuju se na približno 24,5 miliona eura. S druge strane, očekuje se ostvarivanje određenih indirektnih fiskalnih koristi, prvenstveno kroz poboljšanu sigurnost saobraćaja i povećanje produktivnosti. U skladu s prethodnom ocjenom makroekonomskog uticaja ove reforme, ovi efekti mogu se u srednjem roku okvirno procijeniti iz fiskalnog ugla na red veličine od oko 10 miliona eura, čime bi se neto fiskalni trošak sprovođenja reforme smanjio na

približno 15 miliona eura.

Ukoliko bi se reforma uspješno sprovela u skladu s Reformskom agendom, to bi omogućilo korištenje 39,9 miliona eura sredstava EU, što je znatno više od procijenjenih fiskalnih troškova njenog sprovođenja.

3.1.1 Povećati udio djece upisane u usluge ranog obrazovanja i usluga brige o djeci

- *Makroekonomski utjecaj*

Reforma ima za cilj rješavanje problema uporno niskih stopa upisa u rano djetinjstvo (ECE) širom Bosne i Hercegovine proširenjem pristupa za djecu uzrasta od 0 do 6 godina. Očekuje se da će povećanje učešća u jaslicama i predškolskim ustanovama imati i direktne i indirektne ekonomske i društvene koristi. Kao indirektni efekat, veći pristup institucionalnoj brizi o djeci omogućit će većem broju majki da učestvuju na tržištu rada, jer pouzdane i pristupačne usluge brige smanjuju oportunitetne troškove zapošljavanja.

Na osnovu modeliranih scenarija, proširenje obuhvata ranim djetinjstvom na ciljane stope inkluzije (15% za uzrast od 0 do 2 godine, 50% za uzrast od 3 do 5 godina i 60% za predškolsku djecu) dodatno bi uključilo oko 23.600 djece u obrazovanje i brigu, što odgovara oko 13.000 majki koje bi imale koristi od reforme. Ovisno o stopi učešća majki koje se vraćaju na posao, reforma bi mogla stvoriti između 3.200 i 7.100 novih radnih mjesta za žene, povećavajući ukupnu stopu zaposlenosti žena (uzrasta od 15 do 64 godine) za 0,3 do 0,6 procentnih poena.

Vremenom, reforma ne bi samo poboljšala mogućnosti ranog učenja za djecu, već bi i generirala trajne makroekonomske i društvene koristi kroz veću ekonomsku aktivnost i produktivnost žena.

- *Fiskalni utjecaj*

Proširenje obuhvata predškolskog obrazovanja za dodatnih 23.600 dece u Bosni i Hercegovini zahtijeva značajna ulaganja u infrastrukturu i operativne kapacitete. Na osnovu podataka Agencije za statistiku BiH, prosječan broj djece po predškolskoj ustanovi iznosi oko 100, dok važeći standardi predviđaju minimalno 5,5 m² prostora po djetetu. U skladu s tim, dodatni obuhvat implicira potrebu za proširenjem postojećih objekata i/ili izgradnjom više od 260 novih objekata, odnosno oko 130.000 m² dodatnog prostora. Uzimajući u obzir prosječne troškove izgradnje, ukupna investicija bi iznosila približno 80 miliona eura. Ako se pretpostavi da bi dvije trećine ove investicije bile realizovane kroz javne programe, fiskalni rashodi po ovom osnovu iznosili bi oko 50 miliona eura u trogodišnjem periodu (2026-2028).

Pored kapitalnih ulaganja, proširenje obuhvata imaće i značajan uticaj na operativne troškove funkcionisanja predškolskih ustanova. Na osnovu procijenjenih jediničnih troškova po djetetu u BiH i zemljama regiona, procjenjuje se da bi mjesečni trošak boravka po djetetu iznosio do 350 eura. U slučaju potpunog uključivanja svih 23.600 djece, godišnji operativni trošak bi iznosio približno 100 miliona eura, od čega bi između 70% i 80% bilo pokriveno iz javnih sredstava. Tokom trogodišnjeg perioda, operativni troškovi bi rasli postepeno, u skladu sa faznim uključivanjem djece u sistem. Procjene ukazuju da bi ukupna budžetska izdvajanja za tekuće rashode predškolskih ustanova do kraja 2028. godine iznosila oko 135 miliona eura, odnosno u prosjeku 45 miliona eura godišnje. Kumulativno, implementacija ove reforme u periodu 2026-2028. podrazumijeva ukupne fiskalne izdatke od oko 185 miliona eura, uključujući kapitalne investicije i operativne rashode.

Pored direktnih fiskalnih izdataka, uspješna implementacija reforme predškolskog obrazovanja mogla bi generisati značajne pozitivne ekonomske i društvene efekte, prije svega kroz povećanje učešća žena na tržištu rada. U zavisnosti od stope povratka majki u radni odnos, procjenjuje se da bi proširenje obuhvata predškolskog obrazovanja moglo doprinijeti otvaranju između 3.200 i 7.100 novih radnih mjesta za žene. Očekivani rast zaposlenosti imao bi pozitivan uticaj na javne finansije kroz povećane prihode od doprinosa i poreza na dohodak, koji se procjenjuju na oko 35 miliona eura godišnje. Time bi se djelimično kompenzovali fiskalni troškovi reforme, uz dodatne koristi u vidu jačanja ekonomske aktivnosti i socijalne inkluzije. Takođe, uspješna realizacija reforme omogućila bi pristup sredstvima Evropske unije u iznosu od oko 43,6 miliona

euru, čime bi se ukupni neto fiskalni trošak reforme u periodu 2026-2028. smanjio na približno 100 miliona eura.

3.1.3 Jačanje veze između stručnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) i privatnog sektora i smanjenje neusklađenosti vještina

- Makroekonomski utjecaj

Cilj reforme je bolje usklađivanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) s potrebama tržišta rada proširivanjem mogućnosti za učenje na radnom mjestu i poboljšanjem rezultata zapošljivosti za diplomirane studente SOO-a. Cilj je da do decembra 2026. godine najmanje 40% studenata druge godine SOO-a stekne značajno iskustvo učenja na radnom mjestu (najmanje 25% svog programa). Do juna 2027. godine, 15% diplomiranih studenata SOO-a trebalo bi biti zaposleno u roku od godinu dana od završetka studija.

Ukupan broj studenata u SOO i tehničkim školama u 2024/25. godini je oko 23.500, od kojih će približno 9.100 učestvovati u učenju na radnom mjestu. Kao rezultat toga, očekuje se da će oko 3.100 diplomiranih studenata pronaći zaposlenje u roku od godinu dana od diplomiranja.

Sveukupno, reforma bi mogla generirati oko 3.800 novih radnih mjesta za mlade ljude (uzrasta 15-24 godine) do 2030. godine, povećavajući njihovu stopu zaposlenosti sa 16,5% na 17,6%, ili za 1,1 procentni poen. Reforma će ojačati saradnju između strukovnih škola i poslodavaca u privatnom sektoru, poboljšati praktične vještine i pomoći u smanjenju upornog nesklada vještina na tržištu rada u Bosni i Hercegovini.

- Fiskalni utjecaj

Sprovođenje ove reforme zasniva se prvenstveno na unapređenju postojećih obrazovnih programa, jačanju saradnje sa poslodavcima i prilagođavanju nastavnih sadržaja potrebama tržišta rada. Aktivnosti poput stručnog usavršavanja nastavnika i instruktora, kao i organizacije učenja zasnovanog na radu, realizuju se u okviru redovnih nadležnosti i postojećih institucionalnih i budžetskih kapaciteta nadležnih obrazovnih institucija. U tom smislu, sprovođenje ove mjere ne podrazumijeva značajne dodatne ili vanredne direktne fiskalne rashode.

Indirektni fiskalni efekti reforme procijenjeni su na osnovu očekivanog povećanja zaposlenosti mladih kao rezultata boljeg usklađivanja strukovnog obrazovanja sa potrebama tržišta rada. Prema prethodnoj procjeni, reforma bi mogla generisati oko 3.800 novih radnih mjesta za mlade do 2030. godine, uz postepenu realizaciju efekata tokom srednjoročnog perioda. Za potrebe ove analize procijenjeno je da će u periodu 2026-2028. biti ostvareno oko 60% ukupnog efekta na zaposlenost.

Povećanje zaposlenosti mladih pozitivno će se odraziti na javne finansije kroz rast prihoda od poreza na dohodak i doprinosa za socijalno osiguranje. Na osnovu pretpostavki o nešto nižem nivou zarada mladih od prosječnih zarada u zemlji i zakonskom fiskalnom opterećenju rada, procjenjuje se da će pozitivan efekat ove reforme na javne prihode u periodu 2026-2028. iznositi približno 17,2 miliona eura. Ova procjena je indikativna s obzirom da nije uzela u obzir sekundarni fiskalni efekti povećanog zapošljavanja, uslijed, na primjer, povećanja naplate poreza na potrošnju (PDV i akcize). Takođe, nisu uzeti u obzir eventualni troškovi za aktivne mjere zapošljavanja i eventualne poreske olakšice za zapošljavanje. Konačno, nisu obuhvaćeni ni troškovi tehničkog opremanja škola i dodatne obuke nastavnog kadra. Uspješna realizacija reforme omogućila bi pristup sredstvima EU u iznosu od približno 47,2 miliona eura.

3.2.1. Povećanje pristupa pristojnom radu

- Makroekonomski utjecaj

Šema Garancije za mlade dio je ove reforme i ima za cilj osigurati da mladi ljudi dobiju kvalitetnu ponudu zaposlenja, kontinuiranog obrazovanja, pripravništva ili obuke u roku od šest mjeseci od gubitka posla ili napuštanja formalnog obrazovanja. Program Garancije za mlade, koji se provodi putem Javnih službi za

zapošljavanje (JSZ) i u koordinaciji s Centrima za socijalni rad, nastoji aktivirati mlade ljude koji su trenutno izvan bilo koje sistemske baze podataka, posebno one iz ranjivih ili socijalno isključenih grupa. Reforma predviđa pilotiranje, a zatim i širenje programa Garancije za mlade na nacionalnom nivou, poboljšanje dosega, razmjene podataka i odziva savjetnika JSZ na potrebe mladih tražitelja posla.

Ekonomski utjecaj na zapošljavanje procijenjen je korištenjem podataka Ankete o radnoj snazi (LFS) i pretpostavki zasnovanih na politikama. U 2024. godini, stanovništvo Bosne i Hercegovine u dobi od 15 do 29 godina ukupno je brojalo 576.812, od čega je 99.953 identificirano kao NEET (one koje nisu zaposlene, ne obrazuju se ili ne obučavaju). Garancija za mlade cilja na učešće 30 posto NEET-ova, što odgovara približno 29.986 mladih ljudi. Pretpostavlja se da će 20% učesnika Garancije za mlade pronaći zaposlenje u roku od šest mjeseci od pristupanja, što će rezultirati sa 5.997 novozaposlenih mladih u srednjoročnom periodu. Ista veličina uzorka i stopa zapošljavanja primjenjuju se i na naredne godine, 10.000 učesnika godišnje sa stopom zapošljavanja od 20%, što generira 2.000 novih radnih mjesta godišnje i kumulativno 6.000 radnih mjesta tokom tri godine. Ova dodatna zapošljavanja uvedena su u makroekonomski model kao povećanje inputa rada (šok zaposlenosti), doprinoseći oko 0,5% rastu broja zaposlenih.

- *Fiskalni utjecaj*

Najveći broj planiranih aktivnosti, uključujući uvođenje relevantnih statističkih istraživanja u redovnu primjenu, unapređenje inspeksijskog nadzora rada, rasterećenje javnih službi za zapošljavanje administrativnih poslova, jačanje razmjene podataka između relevantnih institucija i drugo predviđeno reformom 3.2.1 realizuje se u okviru postojećih nadležnosti i redovnih funkcija javne administracije. U tom smislu, sprovođenje ove reforme uglavnom ne podrazumijeva značajne dodatne ili vanredne direktne fiskalne rashode, već se oslanja na bolje korištenje postojećih institucionalnih i administrativnih kapaciteta. Međutim, uvođenje novih istraživanja, unapređenje inspeksijskog nadzora (povećanje broja redovnih inspeksijskih nadzora rada za 25%) i jačanje razmene podataka značiće dodatne fiskalne rashode koji ovom prilikom nisu procenjeni. Novi program koji je obuhvaćen ovom reformom odnosi se na Garanciju za mlade, čija je pilot faza zakazana za 2026. godinu (u Visokom, Čitluku i Prijedoru). Konkretniji fiskalni troškovi sprovođenja ovog programa na nivou BiH biće poznati nakon usvajanja plana njegovog širenja i analize troškova predviđenih pilot projekata.

Indirektni fiskalni efekti reforme proizilaze iz prethodno procijenjenog očekivanog povećanja zaposlenosti mladih NEET-ova, kao posljedice implementacije Garancije za mlade. Prema procjeni, u periodu 2026–2028. godine reforma će omogućiti otprilike 6.000 novih radnih mjesta za mlade, što će se pozitivno odraziti na javne prihode kroz poreze i doprinose. Na osnovu konzervativnih pretpostavki, ukupan pozitivan efekt na javne prihode u srednjoročnom periodu procjenjuje se na približno 39 miliona eura. Takođe, sprovođenje ove reforme otvorilo bi mogućnost korišćenja 76,2 miliona eura sredstava iz fondova EU.

6. INSTITUCIONALNA PITANJA I UKLJUČENOST ZAINTERESOVANIH STRANA

6.1 Opšte informacije o insitucionalnom okviru u pripremi PER-a BiH 2026-2028.

Vijeće ministara BiH je 12.11.2025. usvojilo Plan aktivnosti Programa ekonomskih reformi BiH 2026-2028. zajedno s pratećim dokumentima Europske komisije koji su osnov za novi ciklus pripreme PER-a, čime je zvanično otpočeo proces pripreme dokumenta.

Procesom izrade PER-a BiH 2026.-2028. PER koordinira Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP) u ulozi tehničkog koordinatora ispred Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, a u suradnji s Federalnim zavodom za programiranje razvoja i Ministarstvom financija Republike Srpske koji su entitetski koordinatori. DEP u suradnji s entitetskim koordinatorima i institucijama Vijeća ministara BiH, bila je u obavezi je provesti Plan aktivnosti Programa ekonomskih reformi BiH 2026. - 2028., pridržavajući se Smjernica Europske komisije za programe ekonomskih reformi zemalja kandidata i potencijalnih kandidata 2026. - 2028. godine, uz primjenu odgovarajućih preporuka.

DEP je doprinio izradi poglavlja 3 PER-a, dok je izradu poglavlja 4 dokumenta koordiniralo Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, a inpute za konsolidaciju podataka dostavili su Ministarstvo finansija Republike Srpske, Federalno ministarstvo financija i Direkcija za finansije Brčko distrikta.

Nacrt PER-a 2026-2028. predmet je javnih konzultacija sukladno pravilima provođenja postupka javnih konzultacija prema kojemu postupaju ministarstva i drugi organi Vijeća ministara BiH pri izradi programa i planova koji su dio godišnjeg plana rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Pored konsultacija putem sistema e-konsultacija DEP je organizirao 19.12.2025. godine javnu raspravu za nacрте Poglavlja II i V PER-a sa učešćem Predstavnikа NVO sektora iz Koalicije za monitoring europskih integracija. Komentari koje je NVO sektor imao su većinom bili generalne prirode, koje se prožimaju kroz sva poglavlja PER.

Kao i prethodnih godina, Bosna i Hercegovina za ovaj ciklus izrade i koordinacije PER-a BiH imala potporu Europske unije u vidu projekta tehničke pomoći iz sredstava IPA2018 „EU Podrška programu ekonomskih reformi, BiH“ koji je započeo s radom u veljači 2023. godine (Projekt EU4ERP).

U pripremi ovogodišnjeg PER-a, uz podršku Projekta EU4ERP u periodu od Jula do decembra 2025. godine, provedeno je niz sastanaka i radionica sa predstavnicima sa svih nivoa vlasti. Cilj je bio da se pripremi kvalitetan PER, u skladu sa Smjericama EK, ali i da se dugoročno unaprijedi sam proces koordinacije i kapacitet za pripremu PER-a.

Tijekom cijelog procesa postojala je konstantna komunikacija između Koordinatorа dok su koordinatori pojedinačno vršili koordinaciju na svom nivou vlasti s predstavnicima relevantnih ministarstava svog nivoа vlasti U toku 2025. godine, u okviru EU4ERP Projekta organizirano je ukupno 15 radionica i obuka, i to 3 radionice za poboljšanje makroekonomskog okvira na kojima su djelovali predstavnici DEP-a , 9 radionica i obuka na radnom mjestu vezanih za poboljšanja fiskalnog okvira, te 2 radionice i jedno studijsko putovanje za poboljšanje definiranja strateških reformi te prilagođavanja PER novoj metodologiji propisanoj Smjericama EK.

6.2 Insitucionalni okvir, konsultacije i uključenost zainteresiranih strana u izradi PER-a 2026-2028 na nivou entiteta

U procesu izrade PER-a BiH 2026-2028, značajan je doprinos inputa iz Programa ekonomskih reformi **Republike Srpske** za period 2026–2028. godine, kao jednog od entiteta. Institucije Republike Srpske su, u skladu sa dogovorenim mehanizmima koordinacije, učestvovalе u procesu izrde Programa ekonomskih reformi BiH za period 2026–2028. godine. U tom kontekstu, predstavnici institucija Republike Srpske, uključujući linijska ministarstva i koordinatore procesa, učestvovali su u okviru radionica sa fokusom na metodološko usklađivanje i konsolidaciju podataka za potrebe izrade PER BiH. S tim u vezi, održana su dvije radionice na temu „Integrisanje ekonomskog uticaja Reformske agende u Program ekonomskih reformi“, u organizaciji Center of Excellence in Finance (CEF), Ljubljana, 3. i 4. juna 2025. godine na kao i na nastavku iste radionice održanom 2. i 3. oktobra 2025. godine na Bjelašnici. Pored toga, predstavnici

Republike Srpske uzeli na radionici, sa fokusom na procjenu fiskalnih uticaja, organizovanu u okviru Projekta podrške izrade PER u periodu od 22. do 26. decembra 2025. godine u Doboju. Navedene aktivnosti doprinijele su jačanju institucionalnih i analitičkih kapaciteta, kao i dosljednoj integraciji doprinosa Republike Srpske u PER BiH, u skladu sa Smjernicama Evropske komisije.

PER 2026-2028. Republike Srpske, pripremljen je u skladu sa utvrđenim institucionalnim procedurama i rokovima. Vlada Republike Srpske je na 2. sjednici, održanoj 11. septembra 2025. godine, razmatrala i usvojila Informaciju o aktivnostima na izradi Programa ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2026–2028. godine. Istom odlukom imenovan je Tim za izradu i praćenje strukturnih reformi u Republici Srpskoj za period 2026–2028. godine, u saradnji sa Ministarstvom finansija Republike Srpske kao koordinatorom. Ministarstvo finansija Republike Srpske, u saradnji sa imenovanim Timom, pripremi je Prijedlog Programa ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2026–2028. godine, koji je u skladu sa propisanim procedurama dostavljen Vladi Republike Srpske i usvojen na od strane Narodne skupštini Republike Srpske na 17. redovnoj sjednici.

U cilju obezbjeđivanja inkluzivnosti procesa izrade Programa ekonomskih reformi Republike Srpske, sprovedene su konsultacije sa relevantnim socijalnim partnerima i drugim zainteresovanim stranama. U tom kontekstu, zatraženi su i razmotreni prijedlozi Privredne komore Republike Srpske, Unije poslodavaca Republike Srpske i Saveza sindikata Republike Srpske, naročito u dijelu identifikacije ključnih prepreka konkurentnosti i definisanja strukturnih reformi i reformskih mjera usmjerenih na održiv i inkluzivan ekonomski rast. Dokument je razmatran i podržan od strane Ekonomsko socijalnog savjeta na 37. vanrednoj sjednici održanoj 10. decembra. Pored navedenog, u okviru pripreme Prijedloga budžeta Republike Srpske za 2026. godinu i Programa ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2026–2028, u periodu od 4. do 9. decembra 2025. godine sprovedene su dodatne konsultacije sa širokim krugom zainteresovanih strana, uključujući predstavnike poslovnih udruženja, sindikalnih organizacija, jedinica lokalne samouprave, organizacija civilnog društva, akademske zajednice, kao i studentskih i omladinskih organizacija. Prikupljeni komentari i prijedlozi uzeti su u obzir prilikom finalizacije reformskih mjera.

Federalni zavod za programiranje razvoja entiteta **Federacije Bosne i Hercegovine**, kao entitetski koordinator za izradu Programa ekonomskih reformi (PER) BiH, u saradnji sa federalnim ministarstvima, provodio je koordinaciju i aktivnosti na pripremi dokumenta PER 2026-2028. Proces izrade dokumenta uključivao je učešće svih relevantnih federalnih ministarstava i drugih institucija na federalnom i kantonalnom nivou, iz njihovih nadležnosti, kao što je dostavljanje podataka, odgovora, pojašnjenja i komentara, vezano za sva poglavlja. Predstavnici Federalnog zavoda za programiranje razvoja i određeni predstavnici federalnih ministarstava aktivno su učestvovali na radionicama CEF-a o metodologiji izrade i na samoj izradi poglavlja 5A, koje se odnosi na procjenu makro-fiskalnog uticaja reformi.

7. ANEKSI

PRIOLOG 1: TABELE KOJE TREBA SADRŽAVATI PROGRAM EKONOMSKIH REFORMI I NJIHOVE AŽURIRANE VERZIJE

Tabela 1a: Makroekonomski izgledi

	ESA kod	2024.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		mlrd. EUR	Stopa promjene				
1. Realni BDP po tržišnim cijenama	B1*g	27,251	2,6	2,3	2,6	3,0	3,1
2. Tekući BDP po tržišnim cijenama	B1*g	28,168	6,0	5,2	5,2	5,0	5,0
Komponente realnog BDP-a							
3. Rashodi osobne potrošnje	P3	18,6	4,4	2,3	2,0	1,9	1,6
4. Rashodi javne potrošnje	P3	5,0	2,8	1,8	2,2	1,9	2,1
5. Investicije u stalna sredstva	P51	6,7	10,2	4,4	3,3	5,5	5,5
6. Izmjena u zalihama i neto nabavci dragocjenosti (% BDP)	P52+P53	0,8	3,0	3,2	3,4	3,4	3,6
7. Izvoz roba i usluga	P6	11,0	-1,6	3,3	2,6	4,6	5,2
8. Uvoz roba i usluga	P7	14,9	4,7	4,2	2,6	3,5	4,1
Doprinos realnom rastu BDP-a							
9. Finalna domaća potražnja		30,3	5,8	2,9	2,6	2,9	2,8
10. Izmjena u zalihama i neto nabavci dragocjenosti	P52+P53	0,8	-0,1	0,3	0,4	0,1	0,4
11. Eksterni bilans roba/usluga	B11	-3,9	-3,2	-0,9	-0,4	0,0	-0,1

Tabela 1b: Kretanje cijena

	ESA kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Deflator BDP-a	% g/g	3,4	2,9	2,5	1,9	1,8
2. Deflator privatne potrošnje	% g/g	1,9	3,6	2,8	2,1	1,8
3. Harmonizirani indeks potrošačkih cijena HICP ¹	% g/g	:	:	:	:	:
4. Promjena državnog indeksa potrošačkih cijena	% g/g	1,7	3,9	2,8	2,0	1,9
5. Deflator javne potrošnje	% g/g	7,2	2,0	1,5	2,1	1,9
6. Deflator ulaganja	% g/g	0,0	1,9	2,0	1,6	1,4
7. Deflator cijene izvoza (robe i usluge)	% g/g	1,4	1,7	1,6	1,5	1,5
8. Deflator cijene uvoza (robe i usluge)	% g/g	-0,2	2,0	1,5	1,7	1,4

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine ne objavljuje HICP.

Tabela 1c: Razvoj događanja na tržištu rada

	ESA kod	2024.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		Nivo	Nivo/stopa promjene				
1. Stanovništvo (u hiljadama)			3.445	3.435	3.425	3.414	3.403
2. Stanovništvo (stopa rasta u %)			-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
3. Radno aktivno stanovništvo (broj lica)			2.257	2.237	2.217	2.197	2.177
4. Stopa učešća			62,6	62,7	63,3	64,1	65,1
5. Zaposlenost, broj lica			1.235	1.217	1.223	1.234	1.249
6. Zaposlenost, radnih sati			:	:	:	:	:
7. Zaposlenost (stopa rasta u %)			3,2	-1,4	0,5	0,9	1,2
8. Zaposlenost u javnom sektoru (broj lica)			209,9	211,6	:	:	:
9. Zaposlenost u javnom sektoru (rast u %)			1,3	0,8	:	:	:
10. Stopa nezaposlenosti			12,6	13,3	12,9	12,4	11,9
11. Radna produktivnost, lica		43,2	-0,7	3,7	2,1	2,1	1,9
12. Radna produktivnost, radnih sati			:	:	:	:	:
13. Naknade zaposlenih	D1	26,0	10,7	:	:	:	:

Napomena: Podaci o stanovništvu za posmatrane godine (na dan 31.12. svake posmatrane godine) su preuzeti iz Prezentacije analize stanja stanovništva i projekcija stanovništva za period 2020-2070. godine u Bosni i Hercegovini koje je u decembru 2020. godine predstavila Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine u saradnji sa entiteskim statističkim institucijama i Populacijskim fondom Ujedinjenih naroda (UNFPA). <https://bhas.gov.ba/News/Read/42>

Svi anketni podaci za 2025. godinu predstavljaju prosjek K1 i K2. Detaljnije u metodološkim objašnjenjima u dokumentu na linku: https://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Saopštenja/2025/LAB_00_2025_Q2_1_BS.pdf

Stavka 3. Projekcije o radno sposobnom stanovništvu (15-64) nisu dostupne pa je za period 2026-2028. godine uzet istorijski trend odnosno prosječna stopa promjene u posljednjih pet godina. Stavka 4. Stopa učešća - odnosi se na učešće radne snage u radno sposobnom stanovništvu (anketni podaci). Istorijski podaci o radno sposobnom stanovništvu, radnoj snazi (zaposlenosti i nezaposlenosti) i stopama nazaposlenosti su preuzeti iz Anketa o radnoj snazi Bosne i Hercegovine (zbog bolje komparacije sa drugim zemljama) i ne podudaraju se sa podacima iz tekstualnog dijela ERP-a (Poglavlje 3), jer su u tekstualnom dijelu prezentirani administrativni podaci. Za 2025. godinu podaci se odnose na K1 i K2.

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine ne objavljuje podatak o broju zaposlenih po radnom satu. Podatak o zaposlenim u javnom sektoru ne objavljuje Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine. Navedeni administrativni podatak u tabeli 1c (stavka 8) je zbir broja zaposlenih u područjima djelatnosti javne uprave, zdravstva i obrazovanja (za 2025. godinu podatak se odnosi na prosjek perioda I-VIII). Ovaj podatak obuhvata ne samo zaposlene u državnim školama i zdravstvu (bolnicama) već i zaposlene u privatnim školama i zdravstvu. S toga, podatak u potpunosti ne prezentira broj zaposlenih u javnom sektoru (kao i prethodnih godina). Takođe projekcije za navedena područja djelatnosti nisu raspoložive.

Naknade zaposlenih su preuzete iz trenutno raspoloživih nacionalnih računa i izražene su u milijardama KM (projekcije za ovu stavku nisu raspoložive).

Tabela 1d: Sektorski bilansi

% BDP-a	ESA kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Neto kreditiranje/zaduživanje prema ostatku svijeta	B.9	4,9	2,5	2,6	3,2	:
<i>od čega:</i>						
- Bilans roba i usluga		-13,0	-12,5	-12,0	-11,8	:
- Bilans primarnog dohotka & transfera		17,2	14,3	13,9	14,4	:
- Kapitalni račun		0,7	0,7	0,7	0,7	:
2. Neto kreditiranje/zaduživanje privatnog sektora	B.9/ EDP B.9	4,6	2,1	1,0	4,2	:
3. Neto kreditiranje/zaduživanje opće vlade		-0,4	-0,3	-2,1	-1,6	-1,2
4. Statistička nepodudarnost		0,0	0,0	0,0	0,0	:

Izvor: CBBiH i za stavku 3. MFT BiH

Tabela 1e: BDP i investicije

	ESA kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
BDP i investicije						
<i>Nivo BDP-a po tekućim tržišnim cijenama (u domaćoj valuti)</i>	B1g	55,1	58,0	61,0	64,0	67,2
Omjer investicija (% BDP)		23,8	24,0	24,1	24,6	25,1

Tabela 1f: Kretanja u vanjskom sektoru

		2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Bilans tekućeg računa	% BDP	-3,4	-2,7	-2,8	-3,0	n/a
2. Izvoz roba	mlrd. EUR	7,7	8,6	9,3	10,0	n/a
3. Uvoz roba	mlrd. EUR	13,7	14,7	15,7	16,5	n/a
4. Trgovinski bilans	mlrd. EUR	-6,0	-6,1	-6,4	-6,5	n/a
5. Izvoz usluga	mlrd. EUR	3,4	3,7	3,9	3,9	n/a
6. Uvoz usluga	mlrd. EUR	1,2	1,3	1,3	1,3	n/a
7. Bilans usluga	mlrd. EUR	2,3	2,4	2,6	2,6	n/a
8. Neto kamatna plaćanja iz inostranstva	mlrd. EUR	-0,8	-0,7	-0,9	-1,0	n/a
9. Neto prihod po ostalim faktorima iz inostranstva	mlrd. EUR	0,8	0,8	0,8	0,9	n/a
10. Tekući transferi	mlrd. EUR	2,8	2,8	2,9	3,0	n/a
11. Od čega iz EU	mlrd. EUR	1,5	1,5	1,5	1,6	n/a
12. Bilans tekućeg računa	mlrd. EUR	-1,0	-0,8	-0,9	-1,0	n/a
13. Kapitalni i finansijski račun	mlrd. EUR	1,6	1,0	1,0	1,3	n/a
14. Direktne strane investicije	mlrd. EUR	0,8	0,7	0,9	0,9	n/a
15. Rezerve u stranoj valuti	mlrd. EUR	0,6	0,3	0,2	0,4	n/a
16. Ukupni vanjski dug	mlrd. EUR	0,8	0,3	0,2	0,4	n/a
17. Od čega: javni	mlrd. EUR	0,1	-0,4	-0,3	-0,2	n/a
18. Od čega: u stranoj valuti	mlrd. EUR	:	:	:	:	:
19. Od čega: dospjele otplate	mlrd. EUR	0,7	0,6	0,5	:	:
20. Tečaj naspram Eura (godišnji prosjek)	NCU/EUR	1,95583	1,95583	1,95583	1,95583	1,95583
<i>p.m. Kurs u odnosu na EUR (godišnji prosek)</i>	% g/g	0	0	0	0	0
21. Tečaj naspram Eura (kraj godine)	NCU/EUR	1,95583	1,95583	1,95583	1,95583	1,95583
<i>p.m. Kurs u odnosu na EUR (kraj godine)</i>	% g/g	0	0	0	0	0

Napomena: Projekcije se odnose na period 2025-2027. Projekcije za 2028 godinu će biti dostupne u proljeće 2026. godine.

Izvor: CBBiH

Tabela 1g: Pokazatelji održivosti

	Dimenzija	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
1. Bilans tekućeg računa	% BDP	-1,5	-4,5	-2,2	-3,4	-2,7
2. Pozicija neto međunarodnog ulaganja	% BDP	-55,7	-47,5	-43,7	-36,6	-36,5
3. Izvozni tržišni udjeli	%, g/g	:	:	:	:	:
4. Realni efektivni tečaj	%, g/g	-0,3	3,8	0,1	-1,3	:
5. Nominalni jedinični troškovi rada	%, g/g	:	:	:	:	:
6. Privatni sektor, protok kredita	% BDP	:	:	:	:	:
7. Zaduženje privatnog sektora	% BDP	:	:	:	:	:
8. Zaduženje opće vlade	% BDP	:	:	32,5	31,8	30,5

Izvor: CBBiH i za stavku 8. MFT BiH

Tabela 2a: Izgledi budžeta opšte vlade – Bosna i Hercegovina

	ESA kod	2024.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		mil. KM	% BDP BiH				
Neto kreditiranje (B9) po pod-sektorima							
1. Opšta vlada	S13	-207,7	-0,4	-0,3	-2,1	-1,6	-1,2
2. Centralna vlada	S1311	-294,3	-0,5	-0,7	-2,6	-2,4	-2,2
3. Državna vlada	S1312	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Lokalna vlada	S1313	36,1	0,1	0,1	0,3	0,4	0,4
5. Fondovi za socijalnu sigurnost	S1314	50,9	0,1	0,3	0,2	0,4	0,6
Šira vlada (S13)							
6. Ukupan prihod	TR	22.380,2	40,6	43,0	41,3	41,0	40,7
7. Ukupna potrošnja	TE	22.587,9	41,0	43,3	43,4	42,6	41,9
8. Neto zaduživanje/kreditiranje	EDP.B9	-207,7	-0,4	-0,3	-2,1	-1,6	-1,2
9. Izdaci po kamata	EDP.D41 uklj. FISIM	569,6	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
10. Primarni bilans		361,9	0,7	0,8	-1,0	-0,5	-0,1
11. Jednokratne i druge privremene mjere		20,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
Komponente prihoda							
12. Ukupan porez (12=12a+12b+12c)		12.200,3	22,1	22,7	22,4	22,7	22,5
12a. Porez na proizvodnju i uvoz	D2	9.677,6	17,6	17,7	17,5	17,8	17,6
12b. Tekući porezi na prihod i bogatstvo	D5	2.515,8	4,6	4,9	4,9	4,9	4,8
12c. Porez na kapital	D91	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Socijalni doprinosi	D61	8.141,5	14,8	15,8	15,1	15,0	15,0
14. Prihod od imovine	D4	240,4	0,4	0,8	0,6	0,4	0,4
15. Ostalo (15 = 16-(12+13+14))		1.797,9	3,3	3,7	3,1	2,9	2,9
16=6. Ukupan prihod	TR	22.380,2	40,6	43,0	41,3	41,0	40,7
p.m. Poresko opterećenje (D2+D5+D61+D91-D995)		20.340,9	36,9	38,4	37,6	37,7	37,5
Odabrane komponente potrošnje							
17. Kolektivna potrošnja	P32	8.408,0	15,3	16,0	16,0	15,4	14,8
18. Ukupni socijalni transferi	D62 + D63	8.834,7	16,0	16,6	17,5	17,8	18,3
18a. Nenovčani socijalni transferi	P31=D63	1.113,0	2,0	2,1	2,2	2,1	2,2
18b. Ostali socijalni transferi osim nenovčanih	D62	7.721,6	14,0	14,6	15,3	15,7	16,1
19=9. Izdaci po kamata	EDP.D41 + FISIM	569,6	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
20. Subvencije	D3	987,3	1,8	1,9	1,5	1,4	1,3
21. Investicije u stalna sredstva	P51	2.198,2	4,0	4,4	4,6	4,3	4,1
22. Ostalo (22 = 23-(17+18+19+20+21))		1.590,2	2,9	3,2	2,8	2,6	2,3
23=7. Ukupna potrošnja	TE	22.587,9	41,0	43,3	43,4	42,6	41,9
p.m. Naknada za poslenim u javnom sektoru	D1	5.804,1	10,5	11,2	11,3	10,9	10,5

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

Tabela 2a: Izgledi budžeta opšte vlade – Institucije Bosne i Hercegovine

	ESA kod	2024.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		mil. KM	% BDP BiH				
Neto kreditiranje (B9) po pod-sektorima							
1. Opšta vlada	S13	17,2	0,0	0,3	-0,3	-0,1	0,0
2. Centralna vlada	S1311	17,2	0,0	0,3	-0,3	-0,1	0,0
3. Državna vlada	S1312	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Lokalna vlada	S1313	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Fondovi za socijalnu sigurnost	S1314	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Konsolidovana vlada (S13)							
6. Ukupan prihod	TR	1.333,3	2,4	2,7	2,2	2,4	2,3
7. Ukupna potrošnja	TE	1.316,1	2,4	2,5	2,6	2,4	2,3
8. Neto zaduživanje/kreditiranje	EDP.B9	17,2	0,0	0,3	-0,3	-0,1	0,0
9. Izdaci po kamatama	EDP.D41 uklj. FISIM	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Primarni bilans		17,7	0,0	0,3	-0,3	-0,1	0,0
11. Jednokratne i druge privremene mjere		-1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Komponente prihoda							
12. Ukupan porez (12=12a+12b+12c)		1.020,5	1,9	1,8	1,7	2,1	2,0
12a. Porez na proizvodnju i uvoz	D2	1.020,5	1,9	1,8	1,7	2,1	2,0
12b. Tekući porezi na prihod i bogatstvo	D5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12c. Porez na kapital	D91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Socijalni doprinosi	D61	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
14. Prihod od imovine	D4	100,5	0,2	0,5	0,3	0,0	0,0
15. Ostalo (15 = 16-(12+13+14))		212,3	0,4	0,5	0,3	0,2	0,2
16=6. Ukupan prihod	TR	1.333,3	2,4	2,7	2,2	2,4	2,3
p.m. Poresko opterećenje (D2+D5+D61+D91-D995)		1.019,6	1,9	1,8	1,7	2,1	2,0
Odabrane komponente potrošnje							
17. Kolektivna potrošnja	P32	204,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
18. Ukupni socijalni transferi	D62 + D63	73,9	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
18a. Nenovčani socijalni transferi	P31=D63	57,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
18b. Ostali socijalni transferi osim nenovčanih	D62	16,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
19=9. Izdaci po kamatama	EDP.D41 + FISIM	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20. Subvencije	D3	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
21. Investicije u stalna sredstva	P51	89,6	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
22. Ostalo (22 = 23-(17+18+19+20+21))		943,6	1,7	1,9	2,0	1,9	1,9
23=7. Ukupna potrošnja	TE	1.316,1	2,4	2,5	2,6	2,4	2,3
p.m. Naknada za poslenim u javnom sektoru	D1	912,9	1,7	1,7	1,9	1,9	1,8

Izvor: MFiT BiH

Tabela 2a: Izgledi budžeta opšte vlade – Federacija Bosne i Hercegovine

	ESA kod	2024.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		mil. KM	% BDP FBiH				
Neto kreditiranje (B9) po pod-sektorima							
1. Opšta vlada	S13	-20,8	-0,1	-0,4	-1,3	-1,0	-0,7
2. Centralna vlada	S1311	-160,9	-0,5	-0,9	-1,8	-1,9	-2,0
3. Državna vlada	S1312	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Lokalna vlada	S1313	48,5	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5
5. Fondovi za socijalnu sigurnost	S1314	91,6	0,3	0,3	0,2	0,5	0,8
Konsolidovana vlada (S13)							
6. Ukupan prihod	TR	13.382,4	38,9	40,0	38,6	38,6	38,5
7. Ukupna potrošnja	TE	13.403,2	39,0	40,4	39,9	39,6	39,2
8. Neto zaduživanje/kreditiranje	EDP.B9	-20,8	-0,1	-0,4	-1,3	-1,0	-0,7
9. Izdaci po kamatama	EDP.D41 uklj. FISIM	297,3	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
10. Primarni bilans		276,5	0,8	0,5	-0,4	-0,1	0,1
11. Jednokratne i druge privremene mjere		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Komponente prihoda							
12. Ukupan porez (12=12a+12b+12c)		6.772,4	19,7	20,0	20,0	20,0	19,9
12a. Porez na proizvodnju i uvoz	D2	5.187,8	15,1	15,2	15,2	15,1	15,0
12b. Tekući porezi na prihod i bogatstvo	D5	1.584,6	4,6	4,8	4,8	4,8	4,8
12c. Porez na kapital	D91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Socijalni doprinosi	D61	5.508,0	16,0	16,7	15,7	15,8	15,9
14. Prihod od imovine	D4	44,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
15. Ostalo (15 = 16-(12+13+14))		1.057,2	3,1	3,2	2,8	2,7	2,7
16=6. Ukupan prihod	TR	13.382,4	38,9	40,0	38,6	38,6	38,5
p.m. Poresko opterećenje (D2+D5+D61+D91-D995)		12.280,4	35,7	36,7	35,7	35,8	35,8
Odabrane komponente potrošnje							
17. Kolektivna potrošnja	P32	6.012,0	17,5	18,0	17,7	17,1	16,4
18. Ukupni socijalni transferi	D62 + D63	5.055,9	14,7	15,2	16,1	16,7	17,3
18a. Nenovčani socijalni transferi	P31=D63	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
18b. Ostali socijalni transferi osim nenovčanih	D62	5.055,9	14,7	15,2	16,1	16,7	17,3
19=9. Izdaci po kamatama	EDP.D41 + FISIM	297,3	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
20. Subvencije	D3	636,5	1,9	2,0	1,6	1,6	1,4
21. Investicije u stalna sredstva	P51	1.357,9	3,9	4,3	4,1	3,9	3,9
22. Ostalo (22 = 23-(17+18+19+20+21))		43,6	0,1	0,0	-0,5	-0,5	-0,7
23=7. Ukupna potrošnja	TE	13.403,2	39,0	40,4	39,9	39,6	39,2
p.m. Naknada zaposlenim u javnom sektoru	D1	3.199,0	9,3	9,6	9,3	9,0	8,6

Izvor: FMF

Tabela 2a : Izgledi budžeta opšte vlade - Republika Srpska

	ESA kod	2024.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		mil. KM	% BDP RS				
Neto kreditiranje (B9) po pod-sektorima							
1. Opšta vlada	S13	-220,7	-1,3	-1,0	-2,9	-2,8	-2,1
2. Centralna vlada	S1311	-167,1	-1,0	-1,3	-3,5	-3,5	-2,7
3. Državna vlada	S1312	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Lokalna vlada	S1313	-12,4	-0,1	0,0	0,4	0,4	0,4
5. Fondovi za socijalnu sigurnost	S1314	-40,7	-0,2	0,3	0,3	0,3	0,2
Konsolidovana vlada (S13)							
6. Ukupan prihod	TR	7.249,2	42,1	44,6	43,2	41,3	40,3
7. Ukupna potrošnja	TE	7.469,8	43,4	45,6	46,1	44,1	42,4
8. Neto zaduživanje/kreditiranje	EDP.B9	-220,7	-1,3	-1,0	-2,9	-2,8	-2,1
9. Izdaci po kamata	EDP.D41 uklj. FISIM	270,4	1,6	1,6	1,5	1,7	1,7
10. Primarni bilans		49,7	0,3	0,6	-1,3	-1,2	-0,5
11. Jednokratne i druge privremene mjere		21,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Komponente prihoda							
12. Ukupan porez (12=12a+12b+12c)		4.095,8	23,8	24,3	23,4	22,5	22,0
12a. Porez na proizvodnju i uvoz	D2	3.193,3	18,6	18,5	17,8	17,1	16,8
12b. Tekući porezi na prihod i bogatstvo	D5	895,6	5,2	5,7	5,6	5,3	5,2
12c. Porez na kapital	D91	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Socijalni doprinosi	D61	2.582,8	15,0	16,2	15,8	15,2	14,8
14. Prihod od imovine	D4	95,0	0,6	0,9	0,8	0,8	0,7
15. Ostalo (15 = 16-(12+13+14))		475,6	2,8	3,3	3,2	2,9	2,7
16=6. Ukupan prihod	TR	7.249,2	42,1	44,6	43,2	41,3	40,3
p.m. Poresko opterećenje (D2+D5+D61+D91-D995)		6.678,6	38,8	40,4	39,2	37,7	36,9
Odabrane komponente potrošnje							
17. Kolektivna potrošnja	P32	1.963,1	11,4	12,0	12,1	11,6	11,1
18. Ukupni socijalni transferi	D62 + D63	3.615,2	21,0	21,4	22,0	21,5	21,3
18a. Nenovčani socijalni transferi	P31=D63	1.055,6	6,1	6,4	6,6	6,4	6,4
18b. Ostali socijalni transferi osim nenovčanih	D62	2.559,6	14,9	15,0	15,4	15,0	14,9
19=9. Izdaci po kamata	EDP.D41 + FISIM	270,4	1,6	1,6	1,5	1,7	1,7
20. Subvencije	D3	315,1	1,8	1,8	1,5	1,4	1,3
21. Investicije u stalna sredstva	P51	715,6	4,2	4,8	5,5	5,1	4,5
22. Ostalo (22 = 23-(17+18+19+20+21))		590,4	3,4	3,9	3,4	2,9	2,5
23=7. Ukupna potrošnja	TE	7.469,8	43,4	45,6	46,1	44,1	42,4
p.m. Naknada zaposlenim u javnom sektoru	D1	1.574,1	9,1	10,2	10,1	9,5	9,0

Izvor: MFRS

Tabela 2a: Izgledi budžeta opšte vlade – Brčko Distrikt

	ESA kod	2024.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		mil. KM	% BDP BD				
Neto kreditiranje (B9) po pod-sektorima							
1. Opšta vlada	S13	16,5	1,3	1,2	0,0	0,0	0,0
2. Centralna vlada	S1311	16,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Državna vlada	S1312	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Lokalna vlada	S1313	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Fondovi za socijalnu sigurnost	S1314	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Konsolidovana vlada (S13)							
6. Ukupan prihod	TR	415,3	32,3	33,9	33,3	31,6	31,1
7. Ukupna potrošnja	TE	398,8	31,0	32,6	33,3	31,6	31,1
8. Neto zaduživanje/kreditiranje	EDP.B9	16,5	1,3	1,2	0,0	0,0	0,0
9. Izdaci po kamata	EDP.D41 uklj. FISIM	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Primarni bilans		17,9	1,4	1,3	0,2	0,2	0,2
11. Jednokratne i druge privremene mjere		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Komponente prihoda							
12. Ukupan porez (12=12a+12b+12c)		311,6	24,2	25,8	25,8	25,3	25,0
12a. Porez na proizvodnju i uvoz	D2	276,0	21,5	22,4	22,3	22,1	22,1
12b. Tekući porezi na prihod i bogatstvo	D5	35,6	2,8	3,5	3,5	3,1	3,0
12c. Porez na kapital	D91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Socijalni doprinosi	D61	50,8	3,9	4,2	4,3	4,0	3,8
14. Prihod od imovine	D4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15. Ostalo (15 = 16-(12+13+14))		52,9	4,1	3,8	3,2	2,3	2,3
16=6. Ukupan prihod	TR	415,3	32,3	33,9	33,3	31,6	31,1
p.m. Poresko opterećenje (D2+D5+D61+D91-D995)		362,4	28,2	30,0	30,1	29,2	28,9
Odabrane komponente potrošnje							
17. Kolektivna potrošnja	P32	228,4	17,8	19,1	20,7	19,5	18,7
18. Ukupni socijalni transferi	D62 + D63	89,7	7,0	8,1	7,2	8,7	9,0
18a. Nenovčani socijalni transferi	P31=D63	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
18b. Ostali socijalni transferi osim nenovčanih	D62	89,7	7,0	8,1	7,2	8,7	9,0
19=9. Izdaci po kamata	EDP.D41 + FISIM	1,4	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
20. Subvencije	D3	31,8	2,5	3,2	2,0	0,0	0,0
21. Investicije u stalna sredstva	P51	35,1	2,7	1,2	2,4	2,8	2,9
22. Ostalo (22 = 23-(17+18+19+20+21))		12,5	1,0	0,9	0,8	0,4	0,4
23=7. Ukupna potrošnja	TE	398,8	31,0	32,6	33,3	31,6	31,1
p.m. Naknada za poslenim u javnom sektoru	D1	118,1	9,2	9,5	11,6	11,1	10,6

Izvor: Direkcija za finansije BD

Tabela 2b: Izgledi budžeta opšte vlade – Bosna i Hercegovina

	ESA kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		mil. KM				
Neto kreditiranje (B9) po pod-sektorima						
1. Opšta vlada	S13	-207,7	-175,2	-1.287,4	-1.047,4	-812,9
2. Centralna vlada	S1311	-294,3	-415,3	-1.599,2	-1.525,4	-1.475,8
3. Državna vlada	S1312	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Lokalna vlada	S1313	36,1	69,3	183,3	231,1	275,6
5. Fondovi za socijalnu sigurnost	S1314	50,9	170,9	128,4	246,8	387,5
Konsolidovana vlada (S13)						
6. Ukupan prihod	TR	22.380,2	24.899,9	25.194,8	26.247,8	27.343,1
7. Ukupna potrošnja	TE	22.587,9	25.075,1	26.482,2	27.295,2	28.156,0
8. Neto zaduživanje/kreditiranje	EDP.B9	-207,7	-175,2	-1.287,4	-1.047,4	-812,9
9. Izdaci po kamatama	EDP.D41 uklj. FISIM	569,6	641,5	671,5	717,2	725,2
10. Primarni bilans		361,9	466,3	-615,9	-330,2	-87,6
11. Jednokratne i druge privremene mjere		20,0	-13,1	-32,6	-6,4	-15,2
Komponente prihoda						
12. Ukupan porez (12=12a+12b+12c)		12.200,3	13.144,4	13.682,5	14.507,1	15.092,1
12a. Porez na proizvodnju i uvoz	D2	9.677,6	10.276,9	10.681,9	11.387,5	11.830,5
12b. Tekući porezi na prihod i bogatstvo	D5	2.515,8	2.860,5	2.993,4	3.113,6	3.255,5
12c. Porez na kapital	D91	6,9	7,0	7,2	5,9	6,1
13. Socijalni doprinosi	D61	8.141,5	9.131,9	9.229,7	9.621,9	10.092,2
14. Prihod od imovine	D4	240,4	482,8	393,7	234,4	238,0
15. Ostalo (15 = 16-(12+13+14))		1.797,9	2.140,7	1.888,9	1.884,4	1.920,8
16=6. Ukupan prihod	TR	22.380,2	24.899,9	25.194,8	26.247,8	27.343,1
p.m. Poresko opterećenje (D2+D5+D61+D91-D995)		20.340,9	22.275,4	22.911,2	24.127,9	25.183,2
Odabrane komponente potrošnje						
17. Kolektivna potrošnja	P32	8.408,0	9.282,9	9.728,3	9.830,8	9.948,3
18. Ukupni socijalni transferi	D62 + D63	8.834,7	9.648,4	10.680,8	11.396,7	12.271,9
18a. Nenovčani socijalni transferi	P31=D63	1.113,0	1.200,4	1.322,7	1.374,2	1.448,6
18b. Ostali socijalni transferi osim nenovčanih	D62	7.721,6	8.448,0	9.358,1	10.022,4	10.823,3
19=9. Izdaci po kamatama	EDP.D41 + FISIM	569,6	641,5	671,5	717,2	725,2
20. Subvencije	D3	987,3	1.101,2	938,8	917,5	900,6
21. Investicije u stalna sredstva	P51	2.198,2	2.545,5	2.782,5	2.767,3	2.769,6
22. Ostalo (22 = 23-(17+18+19+20+21))		1.590,2	1.855,6	1.680,5	1.665,8	1.540,3
23=7. Ukupna potrošnja	TE	22.587,9	25.075,1	26.482,2	27.295,2	28.156,0
p.m. Naknada za poslenim u javnom sektoru	D1	5.804,1	6.473,9	6.877,9	6.979,5	7.035,6

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

Tabela 2b: Izgledi budžeta opšte vlade – Institucije Bosne i Hercegovine

	ESA kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		mil. KM				
Neto kreditiranje (B9) po pod-sektorima						
1. Opšta vlada	S13	17,2	144,9	-196,2	-33,3	-33,3
2. Centralna vlada	S1311	17,2	144,9	-196,2	-33,3	-33,3
3. Državna vlada	S1312	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Lokalna vlada	S1313	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Fondovi za socijalnu sigurnost	S1314	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Konsolidovana vlada (S13)						
6. Ukupan prihod	TR	1.333,3	1.589,4	1.370,2	1.530,5	1.530,5
7. Ukupna potrošnja	TE	1.316,1	1.444,5	1.566,4	1.563,8	1.563,8
8. Neto zaduživanje/kreditiranje	EDP.B9	17,2	144,9	-196,2	-33,3	-33,3
9. Izdaci po kamata	EDP.D41 uklj. FISIM	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4
10. Primarni bilans		17,7	145,4	-195,8	-32,9	-32,9
11. Jednokratne i druge privremene mjere		-1,1	4,0	-22,9	2,2	-7,0
Komponente prihoda						
12. Ukupan porez (12=12a+12b+12c)		1.020,5	1.020,5	1.020,5	1.348,0	1.348,0
12a. Porez na proizvodnju i uvoz	D2	1.020,5	1.020,5	1.020,5	1.348,0	1.348,0
12b. Tekući porezi na prihod i bogatstvo	D5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12c. Porez na kapital	D91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Socijalni doprinosi	D61	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
14. Prihod od imovine	D4	100,5	275,3	189,6	29,2	29,6
15. Ostalo (15 = 16-(12+13+14))		212,3	293,6	160,1	153,3	152,9
16=6. Ukupan prihod	TR	1.333,3	1.589,4	1.370,2	1.530,5	1.530,5
p.m. Poresko opterećenje (D2+D5+D61+D91-D995)		1.019,6	1.019,5	1.019,5	1.346,9	1.346,9
Odabrane komponente potrošnje						
17. Kolektivna potrošnja	P32	204,5	241,5	263,9	231,6	239,3
18. Ukupni socijalni transferi	D62 + D63	73,9	22,2	27,9	22,4	21,1
18a. Nenovčani socijalni transferi	P31=D63	57,4	2,7	2,7	2,9	2,2
18b. Ostali socijalni transferi osim nenovčanih	D62	16,5	19,5	25,2	19,6	18,9
19=9. Izdaci po kamata	EDP.D41 + FISIM	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4
20. Subvencije	D3	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0
21. Investicije u stalna sredstva	P51	89,6	74,0	80,5	70,8	46,5
22. Ostalo (22 = 23- (17+18+19+20+21))		943,6	1.106,3	1.193,6	1.238,5	1.256,6
23=7. Ukupna potrošnja	TE	1.316,1	1.444,5	1.566,4	1.563,8	1.563,8
p.m. Naknada za poslenim u javnom sektoru	D1	912,9	958,6	1.150,8	1.191,0	1.207,7

Izvor: MFiT BiH

Tabela 2b: Izgledi budžeta opšte vlade – Federacija Bosne i Hercegovine

	ESA kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		mil. KM				
Neto kreditiranje (B9) po pod-sektorima						
1. Opšta vlada	S13	-20,8	-146,9	-514,9	-411,4	-296,7
2. Centralna vlada	S1311	-160,9	-334,5	-696,0	-750,7	-832,3
3. Državna vlada	S1312	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Lokalna vlada	S1313	48,5	66,4	103,1	146,9	190,3
5. Fondovi za socijalnu sigurnost	S1314	91,6	121,3	77,9	192,4	345,4
Konsolidovana vlada (S13)						
6. Ukupan prihod	TR	13.382,4	14.544,1	14.723,9	15.449,0	16.204,3
7. Ukupna potrošnja	TE	13.403,2	14.691,0	15.238,8	15.860,4	16.501,0
8. Neto zaduživanje/kreditiranje	EDP.B9	-20,8	-146,9	-514,9	-411,4	-296,7
9. Izdaci po kamatama	EDP.D41 uklj. FISIM	297,3	340,7	360,1	358,0	345,8
10. Primarni bilans		276,5	193,8	-154,8	-53,4	49,1
11. Jednokratne i druge privremene mjere		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Komponente prihoda						
12. Ukupan porez (12=12a+12b+12c)		6.772,4	7.255,6	7.620,5	7.988,6	8.361,7
12a. Porez na proizvodnju i uvoz	D2	5.187,8	5.512,3	5.791,0	6.060,7	6.322,3
12b. Tekući porezi na prihod i bogatstvo	D5	1.584,6	1.743,3	1.829,5	1.927,9	2.039,4
12c. Porez na kapital	D91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Socijalni doprinosi	D61	5.508,0	6.067,7	6.005,3	6.327,7	6.680,3
14. Prihod od imovine	D4	44,9	43,7	44,3	45,0	45,6
15. Ostalo (15 = 16-(12+13+14))		1.057,1	1.177,1	1.053,8	1.087,7	1.116,7
16=6. Ukupan prihod	TR	13.382,4	14.544,1	14.723,9	15.449,0	16.204,3
p.m. Poresko opterećenje (D2+D5+D61+D91-D995)		12.280,4	13.323,3	13.625,8	14.316,3	15.042,0
Odabrane komponente potrošnje						
17. Kolektivna potrošnja	P32	6.012,0	6.549,6	6.750,6	6.838,5	6.892,4
18. Ukupni socijalni transferi	D62 + D63	5.055,9	5.523,9	6.150,9	6.673,1	7.289,0
18a. Nenovčani socijalni transferi	P31=D63	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
18b. Ostali socijalni transferi osim nenovčanih	D62	5.055,9	5.523,9	6.150,9	6.673,1	7.289,0
19=9. Izdaci po kamatama	EDP.D41 + FISIM	297,3	340,7	360,1	358,0	345,8
20. Subvencije	D3	636,5	715,3	610,8	621,6	608,3
21. Investicije u stalna sredstva	P51	1.357,9	1.558,9	1.561,1	1.566,0	1.651,1
22. Ostalo (22 = 23-(17+18+19+20+21))		43,6	2,6	-194,7	-196,8	-285,6
23=7. Ukupna potrošnja	TE	13.403,2	14.691,0	15.238,8	15.860,4	16.501,0
p.m. Naknada za poslenim u javnom sektoru	D1	3.199,0	3.483,4	3.551,0	3.594,5	3.620,2

Izvor: FMF

Tabela 2b: Izgledi budžeta opšte vlade - Republika Srpska

	ESA kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		mil. KM				
Neto kreditiranje (B9) po pod-sektorima						
1. Opšta vlada	S13	-220,7	-189,6	-576,3	-602,8	-482,9
2. Centralna vlada	S1311	-167,1	-242,1	-706,9	-741,4	-610,3
3. Državna vlada	S1312	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Lokalna vlada	S1313	-12,4	2,9	80,2	84,2	85,3
5. Fondovi za socijalnu sigurnost	S1314	-40,7	49,6	50,5	54,4	42,1
Konsolidovana vlada (S13)						
6. Ukupan prihod	TR	7.249,2	8.307,3	8.627,0	8.797,1	9.120,0
7. Ukupna potrošnja	TE	7.469,8	8.496,9	9.203,3	9.399,9	9.603,0
8. Neto zaduživanje/kreditiranje	EDP.B9	-220,7	-189,6	-576,3	-602,8	-482,9
9. Izdaci po kamata	EDP.D41 uklj. FISIM	270,4	298,4	307,9	355,9	376,0
10. Primarni bilans		49,7	108,9	-268,4	-246,8	-107,0
11. Jednokratne i druge privremene mjere		21,0	-17,1	-9,7	-8,6	-8,2
Komponente prihoda						
12. Ukupan porez (12=12a+12b+12c)		4.095,8	4.518,3	4.674,2	4.793,5	4.989,3
12a. Porez na proizvodnju i uvoz	D2	3.193,3	3.441,1	3.553,4	3.648,4	3.814,0
12b. Tekući porezi na prihod i bogatstvo	D5	895,6	1.070,3	1.113,5	1.139,1	1.169,2
12c. Porez na kapital	D91	6,9	7,0	7,2	5,9	6,1
13. Socijalni doprinosi	D61	2.582,8	3.007,2	3.163,6	3.235,0	3.352,0
14. Prihod od imovine	D4	95,0	163,8	159,8	160,2	162,8
15. Ostalo (15 = 16-(12+13+14))		475,6	618,0	629,5	608,4	615,9
16=6. Ukupan prihod	TR	7.249,2	8.307,3	8.627,0	8.797,1	9.120,0
p.m. Poresko opterećenje (D2+D5+D61+D91-D995)		6.678,6	7.525,6	7.837,7	8.028,5	8.341,4
Odabrane komponente potrošnje						
17. Kolektivna potrošnja	P32	1.963,1	2.233,0	2.418,6	2.470,3	2.523,7
18. Ukupni socijalni transferi	D62 + D63	3.615,2	3.992,2	4.400,1	4.571,2	4.821,3
18a. Nenovčani socijalni transferi	P31=D63	1.055,6	1.197,7	1.320,0	1.371,4	1.446,4
18b. Ostali socijalni transferi osim nenovčanih	D62	2.559,6	2.794,5	3.080,1	3.199,8	3.374,9
19=9. Izdaci po kamata	EDP.D41 + FISIM	270,4	298,4	307,9	355,9	376,0
20. Subvencije	D3	315,1	342,0	300,1	295,9	292,3
21. Investicije u stalna sredstva	P51	715,6	896,6	1.106,7	1.088,0	1.026,1
22. Ostalo (22 = 23-(17+18+19+20+21))		590,4	734,7	669,8	618,6	563,5
23=7. Ukupna potrošnja	TE	7.469,8	8.496,9	9.203,3	9.399,9	9.603,0
p.m. Naknada za poslenim u javnom sektoru	D1	1.574,1	1.903,1	2.011,2	2.028,8	2.041,5

Izvor: MFRS

Tabela 2b: Izgledi budžeta opšte vlade – Brčko Distrikt

	ESA kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
		mil. KM				
Neto kreditiranje (B9) po pod-sektorima						
1. Opšta vlada	S13	16,5	16,4	0,0	0,0	0,0
2. Centralna vlada	S1311	16,5	16,4	0,0	0,0	0,0
3. Državna vlada	S1312	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Lokalna vlada	S1313	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Fondovi za socijalnu sigurnost	S1314	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Konsolidovana vlada (S13)						
6. Ukupan prihod	TR	415,3	459,0	473,7	471,2	488,3
7. Ukupna potrošnja	TE	398,8	442,7	473,7	471,2	488,3
8. Neto zaduživanje/kreditiranje	EDP.B9	16,5	16,4	0,0	0,0	0,0
9. Izdaci po kamata	EDP.D41 uklj. FISIM	1,4	1,8	3,0	2,8	3,1
10. Primarni bilans		17,9	18,2	3,0	2,8	3,1
11. Jednokratne i druge privremene mjere		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Komponente prihoda						
12. Ukupan porez (12=12a+12b+12c)		311,6	350,0	367,4	377,0	393,1
12a. Porez na proizvodnju i uvoz	D2	276,0	303,1	317,0	330,4	346,2
12b. Tekući porezi na prihod i bogatstvo	D5	35,6	47,0	50,4	46,6	46,9
12c. Porez na kapital	D91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Socijalni doprinosi	D61	50,8	57,0	60,8	59,2	59,8
14. Prihod od imovine	D4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15. Ostalo (15 = 16-(12+13+14))		52,9	52,0	45,6	35,0	35,3
16=6. Ukupan prihod	TR	415,3	459,0	473,7	471,2	488,3
p.m. Poresko opterećenje (D2+D5+D61+D91-D995)		362,4	407,0	428,2	436,2	452,9
Odabrane komponente potrošnje						
17. Kolektivna potrošnja	P32	228,4	258,8	295,1	290,4	292,9
18. Ukupni socijalni transferi	D62 + D63	89,7	110,1	101,9	129,9	140,5
18a. Nenovčani socijalni transferi	P31=D63	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
18b. Ostali socijalni transferi osim nenovčanih	D62	89,7	110,1	101,9	129,9	140,5
19=9. Izdaci po kamata	EDP.D41 + FISIM	1,4	1,8	3,0	2,8	3,1
20. Subvencije	D3	31,8	43,9	27,9	0,0	0,0
21. Investicije u stalna sredstva	P51	35,1	16,0	34,2	42,5	45,9
22. Ostalo (22 = 23-(17+18+19+20+21))		12,5	12,0	11,7	5,5	5,8
23=7. Ukupna potrošnja	TE	398,8	442,7	473,7	471,2	488,3
p.m. Naknada za poslenim u javnom sektoru	D1	118,1	128,8	164,9	165,2	166,2

Izvor: Direkcija za finansije BD

Tabela 2c: Diskrecione mjere usvojene/najavljene u skladu s Programom

Mjere		ESA kod (Komponent a rashoda / prihoda)	Datum usvajanja	Budžetski uticaj (% BDP-a - promjena u odnosu na prethodnu godinu)					
				2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
<i>Privremene mjere¹</i>	:								
	:								
	:								
	:								
	:								
	:								
	:								
Subtotal									
<i>Neprivremene mjere¹</i>	:								
	:								
	:								
	:								
	:								
	:								
	:								
Subtotal									
Total									

[1] Za potrebe ove tabele, privremene mjere odnose se na one diskrecione mjere koje nemaju budžetski uticaj nakon godine podnošenja. Nasuprot tome, one mjere usvojene ili najavljene za 2023. godinu koje i dalje imaju fiskalni efekat od 0,1% BDP-a ili više do najmanje 2025. godine smatraju se „neprivremenim“ za potrebe ove tabele.

Tabela 3: Potrošnja opšte vlade po funkcijama

Bosna i Hercegovina

% od BDP-a BiH	COFOG kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Generalne javne usluge	1	6,9	7,4	7,1	6,8	6,6
2. Odbrana	2	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
3. Javni red i bezbjednost	3	2,9	3,1	3,1	3,0	2,9
4. Ekonomski poslovi	4	3,4	3,6	3,7	3,6	3,3
5. Zaštita okoliša	5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
6. Stambeni smještaj i objekti u zajednici	6	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8
7. Zdravstvo	7	6,7	7,1	6,8	6,6	6,4
8. Rekreacija, kultura i vjera	8	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9
9. Obrazovanje	9	4,2	4,4	4,1	3,9	3,6
10. Socijalna zaštita	10	14,1	14,7	15,6	15,8	16,3
11. Ukupna potrošnja (stavka 7 = 23 u tabeli 2)	TE	41,0	43,3	43,4	42,6	41,9

u mil. KM	COFOG kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Generalne javne usluge	1	3.780,3	4.294,1	4.330,3	4.365,3	4.418,1
2. Odbrana	2	410,4	453,8	495,1	512,7	515,0
3. Javni red i bezbjednost	3	1.606,3	1.791,8	1.917,1	1.950,7	1.972,4
4. Ekonomski poslovi	4	1.875,4	2.064,3	2.263,7	2.274,7	2.197,6
5. Zaštita okoliša	5	173,9	196,1	205,2	210,4	217,6
6. Stambeni smještaj i objekti u zajednici	6	497,0	548,0	530,7	539,8	550,5
7. Zdravstvo	7	3.695,6	4.107,6	4.170,4	4.225,5	4.282,7
8. Rekreacija, kultura i vjera	8	498,0	570,3	577,7	593,4	605,7
9. Obrazovanje	9	2.287,1	2.531,2	2.507,2	2.475,9	2.444,7
10. Socijalna zaštita	10	7.763,7	8.518,1	9.485,0	10.146,9	10.951,5
11. Ukupna potrošnja (stavka 7 = 23 u tabeli 2)	TE	22.587,9	25.075,1	26.482,2	27.295,2	28.156,0

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

Institucije Bosne i Hercegovine

% od BDP-a BiH	COFOG kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Generalne javne usluge	1	0,7	0,9	0,9	0,8	0,7
2. Odbrana	2	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
3. Javni red i bezbjednost	3	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
4. Ekonomski poslovi	4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
5. Zaštita okoliša	5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Stambeni smještaj i objekti u zajednici	6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Zdravstvo	7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Rekreacija, kultura i vjera	8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Obrazovanje	9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Socijalna zaštita	10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Ukupna potrošnja (stavka 7 = 23 u tabeli 2)	TE	2,4	2,5	2,6	2,4	2,3

u mil. KM	COFOG kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Generalne javne usluge	1	391,5	517,6	533,5	495,6	503,7
2. Odbrana	2	369,8	409,3	449,3	464,7	465,0
3. Javni red i bezbjednost	3	381,9	388,8	447,9	465,0	458,0
4. Ekonomski poslovi	4	123,1	86,6	81,5	84,3	81,3
5. Zaštita okoliša	5	8,6	9,0	11,2	11,3	11,6
6. Stambeni smještaj i objekti u zajednici	6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Zdravstvo	7	8,6	8,7	10,0	9,2	10,5
8. Rekreacija, kultura i vjera	8	16,1	16,9	16,0	16,5	16,5
9. Obrazovanje	9	3,9	4,1	4,5	4,5	4,5
10. Socijalna zaštita	10	12,4	3,5	12,6	12,6	12,6
11. Ukupna potrošnja (stavka 7 = 23 u tabeli 2)	TE	1.316,1	1.444,5	1.566,4	1.563,8	1.563,8

Izvor: MFiT BiH

Federacija Bosne i Hercegovine

% od BDP-a FBiH	COFOG kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Generalne javne usluge	1	7,0	7,3	6,9	6,6	6,3
2. Odbrana	2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
3. Javni red i bezbjednost	3	2,1	2,1	2,1	2,1	2,0
4. Ekonomski poslovi	4	2,5	2,6	2,5	2,4	2,3
5. Zaštita okoliša	5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
6. Stambeni smještaj i objekti u zajednici	6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
7. Zdravstvo	7	6,3	6,6	6,2	5,9	5,6
8. Rekreacija, kultura i vjera	8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
9. Obrazovanje	9	4,3	4,5	4,1	3,8	3,5
10. Socijalna zaštita	10	14,7	15,2	16,1	16,7	17,3
11. Ukupna potrošnja (stavka 7 = 23 u tabeli 2)	TE	39,0	40,4	39,9	39,6	39,2

u mil. KM	COFOG kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Generalne javne usluge	1	2.417,2	2.649,3	2.628,7	2.654,9	2.661,1
2. Odbrana	2	40,6	44,5	45,8	48,0	50,0
3. Javni red i bezbjednost	3	708,5	776,5	799,8	827,3	850,4
4. Ekonomski poslovi	4	859,6	942,1	940,4	959,5	975,9
5. Zaštita okoliša	5	138,6	151,9	156,5	164,0	170,5
6. Stambeni smještaj i objekti u zajednici	6	268,6	294,4	303,2	317,8	324,8
7. Zdravstvo	7	2.181,4	2.390,8	2.362,5	2.375,9	2.371,0
8. Rekreacija, kultura i vjera	8	261,4	286,5	295,1	309,3	316,6
9. Obrazovanje	9	1.471,4	1.631,2	1.555,8	1.530,5	1.491,7
10. Socijalna zaštita	10	5.055,9	5.523,9	6.150,9	6.673,1	7.289,0
11. Ukupna potrošnja (stavka 7 = 23 u tabeli 2)	TE	13.403,2	14.691,0	15.238,8	15.860,4	16.501,0

Izvor: FMF

Republika Srpska

% od BDP-a RS	COFOG kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Generalne javne usluge	1	5,2	5,7	5,4	5,3	5,2
2. Odbrana	2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Javni red i bezbjednost	3	2,8	3,1	3,0	2,8	2,7
4. Ekonomski poslovi	4	4,8	5,2	5,9	5,5	4,7
5. Zaštita okoliša	5	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
6. Stambeni smještaj i objekti u zajednici	6	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0
7. Zdravstvo	7	8,1	8,5	8,4	8,0	7,8
8. Rekreacija, kultura i vjera	8	1,3	1,4	1,3	1,2	1,2
9. Obrazovanje	9	4,4	4,5	4,4	4,1	3,9
10. Socijalna zaštita	10	15,5	15,8	16,4	16,0	15,9
11. Ukupna potrošnja (stavka 7 = 23 u tabeli 2)	TE	43,4	45,6	46,1	44,1	42,4

u mil. KM	COFOG kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Generalne javne usluge	1	887,0	1.061,2	1.072,6	1.134,1	1.172,0
2. Odbrana	2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Javni red i bezbjednost	3	478,5	578,9	606,9	603,7	606,5
4. Ekonomski poslovi	4	829,7	972,9	1.187,6	1.160,6	1.072,0
5. Zaštita okoliša	5	26,7	35,2	37,5	35,1	35,5
6. Stambeni smještaj i objekti u zajednici	6	214,7	225,3	215,2	212,0	215,7
7. Zdravstvo	7	1.400,1	1.582,9	1.672,5	1.711,6	1.766,0
8. Rekreacija, kultura i vjera	8	216,4	259,6	260,5	260,9	265,9
9. Obrazovanje	9	756,5	831,6	876,8	870,8	874,1
10. Socijalna zaštita	10	2.660,1	2.949,4	3.273,7	3.411,1	3.595,2
11. Ukupna potrošnja (stavka 7 = 23 u tabeli 2)	TE	7.469,8	8.496,9	9.203,3	9.399,9	9.603,0

Izvor: MFRS

Brčko Distrikt

% od BDP-a BD	COFOG kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Generalne javne usluge	1	6,6	4,9	6,7	5,4	5,2
2. Odbrana	2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Javni red i bezbjednost	3	2,9	3,5	4,4	3,7	3,7
4. Ekonomski poslovi	4	4,9	4,6	3,8	4,7	4,4
5. Zaštita okoliša	5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Stambeni smještaj i objekti u zajednici	6	1,1	2,1	0,9	0,7	0,6
7. Zdravstvo	7	8,2	9,2	8,8	8,6	8,6
8. Rekreacija, kultura i vjera	8	0,3	0,5	0,4	0,4	0,4
9. Obrazovanje	9	4,3	4,7	4,9	4,7	4,7
10. Socijalna zaštita	10	2,7	3,0	3,4	3,4	3,5
11. Ukupna potrošnja (stavka 7 = 23 u tabeli 2)	TE	31,0	32,6	33,3	31,6	31,1

u mil. KM	COFOG kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Generalne javne usluge	1	84,6	66,0	95,5	80,7	81,3
2. Odbrana	2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Javni red i bezbjednost	3	37,4	47,6	62,5	54,7	57,5
4. Ekonomski poslovi	4	63,0	62,7	54,2	70,3	68,4
5. Zaštita okoliša	5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Stambeni smještaj i objekti u zajednici	6	13,6	28,3	12,3	10,0	10,0
7. Zdravstvo	7	105,5	125,2	125,4	128,8	135,2
8. Rekreacija, kultura i vjera	8	4,1	7,3	6,1	6,7	6,7
9. Obrazovanje	9	55,3	64,3	70,1	70,1	74,4
10. Socijalna zaštita	10	35,3	41,3	47,8	50,1	54,7
11. Ukupna potrošnja (stavka 7 = 23 u tabeli 2)	TE	398,8	442,7	473,7	471,2	488,3

Izvor: Direkcija za finansije BD

Tabela 4: Razvoj događanja u zaduženosti opšte vlade

% od BDP-a	ESA kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Bruto zaduženost		25,0	26,9	27,7	27,4	26,3
2. Promjena omjera bruto zaduženosti		0,1	1,9	0,8	-0,3	-1,0
Doprinos promjeni bruto duga						
3. Primarni bilans		-0,7	-0,8	1,0	0,5	0,1
4. Izdaci po kamatama		1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
5. Efekat realnog rasta		-0,6	-0,5	-0,7	-0,8	-0,8
6. Efekat inflacije		-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
7. Korekcija tokova		0,5	2,4	-0,4	-0,8	-1,2
<i>Od čega:</i>						
- Razlike između gotovine i obračunate evidencije						
- Neto akumulacija finansijskih sredstava						
<i>Od čega:</i>						
- Sredstva od privatizacije						
- Efekti vrednovanja i ostalo						
p.m. implicitna kamatna stopa po dugu		4,4	4,7	4,3	4,3	4,1
Ostale relevantne varijable						
8. Tekuća finansijska sredstva						
9. Neto finansijski dug (9 = 1 - 8)						

Izvor: MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

Tabela 5: Ciklična kretanja

% BDP-a	ESA kod	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Realni rast BDP-a (%)	B1g	2,6	2,3	2,6	3,0	3,1
2. Neto zaduženost opće vlade	EDP.B.9	-0,4	-0,3	-2,1	-1,6	-1,2
3. Rashodi za kamate	EDP.D.41	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
4. Jednokratne i druge privremene mjere		0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
5. Potencijalni rast BDP-a (%)		3,4	3,1	2,9	2,8	2,8
Doprinosi:						
- rad						
- kapital						
- ukupna faktorska produktivnost						
6. Proizvodni jaz		0,6	-0,1	-0,4	-0,2	0,1
7. Ciklična komponenta budžeta		0,2	-0,1	-0,2	-0,1	0,0
8. Ciklično prilagođen saldo (2-7)		-0,6	-0,3	-2,0	-1,5	-1,2
9. Ciklično prilagođen primarni saldo (8+3)		0,4	0,9	-0,9	-0,4	-0,2
10. Strukturalni saldo (8-4)		-0,7	-0,2	-1,9	-1,5	-1,2

Izvor: MFiT BiH

Tabela 6: Odstupanje od prethodnog programa

	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Rast BDP-a (% g/g)					
Prethodni program	2,4	2,8	3,1	3,3	:
Najnoviji program	2,6	2,3	2,6	3,0	3,1
Razlika	0,2	-0,6	-0,5	-0,3	:
2. Neto kreditiranje opće vlade (% BDP-a)					
Prethodni program	-1,3	-0,7	0,1	0,7	:
Najnoviji program	-0,4	-0,3	-2,1	-1,6	-1,2
Razlika	0,9	0,4	-2,2	-2,3	:
3. Bruto zaduženost opće vlade (% BDP-a)					
Prethodni program	24,5	26,4	24,6	22,8	:
Najnoviji program	25,0	26,9	27,7	27,4	26,3
Razlika	0,5	0,5	3,1	4,6	:

Izvor: DEP, MFiT BiH, FMF, MFRS i Direkcija za finansije BD

Tablea 7: Dugoročna održivost javnih finansija

Procenti BDP-a	2007.	2010.	2020.	2030.	2040.	2050.	2060.
Ukupni izdaci	:	:	:	:	:	:	:
<i>Od čega:</i>	:	:	:	:	:	:	:
- izdaci vezani za starost	:	:	:	:	:	:	:
- Izdaci za penzije	:	:	:	:	:	:	:
- Penzije iz socijalnog osiguranja	:	:	:	:	:	:	:
- Starosne i prijevremene penzije	:	:	:	:	:	:	:
- Ostale penzije (invalidske, porodične)	:	:	:	:	:	:	:
- Profesionalne penzije (ako su u sklopu šire vlade)	:	:	:	:	:	:	:
- Zdravstvena zaštita	:	:	:	:	:	:	:
- Dodatak za njegu i pomoć (<i>ovo je ranije bilo u okviru zdravstvene zaštite</i>)	:	:	:	:	:	:	:
Izdaci za obrazovanje	:	:	:	:	:	:	:
Ostali izdaci vezani za stariju životnu dob	:	:	:	:	:	:	:
Izdaci za kamate	:	:	:	:	:	:	:
Ukupni prihodi	:	:	:	:	:	:	:
<i>Od čega:</i> prihodi od imovine	:	:	:	:	:	:	:
<i>Od čega:</i> od doprinosa za penzije (ili socijalnih doprinosa, ako je prikladno)	:	:	:	:	:	:	:
Imovina rezervi penzionog fonda	:	:	:	:	:	:	:
<i>Od čega:</i> konsolidirana imovina javnog penzionog fonda (imovina koja nije vladina obaveza)	:	:	:	:	:	:	:
Pretpostavke							
Rast produktivnosti rada	:	:	:	:	:	:	:
Rast realnog BDP-a	:	:	:	:	:	:	:
Stopa učešća – muškarci (starosti 20-64)	:	:	:	:	:	:	:
Stopa učešća - žene (starosti 20-64)	:	:	:	:	:	:	:
Ukupna stopa učešća (20-64)	:	:	:	:	:	:	:
Stopa nezaposlenosti	:	:	:	:	:	:	:
Populacija starosti 65+ u odnosu na ukupnu populaciju	:	:	:	:	:	:	:

Tabela 7a: Stanje garancija Opšte vlade usvojenih/najavljenih u [mjesec-godina] u skladu s Programom

Mjere		Datum usvajanja	Maksimalni iznos potencijalnih obaveza ¹ (% od BDP)	Procijenjeno korištenje (% od BDP)
			2025.	2025.
Kao odgovor na COVID-19				
	Subtotal	% od BDP		
Ostalo				
	Subtotal	% od BDP		
Total		% od BDP		

¹ Svaki mogući budžetski uticaj vezan za aktiviranje tih garancija treba biti naveden u tabeli o diskrecionim mjerama u ERP-u.

Tabela 8: Osnovne pretpostavke o vanjskom ekonomskom okruženju kao osnov za okvir programa

	Dimenzija	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1. Kratkoročna kamatna stopa	Godišnji prosjek	3,57	2,17	1,95	2,10	:
2. Dugoročna kamatna stopa	Godišnji prosjek	:	:	:	:	:
3. Tečaj USD/EUR	Godišnji prosjek	0,92	0,89	0,86	0,86	:
4. Nominalni efektivni tečaj	Godišnji prosjek	110,46	:	:	:	:
5. Tečaj naspram Eura	Godišnji prosjek	1,95583	1,95583	1,95583	1,95583	1,95583
6. Svjetski rast BDP-a, isključujući EU	Godišnji prosjek	3,7	3,4	3,4	3,5	:
7. Rast BDP-a u EU	Godišnji prosjek	1,1	1,4	1,4	1,5	:
8. Rast relevantnih stranih tržišta	Godišnji prosjek	:	:	:	:	:
9. Obim svjetskog uvoza, isključujući EU	Godišnji prosjek	4,3	3,0	2,0	3,0	:
10. Cijene nafte (Brent, USD/barel)	Godišnji prosjek	80,5	68,9	62,4	63,3	:

Izvor za stavku 1: Consensus forecast (3M euribor)

Izvor za stavku 3: Consensus forecast

Izvor za stavke 6, 7, 9 i 10:

https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/autumn-2025-economic-forecast-shows-continued-growth-despite-challenging-environment_en